

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
Strategic Studies Center, National Defence Studies Institute

จุลสาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ SSC Journal

13th year 4th issue (July-September 2023)
ปีที่ 13 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-กันยายน 2566)

10

ความขัดแย้งภายในรัสเซีย :
WG Group VS
กองทัพรัสเซีย

14

ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ:
ผลกระทบต่อความมั่นคง
และบทบาทของไทย

17

สถานการณ์
ระดับโลก

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้พลวัตของภัยคุกคามทั้งตามแบบ (Traditional Threats : TTs) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non – Traditional Threats : NTTs) มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยคุกคามด้านระบาดวิทยา ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนถึงภัยพิบัติธรรมชาติ โดยภัยคุกคามเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงานและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังได้เชื่อมโยงโลกไว้ด้วยกันทั้งหมด ทำให้ช่องว่างของขอบเขตรัฐถูกหลอมจนยากที่จะแยกแยะแดนได้ชัดเจน เรื่องภายในประเทศหนึ่งกลายเป็นผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปรากฏการณ์หรือปัญหาในที่ต่าง ๆ ไม่เป็นเพียงเรื่องเฉพาะภายในประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่กลายเป็นประเด็นร่วมกันของทั้งโลก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีอาจหลีกเลี่ยงหนีไปจากความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไปได้ ต้องมีการปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติและความมั่นคงของประเทศ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีภารกิจหลักในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมิน จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและการป้องกันประเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนให้รับทราบ อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติโดยรวม ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่าง ๆ ให้พร้อมรับภัยคุกคามทุกรูปแบบได้

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงระดับกอง แบ่งเป็น 4 กอง คือ กองสนับสนุน กองแผนและโครงการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง กองภูมิภาคศึกษา ทำหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ สถานการณ์ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพลังงานและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งการจัดประชุม การรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้

รับทราบ ตลอดจนถึงการผลิตบุคลากรด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทั้งปวงให้กับข้าราชการในกระทรวงกลาโหมและพลเรือน โดยมีผลงานการผลิตสำคัญที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ 6 ประเภท ประกอบด้วย งานวิจัย (Research) เอกสารการศึกษาทางวิชาการ (Working Paper) เอกสารประเมินยุทธศาสตร์ (Strategic Review) เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ ยุทธศาสตร์และความมั่นคง (SSC Focus) รวมทั้งจุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ (SSC Journal)

สำหรับ จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสถานการณ์ทางความมั่นคงต่าง ๆ รวมทั้งบทวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงต่อไป

สุดท้าย นี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจุลสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะมาได้ที่ admin_info@sscthailand.org หรือ www.sscthailand.org

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
(Strategic Studies Center Journal)
พิมพ์ครั้งที่ 1 – กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2565
36 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2537

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ผู้อำนวยการ	: พล.ต. ทักษิณ	สิริสิงห์
รองผู้อำนวยการ	: พ.อ. บัณฑูร	บำเรอราช
	: น.อ. ไชยา	ออกแดง
กองอำนาจการ	: น.อ.หญิง จุฬารัตน์	เพชรวิเศษ
	: พ.อ.หญิง มัทนิน	เจริญชาติศรี
	: พ.อ.หญิง วาทีณี	ดิงสมบัติยุทธ
	: น.ท.หญิง ฉัตรจิรัตน์	พัชรกิจจา ร.น.
	: น.ต.หญิง จิตราภรณ์	จิตรธร ร.น.
	: ร.ท.หญิง ภิรัชญา	อุไรรัตน์
	: น.ส. ปาณิสรา	เทียนอ่อน
	: น.ส. ปุณณภา	โชติชินชาวี
	: น.ส. สิริภัทร	เทียมพัฒน์
ศิลปกรรม	: นาย จิรายุ	กัลลบุบผา
	: น.ส. พิมพ์จิตตา	อัครเมธายุทธ
	: น.ส. ภัทรภร	วรั้งอาจ
	: น.ส. ศศิพร	จันทร์มีชัย

บทนำ สารบัญ หน้า

ส่วนที่ 1 SSC Monitor

1. สิงคโปร์ กับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำท่วม 4
2. สรุปสาระสำคัญของการประชุม Shangri-La Dialogue ครั้งที่ 20 :
ท่าทีของสหรัฐฯ และจีน 5
3. อนาคต “ไต้หวัน” ท่ามกลางการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของจีนและสหรัฐฯ 7
4. การเลือกตั้งตุรกี 2023 กับชัยชนะของแอร์โดอันท่ามกลางวิกฤตของประเทศ 8
5. ความขัดแย้งภายในรัสเซีย : WG Group VS กองทัพรัสเซีย 10
6. คุณภาพทางยุทธศาสตร์ของอาเซียน กับประเทศมหาอำนาจ 11
7. ความสนใจในการเข้าร่วม BRICS ของอินโดนีเซียกับข้อพิจารณาของไทย 12
8. ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย 14
9. กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฉบับใหม่:
เครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างบทบาทของจีนในเวทีโลก 15

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ

สถานการณ์ระดับโลก

1. ขั้วมหาอำนาจ 17
 - 1.1 สหรัฐอเมริกา 17
 - 1.2 จีน 18
2. รัสเซีย - ยูเครน / ยุโรป 19
 - 2.1 รัสเซีย - ยูเครน 19
 - 2.2 ยุโรป 22
3. ตะวันออกกลาง - แอฟริกา - เอเชียใต้ 23
 - 3.1 ตะวันออกกลาง 23
 - 3.2 แอฟริกา 24
 - 3.3 เอเชียใต้ 25

สถานการณ์ภูมิภาค

1. เอเชียตะวันออก 26
 - 1.1 เกาหลีเหนือ - เกาหลีใต้ 26
 - 1.2 ไต้หวัน 27
2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 28
 - 2.1 กัมพูชา 28
 - 2.2 อินโดนีเซีย 28
 - 2.3 เมียนมา 29
 - 2.4 เวียดนาม 30
 - 2.5 สิงคโปร์ 31
 - 2.6 ฟิลิปปินส์ 32

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การอบรมโครงการการพัฒนาผู้นำทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงสำหรับผู้บริหารระดับสูง
(Senior Security Studies Program : SSSP 2023) 33
2. การเก็บข้อมูลประกอบเอกสารศึกษาทางวิชาการ (Working Paper)
“ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” 34
3. การประชุม NADI Workshop Malaysia 34
4. การประชุมสัมมนาทางวิชาการนานาชาติ 2023 (International Seminar 2023) 35
5. การประชุมแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่าง ศสย.สปท. กับสถาบัน CICIR สปป. 35

สิงคโปร์ กับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำท่วม

ฉบับที่ 28/66 (29 พ.ค. - 2 มิ.ย.66)

บทนำ

เมื่อวันที่ 21 ก.พ.66 กระทรวงการต่างประเทศของจีนได้เผยแพร่เอกสารแนวคิดข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper) เพื่อวางแนวทางที่เป็นระบบและมาตรการเชิงปฏิบัติมากขึ้นในการจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงทั่วโลก โดยกำหนดหลักการและแนวคิดหลัก (Core Concepts and Principles) ที่จีนจะ “ยึดมั่น” ไว้ 6 ประการ คือ (1) วิสัยทัศน์ของความมั่นคงร่วมกันที่ครอบคลุม มีความร่วมมือ และยั่งยืน (2) เคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของทุกประเทศ (3) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ (4) ยึดมั่นในข้อกังวลด้านความมั่นคงที่ขอบด้วยกฎหมายของทุกประเทศ (5) แก้ไขความแตกต่างและข้อพิพาทระหว่างประเทศอย่างสันติผ่านการเจรจาและการหารือร่วมกัน และ (6) การรักษาความมั่นคงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและ รูปแบบใหม่ (Traditional and Non-traditional)

พร้อมทั้งระบุถึงความร่วมมือที่จีนให้ความสำคัญไว้ 20 ประการ คือ (1) สนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการสร้างและรักษาสันติภาพ (2) ส่งเสริมการประสานงานและปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ และสร้างความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีเสถียรภาพ และการพัฒนาอย่างสมดุลร่วมกัน (3) สนับสนุนระบอบการไม่แพร่ขยายอาวุธและป้องกันการแพร่กระจายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง จีนเรียกร้องให้หลีกเลี่ยงสงครามนิวเคลียร์และการแข่งขันสะสมอาวุธ (4) ส่งเสริมการห้ามใช้อาวุธชีวภาพและอาวุธเคมีภายใต้อนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีการกล่าวถึงการควบคุมอาวุธเทคโนโลยีนิวเคลียร์และชีปนาวุธ (5) สนับสนุนการยุติปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคผ่านการพูดคุยและการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา (6) สนับสนุนและปรับปรุงกลไกและสถาปัตยกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง และยึดมั่นในแนวทางสร้างสันติภาพของอาเซียน เพื่อเสริมสร้างการเจรจาและความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศในภูมิภาค พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในพื้นที่ที่เกิดความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional Security Areas) ภายใต้กรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (Lancang-Mekong Cooperation: LMC) โดยดำเนินโครงการความร่วมมือที่เกี่ยวข้องภายใต้กองทุนพิเศษความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (LMC Special Fund) และมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตนำร่องสำหรับ GSI เพื่อร่วมกันปกป้องสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค (7) ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในตะวันออกกลาง (8) สนับสนุนความพยายามของประเทศไทยในแอฟริกาและองค์กรอนุภูมิภาคในการแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาค (9) สนับสนุนประเทศในละตินอเมริกาและแคริบเบียนในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่จะปฏิบัติตามคำประกาศให้ละตินอเมริกาและแคริบเบียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ (10) สนับสนุนความพยายามของประเทศไทยในหมู่เกาะแปซิฟิกเพื่อจัดการกับความท้าทายระดับโลก ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และสาธารณสุข (11) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงทางทะเลระหว่างประเทศ (12) เสริมสร้างบทบาทของสหประชาชาติในฐานะผู้ประสานงานกลางในการต่อสู้กับการก่อการร้ายทั่วโลก (13) กระชับความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสาร (Information Security) (14) เสริมสร้างการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Strengthen Biosecurity Risk Management) (15) เสริมสร้างการกำกับดูแลความมั่นคงระหว่างประเทศเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) (16) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านอวกาศและปกป้องระเบียบระหว่างประเทศในอวกาศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ (17) สนับสนุนองค์การอนามัยโลกในการมีบทบาทนำใน

ธรรมาภิบาลระดับโลกด้านสาธารณสุข (18) ให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของโลก (19) ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติด และ (20) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและรักษาห่วงโซ่อุปทานและอุตสาหกรรมให้มีเสถียรภาพ

สำหรับรูปแบบและกลไกความร่วมมือ (Platforms and Mechanisms of Cooperation) ที่จีนจะใช้ในการขับเคลื่อน GSI คือ กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีจีนเป็นผู้นำ เช่น องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO) ความร่วมมือ BRICS การประชุมปักกิ่งเซี่ยงชานฟอรัม (Beijing Xiangshan Forum) การประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงสาธารณะระดับโลก (Global Public Security Cooperation Forum) และต่อไปจีนก็จะจัดการประชุมระดับสูงเกี่ยวกับ GSI เพื่อขับเคลื่อนและสื่อสารนโยบายในด้านความมั่นคง ส่งเสริมการเจรจาและความร่วมมือระหว่างรัฐบาล และสนับสนุนการทำงานร่วมกันในชุมชนระหว่างประเทศเพื่อจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงของโลก

บทวิเคราะห์

จะเห็นได้ว่า GSI คือ เครื่องมือหนึ่งที่จีนนำมาขับเคลื่อนเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดของจีนกับประชาคมระหว่างประเทศนอกจากข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งมุ่งเน้นการให้การสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ผ่านทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการขจัดความยากจน ปรับปรุงสุขภาพของประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำอื่น ๆ ส่วน GSI ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงที่โลกและภูมิภาคต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

และเมื่อพิจารณาถึงลำดับความสำคัญที่จีนให้ความสำคัญ จะเห็นได้ว่าภูมิภาคที่จีนให้ความสำคัญ พบว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่จีนให้ความสำคัญที่สุด โดยเอกสารแนวคิด GSI ระบุถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคแรกที่จีนให้ความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีพรมแดนติดกับจีนและตั้งอยู่ใจกลางภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งสหรัฐฯ ได้เข้ามามีบทบาทและสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น QUAD และ AUKUS กับประเทศพันธมิตรในภูมิภาคนี้ ทำให้จีนจะต้องให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากการระบุในเอกสารแนวคิด GSI ว่าจะส่งเสริมให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตนำร่องสำหรับ GSI

นอกจากนี้ยังมีภูมิภาคตะวันออกกลาง แอฟริกา ละตินอเมริกา และแคริบเบียน และประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกที่จีนระบุไว้ในเอกสารแนวคิด GSI ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเอกสารแนวคิด GSI ไม่ได้ระบุถึงความร่วมมือกับหลายภูมิภาค เช่น ยุโรป และไม่ได้กล่าวถึงความร่วมมือกับสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นพันธมิตรที่สำคัญกับสหรัฐฯ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า GSI จะเป็นเครื่องมือทางการทูตและนโยบายการต่างประเทศของจีนในอนาคตที่จีนจะขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กับ BRI และ GDI ผ่านกลไกความร่วมมือที่สำคัญที่มีจีนเป็นผู้นำทั้ง SCO, BRICS, การประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกา (Forum on China Africa Cooperation: FOCAC) และความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าการขับเคลื่อนข้อริเริ่มระดับโลกที่จีนได้จัดตั้งขึ้นทั้ง BRI, GDI และ GSI นั้น เป็นความพยายามของจีนที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการสร้างสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงระดับโลกแบบใหม่ โดยการนำเสนอทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับประเทศต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วโลกที่ผันผวนเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน

จากสถานการณ์ดังกล่าว มีแนวโน้มที่บทบาทของจีนบนเวทีโลกจะเพิ่มมากขึ้น และท้าทายสหรัฐฯ ซึ่งเป็นมหาอำนาจของโลกมาโดยตลอด ตั้งแต่หลังสิ้นสุดสงครามเย็นที่จะต้องดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อแข่งขันกับจีน

มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การแบ่งขั้วแบบชัดเจนและทำให้ระบบการเมืองระหว่างประเทศมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอาเซียนและไทยซึ่งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะถูกแทรกแซงจากชาติมหาอำนาจที่จะใช้กลไกความร่วมมือต่าง ๆ ที่มีอยู่กดดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเลือกข้างมากขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นเอกภาพของอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. อาเซียนและไทยสามารถที่จะแสวงประโยชน์จากการแข่งขันของชาติมหาอำนาจทั้งสหรัฐฯ และจีน โดยใช้กลไกที่อาเซียนมีอยู่ในการ

สร้างความร่วมมือกับประเทศเหล่านั้น เช่น มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific: AOIP) ซึ่งเป็นเครื่องมือของอาเซียนในการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว แนวทางการขับเคลื่อนของ GSI และ AOIP เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในด้านความร่วมมือทางทะเลและการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามมติของสหประชาชาติ รวมถึงกลไก ASEAN Plus One กรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา 1 ประเทศ ซึ่งมีทั้งสหรัฐฯ และจีนเข้าร่วมในกลไกดังกล่าว เพื่อรักษาซึ่งเอกภาพและความเป็นแกนกลางของอาเซียน

สรุปสาระสำคัญของการประชุม Shangri-La Dialogue ครั้งที่ 20 : ท่าทีของสหรัฐฯ และจีน

ฉบับที่ 29/66 (6 - 9 มิ.ย.66)

ท่ามกลางความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ และจีนที่มีความสัมพันธ์ตกต่ำลงไปทุกขณะ ฝ่ายจีนได้ปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ นับตั้งแต่ฤดูร้อนเมื่อปีที่แล้ว จากข่าวที่สหรัฐฯ ได้ยิงทำลายบอลูนของจีน และล่าสุดการปฏิเสธการเจรจาแบบทวิภาคีกับสหรัฐฯ ดังนั้นการแถลงสุนทรพจน์ของ รมว.กท.สหรัฐฯ และ รมว.กท.จีน ในการประชุม Shangri-La Dialogue ครั้งที่ 20 ณ ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 2-4 มิถุนายน พ.ศ.2566 จึงเป็นสิ่งที่น่าวิเคราะห์และติดตาม ซึ่งการประชุมฯ จะมีการอภิปรายเกี่ยวกับความท้าทายด้านความมั่นคงของภูมิภาค และการเข้าร่วมเจรจาทวิภาคีที่สำคัญ ตลอดจนการร่วมกันหาแนวทางใหม่ ๆ ด้านความมั่นคง โดยมี รัฐมนตรีกลาโหม ผู้นำทางทหาร เจ้าหน้าที่อาวุโสและผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงกว่า 600 คนจาก 40 ประเทศที่ร่วมตัวกันในการประชุมสุดยอดด้านความมั่นคงของเอเชียในครั้งนี้

ลอยด์ ออสติน รมว.กท.สหรัฐฯ ได้กล่าวในช่วงแรกของการประชุมแซงกรี-ลา ไดอะล็อก ในหัวข้อ “United States’ Leadership in the Indo-Pacific” โดยได้แสดงท่าทีอย่างชัดเจนถึงการให้ความสำคัญต่อพลังแห่งความร่วมมือที่จะหล่อหลอมมิตรภาพใหม่และทำให้พันธมิตรเก่าแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยมุ่งเสริมการป้องกันเพื่อป้องกันความขัดแย้งตามกฎระเบียบ และบรรทัดฐานที่ถูกต้อง โดยเฉพาะนโยบายอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้างที่มุ่งส่งเสริมและสร้างเงื่อนไขพื้นฐานต่อภูมิภาคนี้มีประเด็นสำคัญ ได้แก่

1) **สหรัฐฯ สร้างพันธมิตร** สหรัฐฯ จะทำงานร่วมกับพันธมิตรอย่างใกล้ชิด และจะมุ่งมั่นเพิ่มพันธมิตรและหุ้นส่วนมากขึ้น ทั้งด้านการป้องกันประเทศและการรับมือกับภัยคุกคามอื่น ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อยับยั้งการรุกรานและเพิ่มกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานที่มุ่งส่งเสริมความมั่นคงและป้องกันความขัดแย้ง โดยยกระดับการวางแผนและประสานงานผ่านการฝึกซ้อมกับพันธมิตรที่มั่นคง เช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ฟิลิปปินส์ และไทย และพันธมิตรที่ทรงคุณค่า เช่น อินเดีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และสิงคโปร์ โดยที่ผ่านมามีได้เห็นอย่างชัดเจนต่อความก้าวหน้าในข้อตกลงความร่วมมือด้านกลาโหมขั้นสูงระหว่างสหรัฐฯ และฟิลิปปินส์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของฟิลิปปินส์และภูมิภาค

2) **การฝึกซ้อม** สหรัฐฯ ให้ความสำคัญต่อการฝึกซ้อม ซึ่งที่ผ่านมาได้เสร็จสิ้นการฝึกซ้อมในชื่อ “บาลิกาดัน” ซึ่งเป็นการฝึกซ้อมแบบทวิภาคีของฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ ครั้งใหญ่ ซับซ้อนที่สุด และถือเป็นครั้งแรกของการฝึกซ้อมที่นำองค์ประกอบทางไซเบอร์เข้าร่วม ในระบบจรวด HIMARS และขีปนาวุธพื้นผิวสู่อากาศของ PATRIOT นอกจากนี้ สหรัฐฯ จะยืนหยัดเคียงข้างญี่ปุ่นที่เป็นพันธมิตรใกล้ชิด เพื่อยกระดับการวางกำลังในภูมิภาคในการกระจายตัว ความคล่องตัว และความยืดหยุ่นมากขึ้น อันจะนำไปสู่เสถียรภาพและความปลอดภัยที่มากขึ้นในภูมิภาค โดยให้ความสำคัญต่อพื้นที่ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในอนาคต

3) **การหมุนเวียนกองกำลังและการลงทุน** สหรัฐฯ มุ่งมั่นที่จะเพิ่มการหมุนเวียนของกองกำลังสหรัฐฯ ในออสเตรเลีย รวมถึงการหมุนเวียนของกองกำลังรบและเครื่องบินทิ้งระเบิด และในอนาคตจะดำเนินการหมุนเวียนขีดความสามารถในภาคพื้นดินและการเดินเรืออีกด้วย เพื่อมุ่งรองรับกับพันธมิตรในการยับยั้งการรุกรานและเพิ่มเสถียรภาพ ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มงบประมาณด้านกลาโหม และการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา อาทิ โครงการ Pacific Deterrence Initiative และการลงทุนด้านกำลังทางอากาศ อาทิ เครื่องบินไร้คนขับ ไฮเปอร์โซนิก รวมถึงอวกาศและไซเบอร์สเปซ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างสันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาคนี้ โดยอาศัยเทคโนโลยีที่สำคัญและเกิดขึ้นใหม่จากอินเดียและอาศัยแพลตฟอร์มการป้องกันที่สำคัญจากญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังอาศัยการทำงานอย่างใกล้ชิดกับฟิลิปปินส์ต่อระบบต่อสู้อากาศยานไร้คนขับและเทคโนโลยีไฮเปอร์โซนิก

4) **ความร่วมมือ AUKUS และ QUAD** สหรัฐฯ มุ่งร่วมมืออย่างเต็มที่กับออสเตรเลียและสหราชอาณาจักรในขีดความสามารถที่หลากหลาย โดยเฉพาะการส่งมอบเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ตีตอวูแอกออสเตรเลีย นอกจากนี้ ยังจะมุ่งขับเคลื่อนกลุ่ม QUAD ในการเสริมสร้างความร่วมมือทางทะเล เพื่อมุ่งรักษาสันติภาพและความมั่นคงต่อภูมิภาคและช่วยให้ภูมิภาคนี้เป็นอิสระ เปิดกว้าง และปลอดภัย ยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐฯ ยังมุ่งความร่วมมือไตรภาคีในรูปแบบใหม่ ระหว่างสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติการร่วมและการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคามจากขีปนาวุธเกาหลีเหนือ สำหรับออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ สหรัฐฯ จะอาศัยความร่วมมือที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในด้านการเดินเรือ อันจะนำไปสู่ความพยายามต่อโครงการ Indo-Pacific Partnership for Maritime Domain Awareness ที่จะช่วยเฝ้าระวังน่านน้ำชายฝั่งรวมถึงการประมงผิดกฎหมายและการตอบสนองต่อภัยพิบัติได้ดียิ่งขึ้น

5) **ท่าทีต่อทะเลจีนใต้และช่องแคบไต้หวัน** สหรัฐฯ ยังคงมุ่งมั่นอย่างยิ่งยวดที่จะรักษาสถานะ (Status quo) ที่เป็นอยู่ในช่องแคบนี้ โดยจะมุ่งทำงานร่วมกับพันธมิตรและหุ้นส่วนต่อไป เพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของประเทศพันธมิตร โดยเฉพาะในทะเลจีนใต้ เพื่อรักษาเสถียรภาพในการเดินเรือและการบิน แม้ว่าจีนจะยังคงดำเนินการสกัดกั้นทั้งน่านน้ำและน่านฟ้า ซึ่งสหรัฐฯ ยังคงเน้นย้ำต่อนโยบายจีนเดียวและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความสัมพันธ์ไต้หวัน (Taiwan Relations Act) โดยสหรัฐฯ มุ่งเสริมสร้างแนวป้องกันจากความขัดแย้งและเพิ่มการทูตเพื่อให้เกิดสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพในภูมิภาค

สหรัฐฯ ไม่แสวงหาสงครามเย็นครั้งใหม่และการแข่งขันที่จะไม่ลุลกลามไปสู่ความขัดแย้ง โดยเชื่อว่า การเจรจาเป็นสิ่งสำคัญ และให้ความสำคัญยิ่งต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่จำเป็นต้องอาศัยพลังจากพันธมิตรและหุ้นส่วน เพื่อนำไปสู่การเป็นภูมิภาคแห่งความเจริญรุ่งเรือง เปิดกว้าง และเสรี

ส่วน **พลเอก หลี่ ฉาง ฟู่ รมว.กท.จีน** ได้กล่าวในช่วงวันที่สองของการประชุมฯ ในหัวข้อ “China’s New Security Initiative” หรือข้อริเริ่มด้านความมั่นคงใหม่ของจีน โดยได้กล่าวถึงข้อริเริ่มความมั่นคง

ระดับโลก (Global Security Initiative: GSI) ต่อการจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงในระดับโลก โดยเน้นย้ำว่าความเจริญรุ่งเรืองและเสถียรภาพที่ยั่งยืนของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกนั้น ขึ้นอยู่กับความมั่นคงและสภาพแวดล้อมการพัฒนาที่ดี แม้ว่าภูมิภาคนี้กำลังเผชิญกับความท้าทายด้านความมั่นคงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนซึ่งจีนจะมุ่งดำเนินการ ดังนี้

1) การเคารพซึ่งกันและกัน โดยระบุว่า บางประเทศได้เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น โดยการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรฝ่ายเดียวสร้างความโกลาหลและความปั่นป่วน ซึ่งไม่ควรปล่อยให้พฤติกรรมดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก พร้อมย้ำว่าจีนจะสนับสนุนการเป็นแกนกลางของอาเซียน (China's support for ASEAN Centrality) และความเป็นอิสระเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Autonomy)

2) ความเท่าเทียมและยุติธรรม ทุกประเทศไม่ควรถูกกดดันหรือบีบบังคับโดยประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งกิจการระหว่างประเทศควรได้รับการจัดการผ่านการปรึกษาหารือ แทนที่จะถูกควบคุม โดยประเทศใดประเทศหนึ่งหรือสองสามประเทศ และเน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นของจีนในการสนับสนุนระบบระหว่างประเทศที่มีสหประชาชาติเป็นศูนย์กลาง

3) ความไว้วางใจซึ่งกันและกันและการให้คำปรึกษาหารือ โดยวิธีการแสวงหาหนทางที่ส่งเสริมการเจรจา แทนที่การเพิ่มความตึงเครียด โดยจีนมุ่งมั่นที่จะรักษาสันติภาพ ซึ่งเห็นได้จาก การที่จีนมีบทบาทสร้างสรรค์ในการอำนวยความสะดวกต่อประเด็นทางการเมืองระหว่างประเทศที่ผ่านมา เช่น การมีส่วนร่วมในการนำซาอุดีอาระเบียและอิหร่านเข้าสู่การเจรจา รวมทั้งส่งคณะทูตเพื่อพยายามเป็นตัวกลางในการเจรจาสันติภาพระหว่างรัสเซียและยูเครน

4) เปิดกว้างและครอบคลุม โดยไม่มีพันธมิตรทางทหาร ซึ่งจีนไม่มียุทธศาสตร์ไม่มีการสร้างองค์กรรูปแบบที่คล้าย NATO ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก แต่จะเน้นให้ทุกประเทศร่วมมือกันและให้ความสำคัญต่อการป้องกันการแข่งขันของภูมิภาค ในช่วงเวลาที่ ความคิดแบบสงครามเย็น (Cold War Mentality) กลับมาอีกครั้ง

5) ความทันสมัยอย่างสันติ จีนมุ่งบทบาทในการปรับปรุงธรรมาภิบาลทั่วโลก (Global Governance) และปกป้องความมั่นคงของโลก และภูมิภาคด้วยปฏิบัติการรักษาสันติภาพและเชื่อมโยงความแตกต่าง นอกจากนี้ ยังเน้นย้ำการมีส่วนร่วมของจีนในกลไกระดับภูมิภาคและการฝึกซ้อมเพื่อความร่วมมือ เช่น การฝึกซ้อมทางทหารระหว่างกองทัพเรือของสิงคโปร์และจีน เป็นต้น

6) ผลประโยชน์หลักและประเด็นสำคัญ ที่จีนได้แสดงจุดยืนของประเทศอย่างชัดเจน ในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของประเทศ โดยอ้างอิงเนื้อเพลงจีนที่ระบุว่า “เมื่อเพื่อนมาเยี่ยมเรา เราต้อนรับพวกเขาด้วยไวน์รสเลิศ เมื่อหมาจิ้งจอกหรือหมาป่ามา เราจะเผชิญหน้ากับพวกมันด้วยปืนลูกซอง”

7) ประเด็นไต้หวัน จีนได้เน้นย้ำจุดยืนเกี่ยวกับสถานการณ์ไต้หวันว่า ไต้หวันคือของจีน และวิพากษ์ไต้หวันว่าเป็นเรื่องที่จีนต้องตัดสินใจ ไม่ควรมีการแทรกแซงจากกองกำลังต่างชาติอื่นใด พร้อมทั้งย้ำถึงจุดยืนเกี่ยวกับการใช้กำลังต่อไต้หวันของจีนที่พร้อมจะปกป้องอธิปไตยของชาติและบูรณภาพแห่งดินแดนอย่างเด็ดเดี่ยว โดยไม่คำนึงถึงค่าใช้จ่ายใด ๆ

8) สถานการณ์ทะเลจีนใต้ จีนมุ่งผลักดันให้มีการเจรจาในการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea: COC) ร่วมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยไม่เกี่ยวข้องกับประเทศภายนอกภูมิภาค แม้บางประเทศนอกภูมิภาคใช้ความเป็นเจ้าโลกอ้างสิทธิ์ในการเดินเรือ

9) ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ-จีน แม้จะมีระบบและหลาย

เรื่องที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่ควรกีดกันทั้งสองฝ่ายจากการแสวงหาจุดร่วมและผลประโยชน์ร่วมกัน ในการที่จะกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคีและความร่วมมือให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งจีนพร้อมจะเปิดกว้างที่จะแสวงหาความสัมพันธ์ทวิภาคีในรูปแบบใหม่กับสหรัฐฯ ซึ่งทั้งสองชาติควรจะเติบโตไปด้วยกัน โดยการจัดการกับความแตกต่างอย่างเหมาะสมและแสวงหาวิธีที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกัน

เป้าหมายของจีน คือ การสร้างสันติภาพ การพัฒนา และความร่วมมือที่ยั่งยืนบนพื้นฐานภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย (Win-Win Solution)

บทวิเคราะห์

จีน ได้ยกระดับเทียบชั้นกับสหรัฐฯ มากขึ้นและพัฒนาขีดความสามารถขึ้นในทุกด้าน โดยได้วางเงื่อนไขที่ต้องการให้มาตรการคว่ำบาตรต่อจีนลดลง ก่อนที่จะตกลงในการประชุมใด ๆ และจีนต้องการให้สหรัฐฯ ถอยทัพในเอเชียแปซิฟิก ยุติการแลกเปลี่ยนอย่างใกล้ชิดกับไต้หวัน ซึ่งเป็นเกาะที่จีนอ้างว่าเป็นดินแดนของตน แต่สหรัฐฯ กลับมีความสนใจอย่างมากที่จะปกป้อง ถึงแม้ว่าสหรัฐฯ กล่าวว่าพร้อมที่จะพูดคุยกับจีนอย่างจริงจังมากขึ้น แต่ทางปฏิบัตินั้น กองทัพเรือสหรัฐฯ และกองทัพเรือแคนาดา ต่างก็แล่นเรือรบผ่านช่องแคบไต้หวันใกล้กับไต้หวัน โดยสร้างความไม่พอใจให้กับจีนและยังก่อให้เกิดความตึงเครียดในพื้นที่ดังกล่าว

ในขณะเดียวกัน สหรัฐฯ กำลังวางยุทธศาสตร์ ในการเสริมกำลังตนเองและพันธมิตรในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และกำลังปรับทิศทางตัวเองกลับไปเป็นมหาอำนาจทางทะเลในแปซิฟิก (ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา กองทัพสหรัฐฯ อยู่ในตะวันออกกลางเป็นหลัก) การหันกลับมาที่เอเชียแปซิฟิกนี้ เห็นได้จากการที่สหรัฐฯ กำลังขยายการฝึกซ้อมทางทหารกับพันธมิตรและพันธมิตรในเอเชีย รวมถึงการแบ่งปันเทคโนโลยีใหม่กับออสเตรเลียและญี่ปุ่นอีกด้วย นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้จีนเปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ

จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขของทั้งสองประเทศกำลังสร้างสถานการณ์ให้เกิดความไม่ลงรอยกันมากขึ้นไปอีก จากการที่รมว.กท.สหรัฐฯ ได้กล่าวถึงการลงทุนที่สำคัญของกองทัพสหรัฐฯ เพื่อซื้ออาวุธใหม่ พัฒนาอาวุธใหม่ และแบ่งปันสิ่งเหล่านี้กับพันธมิตรในเอเชียแปซิฟิก และปฏิเสธว่าไม่ได้พยายามสร้างพันธมิตรอย่างเช่นนาโต้ในแปซิฟิก แต่แสดงท่าทีที่ต้องการเรียกร้องสิ่งที่สหรัฐฯ มุ่งมั่นที่จะใช้เป็นยุทธศาสตร์การป้องกันที่สำคัญ และจะไม่ถอยห่าง ทำให้จีนไม่เชื่อในคำสัญญาเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ

1) ไทยควรดำเนินความสัมพันธ์กับมหาอำนาจทั้งสหรัฐฯ และจีน ผ่านอาเซียน โดยใช้กลไกความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) อันเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศภายนอกภูมิภาค ซึ่งยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ฉบับนี้ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า สนับสนุนการแก้ไขปัญหาโดยใช้ความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน

2) ไทยควรรักษาดุลอำนาจกับทั้งฝ่ายสหรัฐฯ และจีน ไม่เลือกข้าง โดยยืนหยัดความเป็นอิสระเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Autonomy) เช่นกัน และควรแสวงหาความร่วมมือและประโยชน์จากความสัมพันธ์อันดีจากทั้งสองฝ่าย โดยมุ่งเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

3) กองทัพ ควรสร้างความเข้าใจต่อการสร้างดุลยภาพร่วมกันในภูมิภาค รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถหรือการฝึกซ้อม เพื่อสร้างความร่วมมือที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในภูมิภาคที่จะสามารถกำหนดทิศทางที่ชัดเจนของอาเซียน เพื่อมุ่งให้อาเซียนมีความแข็งแกร่ง ผ่านกลไก เช่น การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting) หรือ ADMM เป็นต้น

อนาคต “ไต้หวัน” ท่ามกลางการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของจีนและสหรัฐฯ

ฉบับที่ 30/66 (12 – 16 มิ.ย.66)

ไต้หวัน : ในอดีต

ในปี 1949 พรรคคอมมิวนิสต์จีน นำโดยเหมา เจ๋อตง ชนะพรรคก๊กมินตั๋ง ซึ่งนำโดยเจียง ไคเช็ก ในสงครามกลางเมืองที่จีนแผ่นดินใหญ่ และได้ก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนปกครองจีนแผ่นดินใหญ่ตั้งแต่นั้นมา ส่วนพรรคก๊กมินตั๋งของนายเจียง ไคเช็ก ได้ไปตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่ไต้หวัน ซึ่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้ให้การรับรองไต้หวันเป็นสมาชิก UN ในฐานะสมาชิกก่อตั้ง

จนกระทั่งในปี 1971 สหรัฐฯ ภายใต้การนำของ ปธน. ริชาร์ด นิกสัน ต้องการให้จีนช่วยเหลือในสงครามเวียดนาม จึงส่งเสริมความสัมพันธ์กับจีนและผลักดันจีนเข้าเป็นสมาชิก UN จนท้ายที่สุดสหรัฐฯ ก็ได้ยอมรับนโยบายจีนเดียว (One-China Policy) พร้อมทั้งถอดไต้หวันออกจากความเป็นสมาชิกของ UN เป็นเหตุให้ไต้หวันถูกประเทศอื่น ๆ ตัดความสัมพันธ์ทางการเมืองอีกด้วย

ต่อมาในปี 1979 ในสมัยของ ปธน. จิมมี คาร์เตอร์ สหรัฐฯ ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับรัฐบาลจีน ส่งผลให้สหรัฐฯ ต้องตัดสัมพันธ์กับไต้หวันและปิดสถานทูตสหรัฐฯ ในไทเป แต่ในปีเดียวกันนั้นเอง สหรัฐฯ ได้ผ่านกฎหมายความสัมพันธ์กับไต้หวัน (Taiwan Relations Act) โดยกฎหมายนี้บัญญัติไว้ว่าสหรัฐฯ ต้องช่วยเหลือไต้หวันในการป้องกันตัวเอง ซึ่งเป็นเหตุผลว่าทำไมสหรัฐฯ จึงขายอาวุธให้ไต้หวันอย่างต่อเนื่อง กฎหมายนี้ยังระบุด้วยว่า สหรัฐฯ สนับสนุนทางออกอย่างสันติระหว่างความขัดแย้งของทั้งสองฝ่าย

ในช่วงทศวรรษ 1980 ในยุคของเติ้ง เสี่ยวผิง ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและไต้หวันเริ่มพัฒนาขึ้น จีนได้มีหลักการที่เรียกว่า “หนึ่งประเทศ สองระบบ (One Country, Two Systems)” ซึ่งระบุว่าไต้หวันจะได้รับอำนาจในการปกครองตนเอง ถ้ากลับมารวมประเทศกับจีน

อย่างไรก็ตามในปี 1992 ได้มีการประชุมกันระหว่างตัวแทนกึ่งราชการของจีนแผ่นดินใหญ่และไต้หวัน จนนำไปสู่การออกฉันทามติ 1992 (1992 Consensus) เป็นฉันทามติเกี่ยวกับความเป็น “จีนเดียว” ซึ่งขณะนั้นพรรคก๊กมินตั๋งเป็นรัฐบาลของไต้หวัน ได้ยอมรับฉันทามติและจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลง แต่เมื่อพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (Democrat Progressive Party: DPP) เป็นฝ่ายรัฐบาล กลับได้ประกาศชัดว่าจะไม่ยอมรับฉันทามติ 1992

ไต้หวัน : ในปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผู้เล่นสำคัญ (Key Actors) ที่ส่งผลต่อสถานการณ์ในไต้หวัน คือ ไต้หวัน จีน และสหรัฐฯ ซึ่งในปัจจุบันผู้เล่นเหล่านี้ได้ดำเนินนโยบายและกิจกรรมที่ทำให้สถานการณ์ในไต้หวันตึงเครียดมากขึ้น ดังนี้

ไต้หวัน : พรรค DPP นำโดยปธน. ไช่ อิงเหวิน เป็นฝ่ายรัฐบาลมีท่าทีที่แข็งกร้าวกับจีนมาโดยตลอดนับตั้งแต่ขึ้นดำรงตำแหน่ง ปธน. เมื่อปี 2016 จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพบกับนางแนนซี เพโลซี ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ ที่เดินทางเยือนไต้หวันเมื่อ ส.ค. ปี 2022 ที่ผ่านมา ซึ่งถือเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสหรัฐฯ ที่เดินทางเยือนไต้หวันในรอบ 25 ปี รวมถึงการพบปะหารือกับนายเควิน แมคคาร์ธี ประธานสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐฯ คนปัจจุบัน เมื่อ เม.ย. ปี 2023 ซึ่งตำแหน่งทั้ง 2 คนถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงลำดับที่ 3 รองจาก ปธน. และรอง ปธน. ของสหรัฐฯ

บทบาทของสหรัฐฯ : ในสมัยของ ปธน. โจ ไบเดน ความสัมพันธ์ของสหรัฐฯ และจีนมีความตึงเครียดมากขึ้น เนื่องจากสหรัฐฯ ได้ดำเนินยุทธศาสตร์ อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา (Indo-Pacific Strategy of the United States) โดยมุ่งเน้นการรวมกลุ่มและแสวงหาพันธมิตรประชาธิปไตยภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกมากขึ้น ยุทธศาสตร์ดังกล่าวของ

สหรัฐฯ มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ความต้องการปิดล้อมการขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคนี้ หนึ่งในพันธมิตรของสหรัฐฯ คือ ไต้หวัน เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญกับจีน และ ปธน. สี จิ้นผิง ได้กล่าวเน้นย้ำกับ ปธน. โจ ไบเดน ในการหารือร่วมกันของผู้นำทั้ง 2 ชาติ ระหว่างการประชุม G20 ที่อินโดนีเซีย เมื่อ พ.ย. ปี 2022 ว่า “ประเด็นไต้หวันเป็นผลประโยชน์สำคัญยิ่งของจีน ผูกกับความสัมพันธ์จีน-สหรัฐฯ อย่างลึกซึ้ง เป็นเส้นต้องห้ามแนวแรก (First Red Line) ต้องไม่ล่วงล้ำ”

แต่หลังจากนั้น สหรัฐฯ ได้ขายอาวุธให้กับไต้หวันหลายครั้ง และเมื่อ ธ.ค. 2022 สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาสหรัฐฯ ออกมาประกาศว่าตอนนี้ได้ยื่นญัตติร่างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายการป้องกันประเทศ (National Defense Authorization Act: NDAA) ปีงบประมาณ 2023 แล้ว โดยเป็นแผนการให้ความช่วยเหลือด้านกลาโหมไต้หวันมูลค่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในอีก 5 ปีข้างหน้า โดยจะเริ่มจากการจัดสรรอาวุธยุทธโธปกรณ์มูลค่าสูงสำหรับใช้ในการป้องกันประเทศให้แก่ไต้หวัน อีกทั้งร่างกฎหมายฉบับนี้ยังระบุว่า ให้ไต้หวันและสหรัฐฯ จัดการฝึกซ้อมทางการทหารร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างศักยภาพทางการทหารให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

บทบาทของจีน: จากความเคลื่อนไหวของไต้หวันและสหรัฐฯ สร้างความไม่พอใจให้จีนเป็นอย่างยิ่ง ทำให้จีนได้ออกมาตอบโต้ทั้ง **ด้านการทูต** จีนได้ออกแถลงการณ์ประณามการดำเนินการระหว่างไต้หวันและสหรัฐฯ มาโดยตลอด และ **ด้านการทหาร** จะเห็นได้ว่าหลังการเยือนไต้หวันของแนนซี เพโลซี จีนได้ขยายความเคลื่อนไหวด้านการทหารในบริเวณช่องแคบไต้หวันมากขึ้น ด้วยการส่งเรือรบและเครื่องบินรบรุ่น J-20 ปฏิบัติการข้ามเส้นมัธยฐานในช่องแคบไต้หวัน รวมทั้งยิงขีปนาวุธข้ามไต้หวันหลายครั้ง และติดตั้งระบบยิงขีปนาวุธพิสัยไกลรุ่น PHL-191 โดยจีนระบุว่าเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกซ้อมปฏิบัติการร่วมทางอากาศและทางน้ำรอบเกาะไต้หวัน และในปี 2023 จีนจะเพิ่มแรงกดดันด้วยการส่งเครื่องบินเข้าไปในเขตป้องกันภัยทางอากาศ (ADIZ) ของไต้หวันอย่างต่อเนื่อง

ไต้หวัน “ในอนาคต”: บทวิเคราะห์

ไต้หวัน จะจัดการเลือกตั้งทั่วไปในช่วงเดือน ม.ค. ปี 2024 พรรคการเมืองที่สำคัญของไต้หวัน คือ พรรค DPP และพรรคก๊กมินตั๋ง ซึ่งในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งอาจมีการปฏิบัติการด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Operation: IO) เข้ามาในไต้หวันจากทั้งจีนและสหรัฐฯ เพื่อให้ผลการเลือกตั้งเป็นประโยชน์กับประเทศตน หากพรรค DPP ชนะการเลือกตั้งและได้เป็นรัฐบาลต่ออีก 4 ปี นโยบายต่อจีนจะยังแข็งกร้าวเช่นเดิมและไม่มีนโยบายรวมชาติ ส่วนความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ จะแน่นแฟ้นมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สถานการณ์ในช่องแคบไต้หวันตึงเครียดมากขึ้น แต่หากพรรคก๊กมินตั๋ง ชนะการเลือกตั้งจะทำให้ความสัมพันธ์กับจีนดีขึ้น และอาจมีการพูดคุยถึงประเด็นการรวมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่สหรัฐฯ เป็นกังวลต่อสถานการณ์นี้

สหรัฐฯ เข้ามามีบทบาทในไต้หวันอย่างต่อเนื่อง เพื่อยุยจีน รวมถึงยังทำเพื่อหวังโซุ่ปทานการผลิตเทคโนโลยีของประเทศตนเอง เนื่องจากไต้หวันเป็นแหล่งผลิตเซมิคอนดักเตอร์ที่สำคัญของโลก ซึ่งเป็นชิ้นส่วนที่สำคัญในการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ของโลก ตั้งแต่โทรศัพท์ไปจนถึงแล็ปท็อป นาฬิกา และอาวุธยุทธโธปกรณ์ทางการทหาร มีบริษัท Taiwan Semiconductor Manufacturing Company (TSMC) เป็นบริษัทผลิตเซมิคอนดักเตอร์ขนาดใหญ่ ที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากกว่าครึ่งหนึ่งของโลก สหรัฐฯ อาจกังวลว่าหากจีนจะเข้ามายึดไต้หวันให้รวมเข้ากับจีนแผ่นดินใหญ่ จะทำให้กระทบต่อสายการผลิตทางด้านเทคโนโลยีของสหรัฐฯ เนื่องจากเทคโนโลยีขั้นสูงในหลายบริษัทของสหรัฐฯ จำเป็นต้องใช้เซมิคอนดักเตอร์ดังกล่าว

จีน จะดำรงเป้าหมายในการรวมไต้หวันเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของจีน เห็นได้จากการเผยแพร่สมุดปกขาวชื่อ “ปัญหาไต้หวันและการรวมชาติในยุคใหม่ของจีน (The Taiwan Question and China’s Reunification in the New Era)” ที่เปรียบเสมือนแนวทางการรวมชาติของจีน เป็นการย้ำชัดว่าไต้หวันนั้นเป็นส่วนหนึ่งของจีน โดย ปธน. สี จิ้นผิง ได้ประกาศเป้าหมายในการรวมชาติในปี ค.ศ. 2049 ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวทางการรวมชาติแล้วอาจมีความเป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ

(1) การรวมชาติอย่างสันติ โดยจีนใช้นโยบายในแบบผ่อนปรน รวมถึงใช้ปัจจัยการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้ไต้หวันอยากมาอยู่ร่วมกับจีนแผ่นดินใหญ่ และ

(2) การใช้กำลังทหาร ซึ่งปัจจัยที่อาจกระตุ้นการยกระดับกำลังทหารของจีน คือ

- การดำเนินการใด ๆ ก็ตามของไต้หวันที่จะนำไปสู่การประกาศเอกราช
- การมีประเทศอื่น ๆ เข้ามาแทรกแซงการรวมชาติ/การทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ-ไต้หวันเป็นทางการ
- การที่จีนรู้สึกเข้าไปในดินแดนที่อ้างสิทธิ์ของไต้หวันมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การปะทะกันโดยไม่ตั้งใจ
- ไต้หวันหวังเห็นการเจรจาการรวมชาติ

ผลกระทบต่อไทยและข้อเสนอแนะ

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ในไต้หวันนั้นมีความคลุมเครือที่จะส่งผลต่อการนำไปสู่การเผชิญหน้าทางทหารเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากไต้หวันมีความสำคัญกับทั้งจีนและสหรัฐฯ ซึ่งในอนาคตอาจจะมีปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการเผชิญหน้าทางทหารระหว่างกันได้ หากเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นไทยอาจจะถูกกดดันจากทั้งจีนและสหรัฐฯ ให้เลือกข้าง เนื่องจากไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งจีนและสหรัฐฯ มาอย่างยาวนาน

การเลือกตั้งตุรกี 2023 กับชัยชนะของแอร์โดอันท่ามกลางวิกฤตของประเทศ

ฉบับที่ 31/66 (19-23 มิ.ย.66)

การเลือกตั้งประธานาธิบดีแห่งตุรกีประจำปี 2023 กับชัยชนะของเรเจป ไบยิป แอร์โดอัน ผู้นำที่ครองเก้าอี้ประธานาธิบดียาวนานที่สุดเป็นเวลา 20 ปี รวมถึงวาระการดำรงตำแหน่งอีก 5 ปี จึงทำให้สถิติแห่งอดีตประธานาธิบดี มุสตาฟา เคมาล อตาเติร์ก (Mustafa Kemal Atatürk) ผู้ก่อตั้งสาธารณรัฐตุรกีหลังจากระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของมุสตาฟาลิ้นสุดแค่เพียง 15 ปี

ประเทศตุรกี หรือสาธารณรัฐตุรกี (Republic of Turkey) ได้มีการเปลี่ยนชื่อเรียกประเทศใหม่คือ “ประเทศตุรเคีย หรือสาธารณรัฐตุรเคีย” (Republic of Türkiye) ซึ่งได้รับการรับรองจาก องค์การสหประชาชาติ (UN) เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2565 ตั้งอยู่บนคาบสมุทรบอลข่านทางตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปยุโรปและทางตะวันตกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย โดยตุรกีเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มประเทศ G20 และในด้านความมั่นคงตุรกียังเป็นสมาชิกองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) ซึ่งมีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะการตัดสินใจ

ดังนั้นไทยควรดำเนินการดังนี้ (1) ดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยให้ความสำคัญกับการรักษาสันติระหว่างทั้งจีนและสหรัฐฯ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ (2) การแสดงออกในเวทีระหว่างประเทศของไทยจำเป็นต้องยึดมั่นในหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การยอมรับหลักการจีนเดียว และ (3) อาเซียนและไทยควรแสดงบทบาทเชิงสร้างสรรค์เพื่ออำนวยความสะดวกการเจรจาสันติภาพระหว่างทุกฝ่าย รวมถึงการใช้กลไกของอาเซียนเพื่อลดความตึงเครียด ปกป้องสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค

ข้อมูลอ้างอิง

“สรุปผลการเสวนาวิชาการ “Morning Talk” กับคณะผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองบัญชาการกองทัพไทย เรื่อง “นัยยะทางความมั่นคงจากการแทรกแซงของมหาอำนาจในสถานการณ์จีนและไต้หวันที่มีต่อภูมิภาค”

“BBC News. (2021). จีน-ไต้หวัน : “นโยบายจีนเดียว” กับ “หลักการจีนเดียว” ต่างกันอย่างไร ใครได้ประโยชน์มากที่สุด. <https://www.bbc.com/thai/international-58840700>

“Thaipost. (2022). สี จิ้นผิง ประกาศไต้หวันคือเส้นต้องห้ามแรก. <https://www.thaipost.net/columnist-people/266904/>

“Radio Taiwan International (2022). สภาองเกรสสหรัฐฯ ยินยัติร่างกฎหมาย NDAA ปี 2023 สนับสนุนการป้องกันประเทศของไต้หวัน. <https://th.rti.org.tw/news/view/id/2006434>

“สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (2565). รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ. <https://www.nia.go.th/news/category/1/>

“David Brown. (2023). China and Taiwan: A really simple guide. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-59900139>

“Economist Intelligence. (2021). Is war between China and Taiwan inevitable?. <https://www.eiu.com/n/is-war-between-china-and-taiwan-inevitable/>

ให้การยอมรับสวิตเซอร์แลนด์เข้าร่วมการเป็นสมาชิก ในด้านการเมืองการปกครองของตุรกีเป็นแบบระบบสาธารณรัฐ มีนโยบายที่แยกศาสนาออกจากการเมืองหรือ “รัฐฆราวาส (Secular State) ปกครองแบบรัฐสภา (Republican Parliamentary Democracy) ทำให้เป็นประเทศที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศมุสลิมในตะวันออกกลางด้วยกัน

ในอดีตระบอบการปกครองของตุรกีมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล โดยประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งของสภาแห่งชาติ (Grand National Assembly) มีวาระ 7 ปี ส่วนนายกรัฐมนตรีมาจากการแต่งตั้งของประธานาธิบดี ต่อมาในปี 2560 มีการทำประชามติอนุมัติแก้ไขรัฐธรรมนูญ รัฐบาลขณะนั้น (ซึ่งก็คือรัฐบาลของผู้นำคนปัจจุบัน) แก้ไขให้ยกเลิกตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เปลี่ยนให้ประธานาธิบดีเป็นหัวหน้ารัฐบาล หลังจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ระบบการเลือกตั้งของตุรกีเปลี่ยนเป็นเลือกตั้งทั้งประธานาธิบดีและสมาชิกรัฐสภาวาระ 5 ปีเท่ากัน ซึ่งการเลือกตั้งจะจัดขึ้นก่อนที่รัฐบาลจะหมดวาระ โดยการเลือกตั้งในปี 2561 เป็นการเลือกตั้งสำหรับวาระปี 2562-2567 และส่วนการเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นการเลือกตั้งสำหรับวาระการดำรงตำแหน่งระหว่างปี 2567-2572

การเลือกตั้งของตุรกี 2023 มีผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี 4 คน แต่หลัก ๆ จะเป็นการแข่งขันระหว่าง “พันธมิตรประชาชน” (People Alliance) กลุ่มพันธมิตรของพรรคฝ่ายรัฐบาลปัจจุบันที่เสนอชื่อ “เรเจป ไตยิป แอร์โดอัน” จากพรรค Justice and Development Party (AKP) เป็นผู้ชิงตำแหน่งประธานาธิบดีอีกครั้งสมัย กับฝั่ง “พันธมิตรแห่งชาติ” (Nation Alliance) กลุ่มพันธมิตรของพรรคฝ่ายค้าน 6 พรรค ซึ่งเสนอชื่อ “เคมัล คิลิดดาโรกลู” (Kemal Kilicdaroglu) ผู้นำฝ่ายค้านปัจจุบัน จากพรรค Republican People’s Party (CHP) เป็นผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี โดยนโยบายหาเสียงหลักในการเลือกตั้งครั้งนี้ของพรรคส่วนใหญ่ คือ การฟื้นฟูประเทศ จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา รวมถึงด้านเศรษฐกิจเพราะค่าครองชีพในประเทศสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

โดยการเลือกตั้งได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ซึ่งมีผลคะแนนที่สูสีกันโดยไม่เป็นเอกฉันท์และไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของระบบการเลือกตั้ง สืบเนื่องจากระบบการเลือกตั้งของตุรกีได้รับอิทธิพลจากฝรั่งเศส ซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญ คือหากผู้สมัครไม่ได้รับการโหวตเกิน 50% ผู้ที่มีคะแนนสูงสุด 2 อันดับแรกต้องลงแข่งขันในรอบสองเพื่อหาพันธมิตรเป็นอันสิ้นสุด จึงทำให้ตุรกีต้องลงคะแนนเสียงอีกครั้งในวันอาทิตย์ที่ 28 พฤษภาคม ซึ่งมีผลคะแนนชี้ขาดออกมา โดยเรเจป ไตยิป แอร์โดอัน ได้รับผลคะแนนการโหวตที่ 52.1% และเคมัล คิลิดดาโรกลู ได้รับผลคะแนนการโหวตที่ 47.9% ทำให้เรเจป ไตยิป แอร์โดอัน ได้เป็นประธานาธิบดีอีกครั้ง

บทบาททางการเมืองของเรเจป ไตยิป แอร์โดอัน

แอร์โดอันเริ่มเส้นทางการเมืองด้วยบทบาทนายกรัฐมนตรีแห่งอิสตันบูลในปี 2537 และถูกดำเนินคดีในฐานยุยงให้เกิดความเกลียดชังชาติ จำคุก 4 เดือนและถูกห้ามเล่นการเมือง แต่แอร์โดอันสามารถกลับมาได้อีกครั้งในนามของผู้ก่อตั้งพรรคยุติธรรมและการพัฒนา (Justice and Development Party หรือ AKP) ซึ่งเป็นอนุรักษนิยมสายกลาง และนำพรรคชนะการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2545, 2550 และ 2554 จึงทำให้กลายเป็นนายกรัฐมนตรี 3 สมัย โดยในช่วงระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแอร์โดอันได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุผลที่เขาสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ จนทำให้ประชาชนนับล้านคนหลุดพ้นจากความยากจน รวมไปถึงการริเริ่มพัฒนาระบบโครงสร้างสาธารณูปโภค

ต่อมาในปี 2557 แอร์โดอันก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งประธานาธิบดี และมีการบริหารประเทศแบบเผด็จการมากขึ้น โดยสั่งยกเลิกการห้ามสตรีสวมฮิญาบหรือคลุมศีรษะในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นการละเมิดหลักการสำคัญของประเทศ รัฐต้องวางตัวเป็นกลางต่อศาสนา ในฐานะ ‘รัฐฆราวาส’ (Secular State) อีกทั้งเลือกปฏิบัติและกีดกันศาสนาอื่น ๆ โดยกำหนดให้ศาสนาอิสลามมาเป็นวิชาบังคับ และเปลี่ยน ‘ฮาเกียโซเฟีย’ (Hagia Sophia) โบสถ์อันเก่าแก่กว่า 1,500 ปี ของชาวคริสต์ให้กลายเป็นสุเหร่า

อย่างไรก็ตาม แอร์โดอันได้รับความนิยมมากจากกลุ่มอนุรักษนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลักดันตุรกีให้กลายเป็นชาติมหาอำนาจในภูมิภาคตะวันออกกลาง ผ่านการดำเนินนโยบายต่างประเทศอันแข็งกร้าว ไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงทางทหารในประเทศต่างๆ ได้แก่ อาเซอร์ไบจาน อิรัก ลิเบีย และซีเรีย รวมถึงการจัดหาโดรนให้กับพันธมิตร เช่น เอิโอเปีย และยูเครน นอกจากนี้แอร์โดอันยังแสดงท่าทีที่แข็งกร้าวต่อชาติตะวันตก อาทิ การประกาศว่าตุรกีสามารถอยู่ได้โดยปราศจากสหภาพยุโรป (European Union: EU) หรือการแข็งข้อใส่ชาติมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ด้วยการไม่ยอมรับอำนาจเอกอัครราชทูตจอห์น บาสส์ (John Bass) เพราะสหรัฐระงับวีซ่าของแอร์โดอัน การกระทำดังกล่าวของเขาได้สร้างระบอบการต่อต้านชาติตะวันตกร่วมกัน ที่ไม่ได้ยุติแค่ในประเทศ แต่ยังรวมถึงชาติอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง สืบเนื่องจากประวัติศาสตร์ของตะวันออกกลางจากระบบอาณานิคมของชาติตะวันตก จึงทำให้แอร์โดอัน

ได้รับการสนับสนุนจากต่างชาติด้วย ถึงแม้ว่าจะมีผลงานที่แสดงถึงความ เป็นเผด็จการแอร์โดอัน ก็ยังสร้างผลงานที่พัฒนาให้ตุรกีก้าวสู่ความทันสมัย เช่น การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ หรือ เครือข่ายรถไฟ แต่อย่างไรก็ตามตุรกีก็ไต่ขึ้นเสนอเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (อียู) แต่ก็ไม่ได้ รับการพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก

บทวิเคราะห์

จากผลการเลือกตั้งของตุรกีทำให้แอร์โดอัน ได้รับชัยชนะและก้าวขึ้นเป็นประธานาธิบดีที่มีอำนาจบริหารเกือบ 3 ทศวรรษ แต่กลับสะท้อนให้เห็นภาพคะแนนความนิยมของประชาชนได้อย่างชัดเจน เนื่องจากผลคะแนนที่ออกมาไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคะแนนความนิยมในตัวของแอร์โดอันเริ่มลดน้อยลง เพราะภาพลักษณ์ในช่วงการหาเสียงได้แสดงถึงความเป็นตัวตรงข้ามกับฝ่ายค้านที่แสดงออกถึงความ เป็นประชาธิปไตย แต่แอร์โดอันกลับแสดงออกถึงความ เป็นเผด็จการ และนโยบายที่แสดงถึงความเป็นอนุรักษนิยม อาทิ การโจมตีฝ่ายต่อต้านและชุมชน LGBTQIA+ โดยประมาณว่า นโยบายสนับสนุนความหลากหลายทางเพศของเคมัล คิลิดดาโรกลู (ฝ่ายค้าน) เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับแนวคิดของพรรคเขาในเรื่องสถาบันครอบครัว นอกจากนี้อาจเป็นผลพวงจากผลงานที่ผ่านมาในการรับมือกับปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศและบทบาทการวางตัวกับประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะรัสเซียเนื่องจากที่ผ่านมารัสเซียได้ให้การช่วยเหลือตุรกี โดยเลื่อนการชำระหนี้ค่านำเข้าพลังงานมูลค่า 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้กับตุรกีเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งทำให้ตุรกีเริ่มเอนเอียงไปหารัสเซียมากขึ้น และรวมถึงถึงการปฏิเสธที่จะดำเนินการมาตรการคว่ำบาตรต่อรัสเซีย โดยท่าทีดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจจากประเทศตะวันตกเป็นอย่างมาก

จึงเป็นที่น่าจับตามองว่าทิศทางในอนาคตของตุรกีท่ามกลางการแข่งขันของมหาอำนาจจะเป็นอย่างไรภายใต้อำนาจการปกครองของแอร์โดอัน เพราะตุรกีเป็นหนึ่งในประเทศที่มีบทบาทสำคัญบนเวทีโลกอย่างการเป็นสมาชิกองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) ซึ่งจะต้องดำเนินการต่อจากที่ผ่านมาในการพิจารณาและตอบรับการเข้าร่วมพันธมิตรนาโตของสวีเดน เนื่องจากตุรกียังไม่ตกลงให้สวีเดนเข้าร่วมนาโต โดยให้เหตุผลถึงประเด็นของความมั่นคงและการก่อการร้าย ที่อ้างว่าสวีเดนนั้นให้การสนับสนุนกลุ่มเติร์ก (พรรคแรงงานเคอร์ดิสถาน) ซึ่งเป็นกลุ่มฝ่ายซ้ายสุดโต่ง อย่างไรก็ตามประเด็นดังกล่าวนี้ชาติตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐให้ความสำคัญและพยายามผลักดันให้ตุรกียอมรับสวีเดนเข้าเป็นสมาชิกด้วยเหตุผลสำคัญต่อประโยชน์ทางด้านภูมิศาสตร์โดยหากสวีเดนได้เข้าร่วมนาโตแล้วนั้นจะทำให้อำนาจของนาโตในแถบบริเวณทะเลบอลติกเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นของประเทศตุรกีท่ามกลางการแข่งขันของชาติมหาอำนาจระหว่างชาติตะวันตก และรัสเซีย ซึ่งเป็นกรณีศึกษาให้กับประเทศไทยในการรักษาดุลอำนาจระหว่างชาติมหาอำนาจ และการกำหนดนโยบายเพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงภายในประเทศ นอกจากนี้ประเทศไทยจะต้องติดตามสถานการณ์และทิศทางทางการเมืองของตุรกีเพื่อเตรียมความพร้อมและวางแผนรองรับในประเด็นต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ตุรกี อาทิ (๑) ประเด็นกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวอูยกูร์ที่อ้างกับทางการไทยว่าเป็นชาวตุรกีเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกส่งตัวกลับจีน ซึ่งประเทศไทยจะต้องหาทางออกในประเด็นดังกล่าวโดยเฉพาะด้านมนุษยธรรมอย่างรอบคอบ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งต่อตุรกีและจีนอีกด้วย และ (๒) ประเด็นการค้าตุรกียังเป็นพื้นที่ส่งออกที่สำคัญของไทยโดยเฉพาะสินค้าอาลาตที่จะเป็นประตูสู่สหภาพยุโรป เป็นต้น

ที่มา :

- <https://themomentum.co/analysis-final-turkey-election-2023/> - <https://themomentum.co/analysis-turkey-election-2023-part-ii/> - <https://thestandard.co/keep-an-eye-on-turkeys-future/> - <https://www.thansettakij.com/world/566608> - <https://www.prachachat.net/world-news/news-1290904> - <https://www.nationtv.tv/news/foreign/378900860>

ความขัดแย้งภายในรัสเซีย : WG Group VS กองทัพรัสเซีย

ฉบับที่ 32/66 (26-30 มิ.ย.66)

เมื่อ 23 มิ.ย. 66 นายเยฟเกนี ปรีโกซิน หัวหน้ากลุ่ม Wagner Group (WG) เผยแพร่ภาพวิดีโอฐานปฏิบัติการของกลุ่มถูกโจมตีด้วยขีปนาวุธบน Telegram ระบุว่า การโจมตีมาจากทางด้านการกองทัพรัสเซีย ไม่ใช่จากด้านยูเครน พร้อมกล่าวหาว่า พล.อ. เซอร์เกย์ ชอยกู รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของรัสเซีย และ พล.อ. วาเลรี เกราซิมอฟ รอง ผบ.การปฏิบัติการพิเศษทางทหารของรัสเซีย ในยูเครน ว่าไม่จัดหาอาวุธและกระสุนกองทัพรัสเซียอย่างเพียงพอ ทำให้

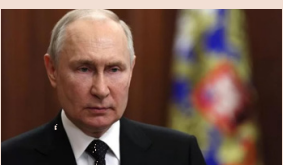

ต้องเสียดินแดนที่เคยยึดได้กลับไปให้ยูเครนและกำลังพลต้องเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ยังระบุว่า กลุ่ม WG ได้เดินทางออกจากฐานปฏิบัติการในยูเครน ไปยังเมือง Rostov-on-Don ทางตอนใต้ของรัสเซียติดกับชายแดนยูเครน และห่างจากกรุงมอสโกประมาณ 1,100 กม. และเรียกร้องให้ผู้สนับสนุนลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาลรัสเซีย

เมื่อ 24 มิ.ย. 66 มีการรายงานว่า กห.รัสเซีย ปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว พร้อมตั้งข้อกล่าวหาต่อกองบัญชาการของ กลุ่ม WG ทั้งนี้ หน่วยงานความมั่นคงแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (Federal Security Service: FSB) กล่าวว่า เนื่องจากมีสถานการณ์ที่ร้ายแรงและเป็นภัยคุกคามภายในรัสเซีย จึงเรียกร้องให้ กลุ่ม WG ไม่ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง และให้จับกุม หัวหน้ากลุ่ม WG ต่อมา คณะกรรมการต่อต้านการก่อการร้ายแห่งชาติของรัสเซีย (NAK) ประกาศว่า ผู้ก่อตั้ง กลุ่ม WG อาจต้องโทษจำคุกระหว่าง 12 ถึง 20 ปี พร้อมเรียกร้องให้ กลุ่ม WG ปฏิบัติตามคำสั่งของ ปธน.รัสเซีย และแก้ไขปัญหาย่างสันติ

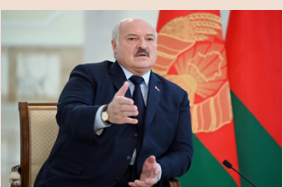
ทั้งนี้ คณะกรรมการต่อต้านการก่อการร้ายแห่งชาติได้ประกาศใช้การปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในกรุงมอสโก และในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อป้องกันการโจมตีที่อาจเกิดขึ้น โดยการเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยในกรุงมอสโกอย่างเข้มงวด มีการปิดการจราจรบนถนนทางหลวง M-4 ของรัสเซีย ผ่านเมือง Rostov-on-Don ไปยังเมือง Aksay และประกาศปิดใช้ถนนชั่วคราว พร้อมทั้งมีเสริมกำลังด้านตรวจของตำรวจและการตั้งจุดตรวจใกล้กับกองบัญชาการทางทหาร โดยมีทหารและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายคอยรักษาความเรียบร้อย ในขณะเดียวกัน สถานการณ์ที่อาคาร “Wagner PMC Center” สำนักงานใหญ่ของ WG ในเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ยังคงอยู่ในภาวะปกติ

นายวลาดิมีร์ ปูติน ปธน.รัสเซีย ได้ออกมาปราศรัยต่อประชาชนชาวรัสเซีย ถึงการกระทำของ หัวหน้ากลุ่ม WG เป็นการ “กบฏทางทหาร” รวมทั้ง “แทงข้างหลังประเทศและประชาชน” อาจจะนำไปสู่การเกิดการสูญเสียดินแดน และสงครามกลางเมือง แม้ว่า กลุ่ม WG คือวีรบุรุษ แต่คนที่ทรยศจำเป็นต้องถูกลงโทษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตามขอบเขตอำนาจของกฎหมาย และขอให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ในฐานะ ปธน.รัสเซีย ผบ.ทสส.รัสเซีย และพลเมืองรัสเซีย จำเป็นต้องกระทำทุกอย่างเพื่อหยุดการจลาจลในครั้งนี้

บทวิเคราะห์

1. กลุ่ม WG นำโดยนาย Yevgeny Priyozhin ซึ่งเป็นกลุ่มของทหารรับจ้าง (Private military company : PMC) มีการกล่าวอ้างว่ามีกำลังพลจำนวนประมาณ 50,000 คน ซึ่งเคยมีส่วนสำคัญในปฏิบัติการรบทั้งในซีเรีย, ลิเบีย และแอฟริกา รวมทั้ง พื้นที่เมือง Bukhmod ในการปฏิบัติการพิเศษทางทหารในยูเครน ทั้งนี้ หัวหน้ากลุ่ม WG มีความใกล้ชิดกับ ปธน.ปูติน และ กห.รัสเซีย มีส่วนสนับสนุนส่งกำลังบำรุงอาวุธและยุทธวิธีต่าง ๆ

ให้กับ WG. ในการปฏิบัติการทางทหารฯ ซึ่งบางครั้ง กห.รัสเซีย ถูกกล่าวหาว่าไม่ส่งกำลังบำรุงตามที่กลุ่ม WG ร้องขอ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียกำลังพลจำนวนมากโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้ ในระยะหลังความขัดแย้งระหว่าง กลุ่ม WG กับ กห.รัสเซีย เริ่มมีมากขึ้นเป็นระยะ และมักมีการวิพากษ์วิจารณ์ รว.กห.รัสเซีย และกองทัพรัสเซีย ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ถึงความด้อยประสิทธิภาพ ไร้ความสามารถ และไม่สามารถบริหารกองทัพได้ดีเท่ากับ กลุ่ม WG

2. แม้ว่าความขัดแย้งระหว่าง รว.กห. กับ หัวหน้ากลุ่ม WG จะมีมาโดยตลอด แต่ ปธน.ปูติน ไม่ได้แสดงท่าทีสนับสนุนฝ่ายใดเป็นพิเศษ โดยจุดแตกหักของความขัดแย้งที่สำคัญน่าจะเกิดจากการที่กองทัพรัสเซียแสดงความต้องการให้กลุ่ม WG ไปทำสัญญาเพื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพของรัสเซีย หรืออยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของ กห.รัสเซีย

3. ท่าทีของ ปธน.ปูตินต่อสถานการณ์ดังกล่าว แม้ว่า ปธน.ปูติน มีความใกล้ชิดกับ Priyozhin และถือว่า WG เป็นเสมือนกองกำลังส่วนตัว แต่การกระทำดังกล่าว ปธน.ปูติน ได้มีการประกาศว่าเป็น “การกบฏทางทหาร” และเป็นการ “แทงข้างหลังประเทศและประชาชน” จึงทำให้ ปธน.ปูติน มีทิศทางให้การสนับสนุนกับ รว.กห. เพราะเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพ และการที่กองทัพรัสเซียไม่ใช้กำลังเข้าปราบปรามอาจเป็นเพราะ (1) ไม่ต้องการให้เกิดการสูญเสียหรือเหตุการณ์นองเลือดภายในประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของ ปธน.ปูตินเอง และ (2) กองกำลังของรัสเซียที่มีอยู่ประจำการตั้งรับยูเครนอยู่ในแนวหน้า หากต้องมีการระดมพลจากพื้นที่อื่น เพื่อมาป้องกันปรามกลุ่ม WG อาจต้องใช้ระยะเวลาในการเคลื่อนกำลังพล จึงทำให้รัฐบาลเลือกใช้แต่กำลังของตำรวจและกองกำลังป้องกันชาติ (National Guard) เพื่อเป็นการรั้งหน่วง ให้ กลุ่ม WG เดินทางไปกรุงมอสโกได้ช้าลง พร้อมทั้งต้องการนำไปสู่เวทีการเจรจามากกว่า

4. สาเหตุปัจจัยที่กลุ่ม WG ยอมจำนนและยอมถอนกำลังออกจากพื้นที่ฯ เนื่องจาก (1) กำลังพลของกลุ่ม WG มีน้อยกว่ากำลังพลของรัสเซีย อีกทั้งอาวุธยุทธวิธีอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มิได้รับรับการสนับสนุนจาก กห. รัสเซีย (2) ทหารของกลุ่ม WG บางส่วนไม่ใช่ทหารอาชีพ บางส่วนถูกเกณฑ์มาจากนักโทษ ทำให้ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และ (3) อาจมีเบื้องหลังของการเจรจาระหว่าง ปธน.เบลารุส Alexander Lukashenko กับ Priyozhin หรืออาจมีข้อตกลงลับหรือไม่อย่างไร เป็นประเด็นที่น่าติดตามต่อไป

สำหรับแนวโน้มของสถานการณ์มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. หัวหน้ากลุ่ม WG ลี้ภัยไปเบลารุสตามข้อตกลง และ กกล. กลุ่ม WG จะไม่ถูกดำเนินคดีในฐานะกบฏ แต่อาจถูกกดดันให้เข้าร่วมกับกองทัพ อยู่ภายใต้การควบคุมของ กห.รัสเซีย

2. สถานการณ์ดังกล่าว ปธน.ปูติน และรัฐบาลถือว่าสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วภายใน 48 ชม. แต่ก็แสดงให้เห็นว่าความแตกแยกภายในของรัสเซีย ซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพ เพื่อเป็นการกระชับอำนาจของ ปธน.ปูติน และสร้างความมั่นคงอันหนึ่งอันเดียวกันของกองทัพและรัฐบาลรัสเซียเอง

3. สำหรับในอนาคตกองทัพรัสเซีย อาจจะมีความเข้มแข็งน้อยลง เพราะกลุ่ม WG เป็นกองกำลังหลักในการร่วมรบกับกองทัพรัสเซีย ดังนั้น การสูญเสียกองกำลัง WG ในครั้งนี้ ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติการทางทหารของรัสเซียในยูเครนไม่มากนัก

อ้างอิง

<https://A.me/intelslava/49174>

<https://t.me/intelslava/49175>

<https://A.me/intelslava/49185>

<https://t.me/intelslava/49189>

<https://tass.com/russia/1637627>

<https://www.rt.com/russia/578553-priyozhin-armed-insurrection-updates/>

ดุลยภาพทางยุทธศาสตร์ของอาเซียน กับประเทศมหาอำนาจ

ฉบับที่ 33/66 (3 – 7 ก.ค.66)

สรุปการประชุม NADI Workshop เรื่อง “ดุลยภาพทางยุทธศาสตร์ของอาเซียน กับประเทศมหาอำนาจท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของระเบียบโลก”

การประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายวิชาการนานาชาติด้านความมั่นคงอาเซียน 2566 (Track II Network of ASEAN Defence and Security Institutions (NADI) Workshop 2023) เป็นการประชุมแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการประชุมที่เป็นไปอย่างเปิดเผย มีเสรีทางความคิด และสามารถถกเถียงอย่างกว้างขวาง ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจทางความคิดกันในที่ประชุม NADI อาจจะเป็นประเด็นที่อ่อนไหวเกินกว่าที่จะนำประเด็นเหล่านั้นไปพูดคุยกหรืออย่างเป็นทางการ ผลการประชุมฯ ในครั้งนี้จะถูกนำเสนอให้ที่ประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ADMM) เพื่อพิจารณา ผ่านทางการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Senior Officials' Meeting: ADSOM) โดยครั้งนี้ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดการประชุมในหัวข้อเรื่อง ดุลยภาพทางยุทธศาสตร์ของอาเซียนกับประเทศมหาอำนาจท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของระเบียบโลก (ASEAN Strategic Equilibrium with Major Powers amid Changing World Order) ผ่านระบบ VTC (Zoom Meeting) ระหว่างวันที่ 21 – 22 มิถุนายน 2566 โดยมีเครือข่ายวิชาการนานาชาติด้านความมั่นคงอาเซียน จำนวน 13 สถาบัน จาก 10 ประเทศ เข้าร่วมประชุม ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

ความมั่นคงของอาเซียนท่ามกลางระเบียบโลกใหม่

อาเซียนจำเป็นต้องวางตำแหน่งตัวเองเป็นศูนย์กลางแห่งความสมดุลท่ามกลาง “ระเบียบโลกใหม่” ใน 6 มิติ หรือ “6 Ds” ได้แก่ (1) Destabilization การบั่นทอนเสถียรภาพอันเกิดจากเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ (Hotspot) ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3 แห่ง ได้แก่ ทะเลจีนใต้ คาบสมุทระกาฬ และช่องแคบไต้หวัน (2) Digital Divided ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลจากการขาดความรู้และทักษะด้านดิจิทัล (Digital Literacy) และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญของเทคโนโลยี (Technology Disruption) (3) Deglobalization การทวนกระแสโลกาภิวัตน์ของสหรัฐฯ ที่เกี่ยวกับการค้าและการลงทุนเนื่องจากเศรษฐกิจจีนกำลังเติบโตและมี GDP ที่ใหญ่ที่สุด (4) Decoupling of the Global Value Chains การแบ่งแยกห่วงโซ่อุปทานระดับโลกจากการที่สหรัฐฯ พยายามทำให้ห่วงโซ่อุปทานปั่นป่วน (Supply Chain Disruption) เพื่อขับเงินออกจากห่วงโซ่อุปทานโลก (5) De-Dollarization การลดบทบาทเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในการเป็นเครื่องมือหลักสำหรับการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เนื่องจากนโยบายการเงินการคลังที่ขาดความรับผิดชอบของสหรัฐฯ ทำให้ประเทศอื่นหาทางเลือกอื่นแทนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และ (6) Degradation of Environment ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการค้าและการลงทุน รวมทั้งอาจสร้างความขัดแย้งและปัญหาความมั่นคงภายในเนื่องจากเป็นเรื่องยากสำหรับเกษตรกรที่จะยอมรับว่ากิจกรรมของพวกเขาเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

ความท้าทาย

(1) ความเปราะบางของอาเซียน เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนยังต้องพึ่งพาการค้าและการลงทุนจากมหาอำนาจ หากมีการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งที่มีอำนาจครอบงำมากเกินไป อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจ (2) ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ จากการที่มหาอำนาจทั้งจีนและสหรัฐฯ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาติสมาชิกอาเซียนทั้งทางเศรษฐกิจและความมั่นคง การแข่งขัน

กันของมหาอำนาจก่อให้เกิดความไม่แน่นอนต่อความมั่นคงต่อเสถียรภาพในภูมิภาค (3) ความแตกต่างกันของวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ทางภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศสมาชิกอาเซียน อาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในภูมิภาค รวมไปถึงปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับอธิปไตยเหนือดินแดนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน (4) การแบ่งแยกภายในภูมิภาค หากประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเลือกข้างหรือมีส่วนร่วมในการแบ่งพรรคแบ่งพวก และ (5) การบ่อนทำลายการพัฒนา จากการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจที่เข้มข้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้การเผชิญหน้าเริ่มขยายไปสู่มิติต่าง ๆ ส่งผลกระทบเชิงลบต่อการพัฒนาของแต่ละรัฐ รวมทั้งขัดขวางความร่วมมือในระดับภูมิภาค

โอกาส

(1) ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีจากมหาอำนาจ จะช่วยส่งเสริมให้สามารถพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียนได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ด้วย (2) ความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) เป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้อาเซียนอยู่รอดและจัดการกับการแข่งขันของมหาอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) เวทีอาเซียนสามารถใช้เพื่อหารือและจัดการกับการแข่งขันของมหาอำนาจผ่านการเจรจาและการทูตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับอาเซียน

(1) ควรส่งเสริมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกความร่วมมือที่อาเซียนมีบทบาทนำ โดยตระหนักถึงผลกระทบจากความท้าทายต่อความเป็นแกนกลางของอาเซียน และเสริมสร้างกลไกความร่วมมือที่อาเซียนมีบทบาทนำ (ASEAN-Led Mechanisms) ซึ่งอาจรวมถึงการทบทวนหลักการและกระบวนการของอาเซียน

(2) ควรเพิ่มขีดความสามารถด้านการป้องกันประเทศ โดยการฝึกอบรมร่วมทางทหาร (Joint Military Training) การฝึกปฏิบัติการร่วมทางทหาร (Joint Military Exercise) รวมทั้งด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (Defence Industry) ด้วยการให้ความสำคัญในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยใช้ความเป็นแกนกลางของอาเซียน

(3) ควรธำรงรักษาหลักการของความเป็นกลาง ในการดำเนินความสัมพันธ์กับมหาอำนาจ โดยสอดคล้องกับการสนับสนุนต่อข้อริเริ่มของอาเซียน ตราบเท่าที่ยังคงสอดคล้องกับผลประโยชน์ของอาเซียนและกฎหมายระหว่างประเทศ

(4) ควรเป็นตัวกลางในการประชุมหารือ อาเซียนควรดำเนินการในแนวทางที่แตกต่างและใช้ศักยภาพของอาเซียนในการนำประเทศต่างๆ มาร่วมประชุมหารือกันด้วยจิตวิญญาณแห่งมิตรภาพและการเคารพซึ่งกันและกัน

(5) ควรธำรงรักษาหลักการร่วมกัน โดยไม่ปิดกั้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อจัดการกับสิ่งที่เป็นข้อกังวลร่วมกันของภูมิภาค

(6) ควรมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ผ่านการตัดสินใจร่วมกัน เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นและความยืดหยุ่นของอาเซียน

(7) ควรให้ความสำคัญต่อสนธิสัญญามิตรภาพ และความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC) โดยเฉพาะควรเน้นย้ำต่อประเทศผู้ลงนามสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถึงสิทธิและหน้าที่ภายใต้สนธิสัญญาดังกล่าว โดยประเทศเหล่านี้ได้แสดงการสนับสนุนต่อกฎบัตรอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับกฎบัญญัติสหประชาชาติ

(8) ควรสร้างดุลยภาพให้มากขึ้น ผ่านความร่วมมือกับมหาอำนาจในประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยทางไซเบอร์ การต่อต้านการก่อการร้าย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความมั่นคงทางทะเล เพื่อส่งเสริมการแข่งขันที่สร้างสรรค์ระหว่างมหาอำนาจ

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

(1) ประเทศไทยจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์และแสดงบทบาทที่เหมาะสมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกใหม่ โดยยึดถือผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกความร่วมมือที่อาเซียนมีบทบาทนำตามข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

(2) หากมีการขอเข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารจากประเทศมหาอำนาจ ประเทศไทยควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งถือเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหวต่อการแสดงออกถึงการเลือกข้าง กองทัพและรัฐบาลไทยควรแสดงท่าทีที่ชัดเจนถึงการเป็นเขตปลอดกองทัพต่างชาติในประเทศไทย

(3) กระทรวงกลาโหมและกองทัพไทย ควรกำหนดแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถด้านการป้องกันประเทศผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ร่วม

กับประเทศสมาชิกอาเซียนตามข้อเสนอแนะจากที่ประชุม เช่น การอบรมร่วมทางทหาร การฝึกร่วมทางทหาร หรือการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยใช้เวที ADMM ในการเจรจา

อ้างอิง

- การประชุมเชิงปฏิบัติการ Track II Network of ASEAN Defence and Security Institutions (NADI) Workshop 2023 เรื่อง “ASEAN Strategic Equilibrium with Major Powers amid Changing World Order” ผ่านระบบ VTC (Zoom Meeting) ระหว่างวันที่ 21 – 22 มิถุนายน 2566 ณ เฮลท์แลนด์ รีสอร์ทแอนด์สปา จ.ชลบุรี

ความสนใจในการเข้าร่วม BRICS ของอินโดนีเซียกับข้อพิจารณาของไทย

ฉบับที่ 34/66 (10 - 14 ก.ค.66)

ความสำคัญของกลุ่ม BRICS BRICS เป็นชื่อย่อจากการรวมกลุ่มของ 5 ประเทศที่มีการพัฒนาและเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย Brasil Russia India China and South Africa ศักยภาพของกลุ่ม BRICS เป็นที่จับตามองของทั่วโลกทั้งในแง่ของขนาดของพื้นที่จำนวนประชากร และขนาดของตลาด ทำให้มีการคาดการณ์ว่ากลุ่ม BRICS จะสามารถครองการเติบโตของเศรษฐกิจโลกได้ภายในปี 2050 จุดมุ่งหมายเริ่มแรกของกลุ่ม BRICS เน้นเรื่องการลงทุนร่วมกันเป็นหลัก ต่อมาได้พัฒนาเป็นกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยมุ่งเน้นการสร้างระเบียบโลกที่มีหลายขั้ว (Multi-Polar World Order) เทาเทียมกัน และเป็นประชาธิปไตย ปัจจุบันกลุ่ม BRICS มีความสำคัญในฐานะขั้วอำนาจใหม่ของเศรษฐกิจโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องการสลัดอิทธิพลของระบบมหาอำนาจโลกขั้วเดียว นำโดยสหรัฐอเมริกาที่ครอบงำเศรษฐกิจโลกจนขาดความสมดุลมาเป็นเวลานาน ความพยายามในการลดบทบาทของเงินดอลลาร์ (De-Dollarization) โดยการตั้งค่าสกุลเงินใหม่ของกลุ่ม BRICS และระบบการชำระหนี้ที่อาจเข้ามาแทนที่เงินดอลลาร์เป็นตัวอย่างหนึ่งของการขับเคลื่อนความร่วมมือของกลุ่ม BRICS ที่สำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน

BRICS กับอาเซียน BRICS มีความสำคัญต่อภูมิภาคอาเซียนโดยเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในการที่จะกำหนดแนวทางการร่วมมือให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับกลุ่ม BRICS เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่อาเซียน เนื่องจากกลุ่ม BRICS เป็นกลุ่มประเทศคู่ค้าที่สำคัญและมีมูลค่าการค้าขายระหว่างอาเซียนสูงกว่าสหภาพยุโรป (EU) และสหรัฐฯ รวมกัน นอกจากนี้ BRICS ยังมีการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน และมีศักยภาพที่จะขยายความร่วมมือเพิ่มขึ้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การค้าการลงทุน ตลอดจนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้วย ที่สำคัญ BRICS ยังเป็นเป้าหมายสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนที่ต้องการจะขยายดุลการค้าของตนเองกับขั้วอำนาจใหม่ของเศรษฐกิจโลก ในการประชุม BRICS Summit ที่จะขึ้นในเดือนสิงหาคม 2023 ณ เมืองโจฮันเนสเบิร์ก

ประเทศแอฟริกาใต้ จะมีการคัดเลือกบรรดาประเทศที่สมัครและมีศักยภาพเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มเพิ่มเติม โดยมีประเทศสมาชิกของอาเซียน ได้แก่ อินโดนีเซียและไทยได้แสดงความสนใจเข้าร่วมกลุ่ม BRICS ด้วย

ความสนใจของอินโดนีเซียต่อการเข้าร่วมกลุ่ม BRICS อินโดนีเซียเป็นประเทศขนาดใหญ่ที่มีประชากรมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และมีตลาดภายในประเทศขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพในการเติบโตสูง อีกทั้ง มีผู้บริโภคมกที่สุดในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียน ในฐานะประเทศส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์รายใหญ่ของโลก อินโดนีเซียยังได้รับประโยชน์จากการส่งออกสินค้าที่ปรับราคาสูงขึ้นท่ามกลางวิกฤตห่วงโซ่อุปทานจากสงครามยูเครน และด้วยการเมืองที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพ จึงมีการลงทุนจากต่างประเทศสูง จุดแข็งที่กล่าวมานี้ทำให้อินโดนีเซียได้รับเชิญให้เข้าร่วมสมาชิกกลุ่ม BRICS มาหลายปี ในขณะที่เดียวกันก็มีการโต้เถียงกันในประเด็นการเข้าร่วมกลุ่ม BRICS ของอินโดนีเซียมาโดยตลอดนับตั้งแต่ที่อินโดนีเซียรอดพ้นจากวิกฤตการเงินได้สำเร็จในปี 2008 ทั้งนี้ ความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม BRICS ของอินโดนีเซียอาจวิเคราะห์ได้จากปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง จะเป็นโอกาสในการกระชับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศสมาชิก ทำให้อินโดนีเซียได้รับประโยชน์จากการแสวงหาการลงทุนที่เพิ่มขึ้น การเข้าถึงตลาดและทรัพยากรใหม่ ๆ ของกลุ่ม BRICS และการเพิ่มบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อุปทานเพื่อการเติบโต ทางเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย **ประการที่สอง** สมาชิกในกลุ่ม BRICS มีทรัพยากรการลงทุนจำนวนมาก ซึ่งอาจสอดคล้องกับความสนใจ ของอินโดนีเซียในการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และสามารถเข้าถึงธนาคารเพื่อการพัฒนาใหม่ (New Development Bank: NDB) ที่ก่อตั้งโดยกลุ่ม BRICS ซึ่งสามารถสนับสนุนการเงินแก่โครงการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานให้กับอินโดนีเซีย **ประการที่สาม** เป็นเวทีที่ดีในการเจรจาทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค การเข้าร่วม BRICS จะเปิดโอกาสในการกำหนดนโยบายระเบียบเศรษฐกิจโลก การค้าระหว่างประเทศ การเงิน สภาพภูมิอากาศ และเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน และ **ประการสุดท้าย** จะช่วยขยายเครือข่ายทางการทูตและเปิดโอกาสในการส่งสัญญาณทางการทูตถึงความชัดเจนในจุดยืนที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดของอินโดนีเซีย มีส่วนร่วมในการพัฒนาเสถียรภาพและ

เศรษฐกิจของโลกที่เปิดกว้างขึ้น และหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติมหาอำนาจ

ข้อพิจารณาในการเข้าร่วม BRICS ของไทย จากการศึกษาวิจัยของมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลังระบุชัดเจนว่า การทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างประเทศไทยกับ BRICS มีข้อดีมากกว่าข้อเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเชิงของเศรษฐกิจมหภาค รวมถึงการทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างอาเซียนกับ BRICS ก็ส่งผลดีต่อไทยและอาเซียนด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การทำ FTA ในกรอบทวิภาคีจะมีความเป็นไปได้ที่ชัดเจนมากกว่า ทั้งนี้ มีข้อควรพิจารณาในการเข้าร่วม BRICS ของไทย 4 ประการ

ประการแรก ได้แก่ การเข้าร่วม BRICS สามารถสร้างทั้งโอกาสและความท้าทายให้กับเศรษฐกิจของไทย ทั้งการเข้าถึงตลาดที่ใหญ่ขึ้นและมีศักยภาพในการลงทุน แต่ก็อาจนำไปสู่การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากประเทศสมาชิก BRICS ได้ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในส่วนที่ประเทศไทยมีจุดแข็งอยู่แล้ว **ประการที่สอง** กลุ่ม BRICS มีเศรษฐกิจและการจัดลำดับความสำคัญทางการเมืองที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องประเมินอย่างรอบคอบว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของไทยนั้นสอดคล้องกับผลประโยชน์ของแต่ละประเทศหรือไม่ **ประการที่สาม** ประเทศไทยเป็นหนึ่งในชาติสมาชิกของอาเซียนเป็นองค์กรระดับภูมิภาคที่มีความสำคัญ การเข้าร่วมกลุ่ม BRICS อาจมีผลกระทบต่อพันธกรณีและความสัมพันธ์ที่มีอยู่ของไทยในอาเซียน และ**ประการสุดท้าย** การเข้าร่วมกลุ่ม BRICS อาจมีนัยยะทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นพันธมิตร หุ้นส่วน และความสัมพันธ์ที่มีอยู่ของไทยกับประเทศ ในภูมิภาคอาเซียนและระดับโลก ซึ่งต้องคำนึงถึงผลประโยชน์กับชาติมหาอำนาจอื่น ๆ อย่างรอบคอบ

บทวิเคราะห์

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความขัดแย้งของประเทมหาอำนาจ ซึ่งอาจทำให้หลายประเทศถูกผลักดันให้มีส่วนร่วมในความขัดแย้ง การเกิดขึ้นของกลุ่ม BRICS ซึ่งเป็นกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยมุ่งเน้นการสร้างระเบียบโลกที่มีหลายขั้ว สร้างความสมดุล เท่าเทียมกัน และเป็นประชาธิปไตย และสลดอิทธิพลของระบบมหาอำนาจโลกขั้วเดียว BRICS จึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเสถียรภาพและเศรษฐกิจของโลกที่เปิดกว้างขึ้น การเข้าร่วม BRICS จะเปิดโอกาสในการกำหนดนโยบายระเบียบเศรษฐกิจโลก การค้าระหว่างประเทศ การเงิน สภาพภูมิอากาศ และเรื่องอื่น ๆ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอินโดนีเซียได้เล็งเห็นถึงประโยชน์จากกระแสการค้าการลงทุนที่จะเพิ่มขึ้น และการเข้าถึงตลาดและทรัพยากรใหม่ ๆ รวมถึงการเพิ่มบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อุปทานเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจน การลงทุนโดยตรงจากต่าง

ประเทศผ่านธนาคาร NDB ของ BRICS ซึ่งไทย อาจนำกรณีศึกษาของอินโดนีเซียในความสนใจต่อการเข้าร่วม BRICS มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ทั้งนี้ ต้องประเมินสภาวะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์และภูมิเศรษฐกิจต่อ BRICS ให้สอดคล้องต่อบริบท และผลประโยชน์ของประเทศไทยเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่ออาเซียน: ด้วยความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของ BRICS รวมทั้งบทบาทอันโดดเด่นในฐานะขั้วอำนาจใหม่ ทางเศรษฐกิจของโลกที่มุ่งสู่ตะวันออก อาเซียนอาจพิจารณาแสวงความร่วมมือกับกลุ่มเศรษฐกิจ BRICS ในประเด็นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน (Mutual benefits) ในอนาคต ทั้งนี้ อาเซียนจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงผลดี-ผลเสีย และข้อควรระวังอย่างรอบคอบ โดยยึดผลประโยชน์ของภูมิภาคอาเซียนเป็นหลัก

2. ข้อเสนอแนะต่อไทย:

2.1 ในมุมมองด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเข้าร่วมกลุ่ม BRICS เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของไทยที่จะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบโดยมิให้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ด้านการค้าและการลงทุนกับขั้วอำนาจเดิมที่มีมายาวนาน คือ สหรัฐอเมริกา รวมถึงความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยเช่นกัน การตัดสินใจใด ๆ ในความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตควรสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจและตอบสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องอยู่บนฐานของการพิจารณาอย่างรอบด้านผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์และการคาดการณ์แนวโน้มที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวด้วย

2.2 ในมุมมองด้านเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ: ในมุมมองด้านการป้องกันประเทศ ประเทศไทยควรใช้โอกาสที่เข้าร่วมกลุ่ม BRICS ในการขยายขอบเขตการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งในแง่การผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตลอดจนการศึกษาวิจัยการแลกเปลี่ยนความรู้ และการฝึกอบรมทางทหาร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้มีความก้าวหน้า ทันสมัย มีเครือข่ายที่เข้มแข็ง และสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถและการพึ่งพาตนเองของกองทัพได้เป็นอย่างดี

อ้างอิง

<https://mgronline.com/daily/detail/9660000039014>

<https://thaipublica.org/2019/11/bbl-aec-forum-connectivity/>

<https://www.thinkchina.sg/should-indonesia-join-brics>

<https://stratsea.com/should-indonesia-join-brics/>

Should Indonesia join BRICS?

... in the energy sector, Indonesia's interests may converge with that of the BRICS members.

Proposed BRICS Expansion

Indonesia sees BRICS as a good platform to engage in dialogue and coordination on global and regional issues.

ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย

ฉบับที่ 35/66 (17 - 21 ก.ค.66)

บทวิเคราะห์ทิศทางยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจ (สหรัฐอเมริกา จีน และ รัสเซีย) ซึ่งต่างมีอิทธิพลในระดับโลก (The World's Leading Power) ในการจัดระเบียบ สร้างกฎเกณฑ์ การสลับกันมีบทบาทนำในระดับโลก และการให้ความสำคัญกับประเทศหรือภูมิภาคต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเป็นผู้นำกำหนดทิศทางของโลกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การทูต การทหารและเทคโนโลยีที่อาจส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาคมโลกและความมั่นคงของแต่ละประเทศ รวมถึงประเทศไทยที่ต้องรู้เท่าทันและวางบทบาทในการรักษาดุลอำนาจ (Power Balance) ระหว่างประเทศมหาอำนาจเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) นั้น ถือว่าเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและไม่ใช้เรื่องง่าย

ประเทศมหาอำนาจ (Major Power) ทั้ง สหรัฐอเมริกา จีน และ รัสเซีย ล้วนเป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก จึงมีความได้เปรียบในการคัดสรรทรัพยากรคนได้มาก ประกอบกับการเป็นผู้นำเทคโนโลยีขั้นสูงที่สามารถสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ล้ำหน้าประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากความแยบยลในการวางแผนและดำเนินยุทธศาสตร์ ทั้งในด้านการแข่งขัน การสร้างความร่วมมือ การสร้างสัมพันธ์ภาพทางการทูตระหว่างประเทศที่จะรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) และแสวงหาผลประโยชน์ระหว่างประเทศเพิ่มเติม ซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างเสถียรภาพผู้นำโลกของตนต่อไป ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ทิศทางและจุดเด่นของยุทธศาสตร์ของประเทศดังกล่าวจากเอกสารทางการ เช่น National Security Strategy หรือ White paper รวมทั้งข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” ครั้งที่ 1 นั้น สามารถสรุปยุทธศาสตร์ฯ ได้ดังนี้

 สหรัฐฯ มุ่งให้ความสำคัญต่อค่านิยมเรื่องประชาธิปไตย (Democracy) เสรีภาพ (Freedom) และสิทธิมนุษยชน (Human Rights) เป็นหลัก โดยกล่าวถึง “American Dreams” ซึ่งถือเป็น Soft Power ที่สำคัญและยั่งยืนจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ ฉบับเดือน ต.ค.65 มีเนื้อหาที่ระบุชัดเจนถึงความพยายามในการจัดระเบียบโลกบนพื้นฐานหลักนิติธรรม (Rule of Law) ที่สหรัฐฯ ยังต้องการรักษาความเป็นผู้นำทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การทูต การทหารและเทคโนโลยีต่อไป โดยมุ่งให้ชาติพันธมิตรและหุ้นส่วนในภูมิภาคมีความก้าวหน้าไปพร้อมกัน ดังจะเห็นได้จากการที่สหรัฐฯ ได้วางยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกบนหลักการ 5 ประการ ได้แก่ 1) เสรีภาพและเปิดกว้าง (Free and Open) 2) การเชื่อมโยง (Connected) 3) ความเจริญรุ่งเรือง (Prosperous) 4) ความมั่นคง (Secure) และ 5) ความยืดหยุ่นยั่งยืน (Resilient) เพื่อจำกัดการขยายอิทธิพลของจีน (The Rise of China) ที่ต้องการก้าวเป็นผู้นำโลก (The World's Leading Power) ด้วยศักยภาพด้านเทคโนโลยี และนโยบายการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศของจีนในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก นั้น ถือเป็นการท้าทายอย่างยิ่งต่อสหรัฐฯ ที่ต้องเอาชนะจีนให้ได้ โดยเฉพาะการแข่งขันทางเศรษฐกิจ นอกเหนือจากการสกัดกั้นการเติบโตของจีน ในขณะเดียวกันสหรัฐฯ ยังคงต้องจำกัดรัสเซีย ซึ่งสหรัฐฯ ถือเป็น “ภัยคุกคามซึ่งหน้า” ที่มีผลต่อระเบียบโลก

 จีน มีการขยายอิทธิพลเพิ่มขึ้นอย่างเข้มข้นในภูมิภาคภายใต้มหายุทธศาสตร์ “ข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง: Belt and Road Initiative (BRI)” ผ่านโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ใช้ระบบรางเป็นตัวขับเคลื่อน เชื่อมโยงภูมิภาค และเสริมสร้างความมั่นคงของตนเองจากภูมิยุทธศาสตร์ทั้งทางบกและทะเลในการแผ่อิทธิพลเหนือเอเชียตะวันออก เอเชียใต้และเอเชียใต้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ (1) ภูมิยุทธศาสตร์

ทางทะเล/ยุทธศาสตร์สัรยไข่มุกซึ่งมุ่งขยายอิทธิพลในทะเลจีนใต้ รวมถึง “เกาะโคโค” ของเมียนมา และ “เกาะนิโคบา” ในมหาสมุทรอินเดีย (2) ภูมิยุทธศาสตร์ภาคพื้นทวีป (ทางบก) จากยุทธศาสตร์มุ่งลงใต้/ “Look South Policy” ซึ่งมุ่งส่งผลพลเสวนและยาวนานในการหาเส้นทางลัดสู่ทะเลและพื้นที่การค้าสำคัญเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของจีน นอกเหนือจากการมีอิทธิพลของจีนในทีราบสูงฉานของเมียนมา จากความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับกองกำลังติดอาวุธชาติพันธุ์ในรัฐฉาน บริเวณแม่น้ำสาละวิน รวมทั้งการขยายอิทธิพลของจีนจากโครงการดาราศาคร-พระสิหนุวิลล์ ในกัมพูชา เหนือสิ่งอื่นใด การประสบความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีระบบ Ship และ 5G บางตัว ได้ส่งผลให้จีนสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งทั้งหมดถือเป็นยุทธศาสตร์ที่จะสร้างจีนให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจแห่งใหม่ของโลก และก้าวสู่การเป็นมหาอำนาจแข่งขันหน้าสหรัฐอเมริกาในที่สุด

 รัสเซีย ถูกลดบทบาทการเป็นมหาอำนาจลงภายหลังจากวิกฤตการณ์สงครามคอซอวอ (Kosovo War) โดยเฉพาะในพื้นที่คาบสมุทรบอลข่าน เนื่องจากประเด็นกลุ่มชาติพันธุ์และชนชาติสลาฟเป็นมูลเหตุสำคัญ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์เป็นแนวคิดยูเรเชีย (Eurasianism) ด้วยนโยบายการพึ่งพาตะวันออกและตนเองมากขึ้น อีกทั้งให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศที่เคยอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหภาพโซเวียตมาก่อน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศเอเชียกลางซึ่งเป็นฐานอำนาจสำคัญในลำดับต้น ๆ ของรัสเซีย รวมถึงการเป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ซึ่งเชื่อมโยงกับตะวันออกกลางและจีน ในทางตรงกันข้าม รัสเซียกลับรักษาระยะห่างกับทางตะวันตก เนื่องจากความกังวลใจต่อการดำรงอยู่ของ NATO หลังยุคสงครามเย็นสิ้นสุดลง รัสเซียจึงดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ภายใต้แนวคิดชาตินิยมและต่อต้านการดำเนินการของ NATO ที่ขยายอิทธิพลเข้ามาประชิดชายแดนของรัสเซียมากขึ้น ทั้งนี้ รัสเซียมองตนเองว่าเป็นประเทศพื้นที่ขนาดใหญ่เคยเป็นปึกแผ่นจากแนวคิดการกลืนกลายทางวัฒนธรรมของรัสเซีย (Russian Cultural Assimilation) และมีอิทธิพลมาอย่างยาวนาน ดังนั้น จึงยอมไม่ได้ที่ประชาชนในพื้นที่ของตนจะถูกแบ่งแยกออก ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินนโยบายทางการเมืองและการทหารของรัสเซียในรูปแบบแข็งกร้าวมาโดยตลอด ซึ่งผู้ปกครองรัสเซียเห็นเหมาะสมที่สุด ดังจะเห็นได้จากปฏิบัติการพิเศษทางทหารของรัสเซียในยูเครน รวมทั้งการดำเนินการในพื้นที่ชายแดน/ชายขอบของรัสเซียทั้งหมดนั้น ถือเป็นการตอบโต้ของรัสเซียจากกรณีที่ยูเครนพยายามเข้าเป็นสมาชิก NATO รวมถึงการปกป้องทะเลดำ ซึ่งถือเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรัสเซียในการเชื่อมโยงการค้า ทั้งหมดนี้ถือเป็นการรักษาผลประโยชน์ของรัสเซียที่จะได้รับจากดินแดนที่เคยอยู่ภายใต้อิทธิพลเดิมของตน รวมถึงความมุ่งหมายที่ต้องการเป็นอาณาจักรที่มีความยิ่งใหญ่อย่างสหภาพโซเวียตในอดีต

ผลกระทบของยุทธศาสตร์ฯ ต่อความมั่นคงของภูมิภาคและประเทศไทย
ผลกระทบของยุทธศาสตร์มหาอำนาจฯ ที่สลับกันมีบทบาทนำและมีอิทธิพลในระดับโลกจากการวางยุทธศาสตร์ทั้งในด้านการแข่งขันความร่วมมือ และการสร้างสัมพันธ์ภาพทางการทูตนั้น เปรียบเสมือนกระดานหมากรุกที่มีการวางชิ้นเชิงการเดินหมากทั้งเชิง “รุก” และ “รับ” ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงในภูมิภาคและประเทศไทย สามารถสรุปได้ คือ 1) ประเทศในเอเชียและประเทศไทยเกิดความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วง 50 ปีที่ผ่านมาจากการลงทุนของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ นอกเหนือจากการที่ได้รับการส่งเสริมความมั่นคงและเสถียรภาพจากยุทธศาสตร์ Indo-Pacific อีกทั้งการตั้งกลุ่มพันธมิตร QUAD และ AUKUS ในการส่งเสริมการแสวงหาผลประโยชน์ของสหรัฐฯ รวมทั้งความพยายามที่จะสกัดกั้นและถ่วงดุลอิทธิพลทางด้านทหารของจีนในภูมิภาคด้วยการที่สหรัฐฯ

สนับสนุนการสร้างเรือดำน้ำพลังนิวเคลียร์ให้ออสเตรเลียในการปกป้องภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก 2) การพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วของจีน และโครงสร้างพื้นฐานจากยุทธศาสตร์ BRI ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง และการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งทางบกและลต่อประเทศในภูมิภาค เช่น สปป.ลาว กัมพูชา และไทย เป็นต้น และ 3) ผลกระทบของยุทธศาสตร์รัสเซียจากการดำเนินนโยบายแบบแข็งกร้าวในการต่อต้านอิทธิพลของ NATO และนำไปสู่สถานการณ์สงครามรัสเซีย-ยูเครน ซึ่งยังคงดำเนินอยู่ถึงปัจจุบันนั้น แม้ว่าจะไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของภูมิภาคและประเทศไทยโดยตรงก็ตาม อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็อาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวอยู่บ้างเช่นกัน เช่น สถานการณ์ด้านราคาพลังงานที่มีราคาสูง และความผันผวนของตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

แนวทางการวางบทบาทและดำเนินความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศมหาอำนาจ

จากการประเมินท่าทีของประเทศต่าง ๆ ใน ASEAN ที่มีต่อยุทธศาสตร์ BRI และ Indo-Pacific ในการแข่งขันระหว่างจีนและสหรัฐฯ โดยผ่าน สปป.ลาว และกัมพูชา ที่โน้มเอียงจีนเป็นอย่างมาก ส่งผลให้อิทธิพลจีนมีความเข้มข้นมากในภูมิภาคนี้ ในขณะที่สิงคโปร์นั้นโน้มเข้าหาสหรัฐฯ อย่างชัดเจนจากการลงทุนของสหรัฐฯ ในระบบโครงสร้างพื้นฐานของสิงคโปร์ ทั้งหมดนี้ล้วนส่งผลต่อการกำหนดบทบาทและการดำเนิน

ความสัมพันธ์ของไทยกับมหาอำนาจ กล่าวโดยสรุปคือ 1) ประเทศไทยควรกำหนดบทบาทในการทูตเชิงรุกแบบไม่เลือกข้าง และใช้การทูตเชิงวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็น Soft Power ที่ไทยควรคำนึงถึงและพิจารณาร่วมกันอย่างรอบคอบระหว่างหน่วยงานความมั่นคง ได้แก่ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กองทัพ และกระทรวงการต่างประเทศ 2) ประเทศไทยควรระมัดระวังบทบาท และวางตัวเป็นกลางอย่างแท้จริง โดยไม่ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นไปในลักษณะโน้มเอียงต่อมหาอำนาจใดมหาอำนาจหนึ่งมากเกินไป ทั้งนี้ การวางยุทธศาสตร์ที่จะไม่กระทบต่อความมั่นคง การรักษาดุลอำนาจ (Power Balance) ระหว่างประเทศ และการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) ถือเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด และ 3) ประเทศไทยควรลดการพึ่งพาประเทศมหาอำนาจลงและพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น รวมทั้งไทยต้องยึดหลักการความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) เพื่อให้เกิดเอกภาพและเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนเพื่อให้สามารถต่อรองกับมหาอำนาจได้

แหล่งที่มา :

<http://www.cutii.chula.ac.th/articles/495/>
<https://thaipublica.org/2023/02/pridi343/>
<https://th.usembassy.gov/th/us-indo-pacific-strategy-th/>
https://www.matichonweekly.com/column/article_531773

กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฉบับใหม่: เครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างบทบาทของจีนในเวทีโลก

ฉบับที่ 36/66 (24 - 28 ก.ค.66)

กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฉบับใหม่ของจีนได้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค.66 เป็นต้นมา ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นฉบับแรกที่จีนระบุถึงการตอบโต้การคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก นอกจากนี้ยังถือเป็นกฎหมายพื้นฐานฉบับแรกที่สรุปนโยบาย หลักการ จุดยืนที่สำคัญของจีน รวมถึงระบบและโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ของจีนกับโลก โดยเฉพาะการขับเคลื่อนข้อริเริ่มที่สำคัญของจีนทั้ง GDI, GSI และ GCI ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของจีนในความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงระเบียบโลก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ไทยจะให้ความสำคัญและศึกษากฎหมายฉบับนี้ต่อไป...

ข้อมูลสำคัญของ “กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (The Law on Foreign Relations of the People’s Republic of China)”

เมื่อวันที่ 28 มิ.ย.66 คณะกรรมการประจำสภาประชาชนแห่งชาติ (The Standing Committee of the National People’s Congress) ได้อนุมัติกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งกฎหมายฉบับนี้แบ่งออกเป็น 6 หมวด ทั้งหมด 45 มาตรา คือ (1) บททั่วไป (General Principles) มาตราที่ 1-8 (2) สิทธิและหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Functions and Powers for the Conduct of Foreign Relations) มาตราที่ 9-16 (3) เป้าหมายและการกิจด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Goals and

Mission of Conducting Foreign Relations) มาตราที่ 17-28 (4) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (The System of Foreign Relations) มาตราที่ 29-39 (5) การคุ้มครองการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Support for the Conduct of Foreign Relations) มาตราที่ 40-44 และ (6) บทบัญญัติเพิ่มเติม (Supplementary Provision) มาตราที่ 45 มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่ 1 ก.ค.66 เป็นต้นไป¹ โดยมีรายละเอียดในแต่ละหมวด ดังนี้

(1) บททั่วไป กล่าวถึงโครงสร้างทางการเมืองและการปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติ โดยระบุว่าจีนจะดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระและปฏิบัติตามหลักการ 5 ประการ คือ การเคารพซึ่งกันและกันในอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน การไม่รุกรานซึ่งกันและกัน การไม่แทรกแซงซึ่งกันและกันในกิจการภายใน ความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

นอกจากนี้ยังระบุว่าจีนปฏิบัติตาม “วัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ” และพยายามปกป้องสันติภาพและความมั่นคงของโลก ส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือทั่วโลก และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบใหม่ มีความมุ่งมั่นที่จะระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี และต่อต้านการใช้กำลังหรือการคุกคามในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ลัทธิการครองความเป็นเจ้าและการเมืองแบบอำนาจนิยม พร้อมทั้งระบุว่าองค์กรหรือบุคคลใดก็ตามที่กระทำการที่เป็นอันตรายต่อ

ผลประโยชน์แห่งชาติของจีนโดยผ่านกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นที่บังคับใช้ในระหว่างที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

(2) สิทธิและหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กล่าวถึงอำนาจและหน้าที่หน่วยงานของรัฐในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งของประธานาธิบดี สภาแห่งรัฐ คณะกรรมการบริหารส่วนกลาง กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ทั้งคณะผู้แทนทางการทูต (เช่น สถานทูตและสถานกงสุล) เขตปกครองตนเอง และเมืองที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐบาลกลางในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้การบริหาร หน้าที่ และอำนาจของตน

(3) เป้าหมายและภารกิจด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นการสรุปเป้าหมายและภารกิจของจีนในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเน้นย้ำความจำเป็นในการรักษา (1) ระบบสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (2) อธิปไตยของชาติ เอกภาพและบูรณภาพแห่งดินแดนของจีน และ (3) การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของจีน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักสำหรับการกำหนดทิศทางความสัมพันธ์กับต่างประเทศของจีน

รวมทั้งได้ให้ความสำคัญกับข้อริเริ่มระดับโลก 3 ข้อ คือ ข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) ข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (Global Security Initiative: GSI) และข้อริเริ่มด้านอารยธรรมระดับโลก (Global Civilization Initiative: GCI) ส่วนด้านเศรษฐกิจจะยังสร้างความร่วมมือผ่านข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ในการพัฒนาการค้าต่างประเทศ การปกป้องการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งเสริมและรักษาระบบการค้าพหุภาคี และส่งเสริมการจัดตั้งเศรษฐกิจโลกที่เปิดกว้าง

(4) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของพลเมืองจีนและองค์กรในต่างประเทศ เช่นเดียวกับการปกป้องผลประโยชน์ในต่างประเทศของจีนจาก “การคุกคามและการละเมิด” และจะมีการ “เสริมสร้างการจัดตั้งระบบ กลไกการทำงาน และขีดความสามารถในการปกป้องผลประโยชน์ในต่างประเทศ”

และมาตราที่สำคัญในหมวดนี้ คือ มาตรา 33 ที่ระบุถึง “มาตรการตอบโต้และมาตรการจำกัด” กล่าวคือ จีนมีสิทธิที่จะใช้มาตรการดังกล่าว “ต่อต้านการกระทำที่เป็นอันตรายต่ออำนาจอธิปไตย ความมั่นคง และผลประโยชน์ในการพัฒนาของประเทศที่เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศและบรรทัดฐานพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”

นอกจากนี้ยังให้คำมั่นว่าจะ “เสริมสร้าง” การเจรจาพหุภาคีและทวิภาคีเกี่ยวกับหลักนิติธรรม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือเกี่ยวกับหลักนิติธรรมกับต่างประเทศ เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการบังคับใช้กฎหมาย ความร่วมมือด้านตุลาการ การปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ และการต่อต้านการทุจริต

(5) การคุ้มครองการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสนับสนุนของรัฐสำหรับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงการระดมทุน เน้นการสร้างศักยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศและรักษาผลประโยชน์ของชาติ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการส่งเสริมความเข้าใจของประชาชนและการสนับสนุนงานด้านกิจการต่างประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพในการสื่อสารระหว่างประเทศ ช่วยให้โลกได้เรียนรู้และเข้าใจจีนมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างอารยธรรมต่าง ๆ²

(6) บทบัญญัติเพิ่มเติม กฎหมายนี้จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 ก.ค.66

บทวิเคราะห์

จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้นับเป็นกฎหมายพื้นฐานฉบับแรกที่สรุปนโยบาย หลักการ จุดยืนที่สำคัญของจีน รวมถึงระบบ และโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ของจีนกับโลก เมื่อพิจารณากฎหมายฉบับนี้แล้วสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1) การตอบโต้มาตรการคว่ำบาตรฝ่ายเดียวของชาติตะวันตก เนื่องจากที่ผ่านมามีจีนได้เผชิญกับการคว่ำบาตรและการแทรกแซงกิจการภายในจากสหรัฐฯ และพันธมิตร เช่น ในกรณีไต้หวัน จีนเจียง ฮองกง รวมถึงการสกัดกั้นการพัฒนาของจีนทั้งในประเด็นเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เช่น การควบคุมการส่งออกอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ไปให้จีน เป็นต้น ซึ่งการควบคุมการส่งออกดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาระบบทางการทหารขั้นสูงของจีนอีกด้วย ดังนั้นการออกกฎหมายฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็นการตอบโต้การคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก ซึ่งออกมาในช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ ตกต่ำอย่างมากในรอบหลายปี³

2) การยกระดับบทบาทของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ในเวทีโลก และความพยายามในการเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกของจีน จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ได้เพิ่มอำนาจของ ปธน.สี จิ้นผิง เห็นได้จากการยกระดับข้อริเริ่มของจีน ทั้ง GDI, GSI และ GCI ไปสู่แผนทางกฎหมาย ถือว่าเป็นจุดเน้นย้ำถึงความสำคัญของนโยบายต่างประเทศของจีน เป็นที่น่าสังเกตว่าข้อริเริ่มเหล่านี้ยังคงเป็นนามธรรมและเปิดกว้างอยู่ แต่ในอนาคตข้อริเริ่มทั้ง 3 ข้อนี้จะเป็เครื่องมือสำคัญที่จีนจะใช้ในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกพร้อม ๆ กับ BRI

ในขณะเดียวกันกฎหมายฉบับนี้ได้ระบุถึงการต่อต้านการใช้กำลังหรือการคุกคามในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ลัทธิการครอบความเป็นเจ้า (Hegemony) และการเมืองแบบอำนาจนิยม (Authoritarianism) ซึ่งเป็นระเบียบโลกที่มีอยู่ในปัจจุบันและชาติตะวันตกได้ใช้เป็นเครื่องมือในการทำประเทศต่าง ๆ ในโลกยอมรับระเบียบที่ตนเองสร้างขึ้น ดังนั้นจีนจึงดำเนินการ เปลี่ยนแปลงระบบระหว่างประเทศ ที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นตามชาติตะวันตกผ่านข้อริเริ่มทั้ง 4 ข้อริเริ่ม และกลไกในแบบของจีน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายด้านการต่างประเทศฉบับแรกที่ระบุถึงประเด็นการตอบโต้การดำเนินการจากชาติตะวันตก ตลอดจนคุ้มครองพลเมืองจีนและองค์กรของจีนทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้นหน่วยงานของไทยจำเป็นต้องศึกษากฎหมายฉบับนี้อย่างละเอียด เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนในจีนของชาวไทยที่เข้าไปลงทุนในจีน รวมถึงอาเซียน ยิ่งไปกว่านั้นไทยยังสามารถที่จะร่วมมือกับจีนในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ ทุนจีนสีเทาที่เข้ามาในไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านกฎหมายฉบับนี้ได้

ข้อมูลอ้างอิง

¹http://tr.china-embassy.gov.cn/tur/sxgw/202307/t20230701_11106580.htm

²<https://npcobserver.com/2023/07/03/china-foreign-relations-law-struggle-responsible-great-power-narrative/#more-23463>

³<https://www.nationtv.tv/foreign/378921605>

สถานการณ์ระดับโลก

1. ขั้วมหาอำนาจ

1.1 สหรัฐอเมริกา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ ร.ท.หญิง ภิญญา อุไรรัตน์

สถานการณ์ของสหรัฐอเมริกา ด้านความมั่นคงภายในประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีประเด็นความเคลื่อนไหวสำคัญ สรุปได้ดังนี้

เมื่อ 30 มิ.ย.66 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UNGA) ลงคะแนนเสียงเพื่อรับรองให้สหรัฐฯ กลับเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization-UNESCO) อีกครั้ง หลังจากเมื่อปี 2560 ถอนตัวจากการเป็นสมาชิกในสมัยอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ โดยนาง Audrey Azoulay ผอ. UNESCO แสดงความยินดีและว่าการกลับเข้าเป็นสมาชิกของสหรัฐฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบพหุภาคีและจะช่วยผลักดัน UNESCO สู่วิทยาศาสตร์และความก้าวหน้าอีกครั้ง

เมื่อ 18 ก.ค.66 สหรัฐฯ และเกาหลีใต้ ประชุมหารือคณะทำงานที่ปรึกษาด้านนิวเคลียร์ร่วมกันเป็นครั้งแรก โดยการประชุมหารือคณะทำงานที่ปรึกษาด้านนิวเคลียร์ (Nuclear Consultative Group-NCG) ร่วมกันเป็นครั้งแรกที่กรุงโซล โดยมีรองที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติของเกาหลีใต้ และผู้ประสานงานฝ่ายกิจการอินโด-แปซิฟิกประจำสภาความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ เป็นประธานร่วมการประชุม มีเป้าหมาย

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับมือกับภัยคุกคามนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือผ่านความร่วมมือด้านต่าง ๆ ระหว่างกัน เฉพาะอย่างยิ่งการประสานงาน การแบ่งปันข้อมูล และการฝึกซ้อมทางทหารด้านการป้องกันปรามอาวุธนิวเคลียร์ ทั้งนี้ เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ ประกาศจัดตั้งคณะทำงาน NCG ตามแผนปฏิญญาวอชิงตัน เป็นครั้งแรกระหว่างการประชุมสุดยอดเกาหลีใต้-สหรัฐฯ ที่กรุงวอชิงตัน เมื่อ 26 เม.ย.66 ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับ

จีนและเกาหลีเหนือ เนื่องจากมองว่าเป็นการเพิ่มความตึงเครียดให้คาบสมุทรเกาหลี

เมื่อ 19 ส.ค.66 สหรัฐฯ ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้เห็นพ้องกระชับความร่วมมือด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ จากการประชุมสุดยอดไตรภาคีระหว่างสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ครั้งแรก ที่ Camp David รัฐแมริแลนด์ เมื่อ 18 ส.ค.66 ระหว่างประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ของสหรัฐฯ นรม.ฟูมิโอะ คิชิดะ ของญี่ปุ่น และประธานาธิบดียุน ซ็อก-ย็อล ของเกาหลีใต้ เห็นพ้องกระชับความร่วมมือด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ พร้อมระบุว่า จีนมีพฤติกรรมที่อันตรายและก้าวร้าวเฉพาะอย่างยิ่งการพยายามเปลี่ยนสภาพที่เป็นอยู่เดิมในพื้นที่ทะเลจีนใต้ พร้อมย้ำว่ายังคงเรียกร้องให้เกาหลีเหนือลดอาวุธนิวเคลียร์ตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติ อีกทั้งร่วมกันย้ำท่าทีสนับสนุนยูเครนในการต่อสู้กับรัสเซีย อีกทั้งกำหนดให้มีการหารือไตรภาคีเช่นนี้อีกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับสูง อาทิ ผู้นำประเทศ รว.กท. รว.กต. และที่ปรึกษาด้านความมั่นคง และจะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในทุกระดับ

เมื่อ 27 ก.ค.66 สหรัฐฯ สนับสนุนนิวซีแลนด์เป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่ม AUKUS อ้างถ้อยแถลงของนายแอนโทนี บลิงเคน รว.กต. สหรัฐฯ กับนายกรัฐมนตรี อิบิกันส์ นรม.นิวซีแลนด์ ระหว่างการเยือนนิวซีแลนด์ ว่า สหรัฐฯ ยินดีรับนิวซีแลนด์เข้าเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่มความร่วมมือ “AUKUS” เพิ่มเติมจากประเทศสมาชิกปัจจุบัน ได้แก่ สหรัฐฯ ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร โดยนิวซีแลนด์ยินดีหารือ ในรายละเอียดเพื่อ

พิจารณาเข้าร่วมกลุ่มดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขการเข้าร่วมอย่างจำกัด เนื่องจากนิวซีแลนด์มีข้อกำหนดไม่อนุญาตให้เรือดำน้ำขับเคลื่อนด้วยพลังงานนิวเคลียร์ และติดตั้งอาวุธนิวเคลียร์เดินทางผ่านน่านน้ำของนิวซีแลนด์ ขณะที่นาง Nanaia Mahuta รว.กต.นิวซีแลนด์ ไม่ขัดข้องที่นิวซีแลนด์จะเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่ม AUKUS แต่การเข้าร่วมดังกล่าวจะต้องผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีนิวซีแลนด์ก่อน ทั้งนี้ เมื่อ 28 มิ.ย.66 นรม.นิวซีแลนด์ ได้พบหารือกับ นรม.หลี่ เจียง ของจีน และลงนามเอกสารความร่วมมือ 7 ฉบับ ที่กรุงปักกิ่ง เพื่อยกระดับความร่วมมือทางการค้า และประเด็นปัญหาระหว่างประเทศที่สำคัญ

เมื่อ 15 ส.ค.66 สหรัฐฯ และฟิลิปปินส์ เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำทางทหาร ผู้บัญชาการกองทัพอากาศและผู้บัญชาการกองบัญชาการภาคพื้นอินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ (U.S. Indo-Pacific Command-USINDOPACOM) ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำทางทหาร (Chiefs of Defence Conference) ครั้งที่ 25 ภายใต้หัวข้อ “การรักษากระเปาะระหว่างประเทศเพื่อดำรงอธิปไตยท่ามกลางการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก” ที่ฟิลิปปินส์ ระหว่าง 14-16 ส.ค.66 เพื่อเป็นเวทีให้ผู้นำทางทหารของประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ร่วมหารือเกี่ยวกับความท้าทายร่วมกันในภูมิภาค โดยเชิญ จมท.ทางทหารระดับสูงจาก 33 ประเทศ เข้าร่วมการประชุม นาย Sitiveni Rabuka นรม.ฟิลิปปินส์ ระบุว่า การประชุมครั้งนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เสริมสร้างความสัมพันธ์ แบ่งปันความคิด เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ที่จะสร้างความยืดหยุ่นในการเผชิญกับความท้าทายในภูมิภาค ตลอดจนความร่วมมือในประเด็นต่าง ๆ เช่น การต่อต้าน การก่อการร้าย การรับมือกับภัยพิบัติ ความมั่นคงทางทะเล และความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

เมื่อ 28 ก.ค.66 ออสเตรเลียและสหรัฐฯ มีแผนร่วมผลิตอาวุธนำวิถีเพื่อส่งออกไปสหรัฐฯ ในอนาคต อ้างถ้อยแถลงของนายชาร์ด มาร์ลส์ รว.กท.ออสเตรเลีย ว่า ออสเตรเลียมีแผนผลิตอาวุธนำวิถีร่วมกับสหรัฐฯ และจะส่งออกไปสหรัฐฯ และประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นหนึ่งในข้อตกลงจากการประชุม รว.กต.และ รว.กท.สหรัฐฯ และออสเตรเลียประจำปี (Australia-US Ministerial-AUSMIN) ที่รัฐควีนส์แลนด์ ออสเตรเลียระหว่าง 28-29 ก.ค.66 คาดว่า ออสเตรเลียจะเริ่มผลิตอาวุธนำวิถีได้ภายในปี 2568 ทั้งนี้ เมื่อปี 2564 รัฐบาลออสเตรเลียได้ลงนามข้อตกลงกับบริษัท Lockheed Martin ของสหรัฐฯ และบริษัท Raytheon ของออสเตรเลีย ในการผลิตอาวุธนำวิถีและวัตถุระเบิด ความร่วมมือระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐฯ จะช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของออสเตรเลียเพิ่มอาวุธในคลังอาวุธ ลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ อีกทั้งจะเป็นแหล่งผลิตที่สหรัฐฯ ไว้วางใจ ทั้งนี้ ออสเตรเลียพยายามผลักดันการผลิตอาวุธนำวิถีภายในประเทศ เนื่องจากจากปฏิบัติการทางทหารของรัสเซียกับยูเครน ส่งผลให้กระสุนและอาวุธของชาติตะวันตกที่สนับสนุนยูเครนมีปริมาณลดลงอย่างมาก นอกจากนี้ สหรัฐฯ จะช่วยออสเตรเลียพัฒนาขีปนาวุธนำวิถีภายในปี 2568 รายงานอ้างถ้อยแถลงของนายลอยด์ ออสติน รว.กท.สหรัฐฯ เมื่อ 29 ก.ค.66 ถึงผลการเจรจาระดับรัฐมนตรีออสเตรเลีย-สหรัฐฯ (The annual Australia-US Ministerial dialogue - Ausmin) เมื่อ 28-29 ก.ค.66 ที่ออสเตรเลียว่า สหรัฐฯ กับออสเตรเลียกำลังดำเนินโครงการริเริ่มที่เป็นประโยชน์หลายโครงการภายใต้ฐานอุตสาหกรรมกลาโหมร่วมกันระหว่างสองประเทศ รวมถึงการจัดตั้งองค์การอาวุธนำวิถีและวัตถุระเบิด โดยสหรัฐฯ จะช่วยผลิตระบบจรวดนำวิถีแบบหลายลำกล้องให้ออสเตรเลียภายในปี 2568 และเร่งเปิดทางให้ออสเตรเลียเข้าถึงยุทธโศปกรณ์ที่มีลำดับความสำคัญสูงผ่านกระบวนการจัดหาที่มีความคล่องตัว ซึ่งเป็นความมุ่งมั่นร่วมกันในการสร้างภูมิภาคอินโดแปซิฟิกที่เสรีและปลอดภัย ขณะที่ทั้งสองประเทศยังคงให้คำมั่นที่จะร่วมมือกับจีนต่อไปแต่ก็พร้อมจะต่อต้านการกระทำของจีนที่เข้าข่ายละเมิดเสรีภาพในการเดินเรือและบินผ่านน่านน้ำทะเลจีนใต้และทะเลจีนตะวันออก

เมื่อ 31 ก.ค.66 สหรัฐฯ และกลุ่มตอลิบานหรือและเปิดเผยข้อต่อรองระหว่างกันเป็นครั้งแรก สหรัฐฯ และกลุ่มตอลิบาน (เนื่องจากรัฐบาลตอลิบานยังไม่ได้รับการรับรองจากต่างประเทศ) ทหารอเมริกันที่เมืองโศฮากาตาร์ ระหว่าง 30-31 ก.ค.66 ซึ่งนับเป็นการหารือในรูปแบบทางการเป็นครั้งแรก นับแต่กลุ่มตอลิบานปกครองอัฟกานิสถาน เมื่อ ส.ค.64 โดยสหรัฐฯ ตั้งเงื่อนไขให้กลุ่มตอลิบานต่อต้านยาเสพติด และปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กและสตรี ทั้งนี้ ผู้ร่วมคณะหารือมีการเปิดเผยรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมบางส่วน อาทิ นาย Thomas West ผู้แทนพิเศษของสหรัฐฯ และนาง Rina Amirir ผู้แทนพิเศษของสหรัฐฯ ในประเด็นสิทธิมนุษยชนของเด็กและสตรีอัฟกานิสถาน ขณะที่กลุ่มตอลิบานตั้งเงื่อนไขให้สหรัฐฯ ยกเลิกการขึ้นบัญชีรายชื่อห้ามเดินทางของผู้นำกลุ่มตอลิบาน และยกเลิกการอายัดทรัพย์สินและกองทุนของธนาคารกลางอัฟกานิสถานมูลค่ากว่า 7,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

เมื่อ 15 ส.ค.66 สหรัฐฯ ยินดีที่อิหร่านจะดำเนินมาตรการเพื่อลดความตึงเครียดในภูมิภาค อ้างคำกล่าวของนาย Antony Blinken รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ว่า สหรัฐฯ ไม่สามารถยืนยันได้ว่า อิหร่านจะลดโครงการเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียมเพื่อใช้สำหรับทำอาวุธทำลายล้างสูง แต่สหรัฐฯ ยินดีหากอิหร่านดำเนินมาตรการเพื่อลดความตึงเครียดด้านนิวเคลียร์ในภูมิภาค ซึ่งความตึงเครียดดังกล่าวเป็นเหตุผลสำคัญให้สหรัฐฯ ถอนตัวจากข้อตกลงนิวเคลียร์หรือแผนปฏิบัติการร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโครงการพัฒนานิวเคลียร์ของอิหร่าน (Joint Comprehensive Plan of Action-JCPOA) เมื่อปี 2561 ขณะเดียวกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ยังยืนยันว่าสหรัฐฯ ดำเนินนโยบายต่างประเทศต่ออิหร่าน โดยใช้การทูตเป็นเครื่องมือให้ความสำคัญกับการป้องปรามภัยคุกคาม สร้างแรงกดดัน พร้อมปฏิเสธว่า การดำเนินการของอิหร่านเพื่อปล่อยตัวชาวสหรัฐฯ 5 คน ที่อยู่ในคุกยังไม่เกี่ยวข้องกันนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ

เมื่อ 10 ส.ค.66 ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ลงนามคำสั่งพิเศษจำกัดการลงทุนของสหรัฐฯ ด้านเทคโนโลยีในจีน ต่อการจำกัดการลงทุนใหม่ของภาคเอกชนสหรัฐฯ ด้านเทคโนโลยีที่มีความละเอียดอ่อนในจีน เฉพาะอย่างยิ่งในภาคส่วนของเซมิคอนดักเตอร์ขั้นสูง คอมพิวเตอร์ควอนตัม และ

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์บางชนิด รวมทั้งกำหนดให้บริษัทสหรัฐฯ ต้องรายงานการลงทุนด้านเทคโนโลยีในจีนให้แก่รัฐบาลสหรัฐฯ โดยมีเป้าหมายเพื่อสกัดกั้นจีนไม่ให้เข้าถึงและนำเทคโนโลยีขั้นสูงของสหรัฐฯ ไปใช้พัฒนาศักยภาพด้านการทหารและความมั่นคง ขณะที่ทางการจีนออกแถลงการณ์ในวันเดียวกัน ว่า จีนมีความกังวลเป็นอย่างยิ่ง และจะขอรักษาสีทธิในการออกมาตรการตอบโต้สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม รายงานไม่ระบุว่าประกาศดังกล่าวจะส่งผลเมื่อใด

บทสรุป ความพยายามอย่างเข้มข้นของสหรัฐฯ ในการรักษาความเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวในโลก ภายใต้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก โดยมีความพยายามสกัดกั้นต่อการเข้าถึงเทคโนโลยีขั้นสูงของจีน โดยยังคงมองจีนเป็นภัยคุกคามที่สำคัญยิ่ง ในขณะที่ สหรัฐฯ ยังคงมุ่งแสวงหาพันธมิตรเพื่อมุ่งสกัดกั้นในการขยายอิทธิพลของจีนที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยการผนึกกำลังอย่างใกล้ชิดในการผลิตอาวุธนำวิถีกับออสเตรเลีย ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ดังนั้น การเพิ่มงบประมาณด้านความมั่นคงและการแข่งขัน จะเสริมสร้างความได้เปรียบเหนือจีนในความพยายามมุ่งยับยั้งภัยคุกคามในภูมิภาคและเสริมความแข็งแกร่งในการป้องกันประเทศ ในขณะเดียวกัน สหรัฐฯ ได้ให้ความสำคัญต่อพันธมิตรอย่างแน่นแฟ้น เพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือทวิภาคี ท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในทะเลจีนใต้และภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยเฉพาะญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่แข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ซับซ้อน โดยได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการคานอิทธิพลของจีนที่เพิ่มมากขึ้นในภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาและการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยและการเข้าร่วมฝึกซ้อมรบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถทางทหารอย่างเต็มศักยภาพ

ที่มา:

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (2566). รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.nia.go.th/news/category/1/>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศศย.สพท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

1.2 จีน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรทวีชัย และ ร.ท.หญิง นิตยา งานไว

สถานการณ์ของจีน มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของจีนกับประเทศต่าง ๆ ในหลายภูมิภาค โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

1. ตะวันออกกลาง

1.1 ปาเลสไตน์ ประธานาธิบดีมะห์มูด อับบาสของปาเลสไตน์ ได้เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ทวิภาคีครบรอบ 35 ปี ได้เข้าพบ เยี่ยมคารวะ และหารือกับประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เมื่อวันที่ 14 มิ.ย.66 โดยทั้งสองประเทศได้ตกลงที่จะร่วมมือเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคีในทุกมิติ ในโอกาสนี้ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้เสนอแนวทางแก้ไขความขัดแย้งในปาเลสไตน์ 3 ข้อ คือ (1) การเคารพอธิปไตยของปาเลสไตน์ ซึ่งระบุให้เยรูซาเล็มตะวันออกเป็นเมืองหลวงของปาเลสไตน์ (2) การสนับสนุนด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของชาวปาเลสไตน์ รวมทั้งส่งเสริมให้นานาชาติช่วยเหลือด้านการพัฒนาและมนุษยธรรม และ (3) การยกระดับการเจรจาสันติภาพให้นานาชาติมีส่วนร่วมเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีให้อิสราเอลและปาเลสไตน์กลับเข้าสู่การเจรจาสันติภาพ โดยจีนมีความพร้อมที่จะแสดงบทบาทส่งเสริมการเจรจาสันติภาพและกระบวนการสมานฉันท์ในปาเลสไตน์ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

1.2 ปากีสถาน พล.อ.จาง โห้วเสี่ยว รองประธานคณะกรรมการทหารกลาง พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้หารือกับ พล.ต. Sahir Shamshad

Mirza ประธานคณะกรรมการความร่วมมือของปากีสถาน เมื่อ 20 มิ.ย.66 ที่กรุงปักกิ่ง โดยทั้งสองฝ่ายต้องการผลักดันความร่วมมือทวิภาคีด้านความมั่นคงให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ตามที่ผู้นำทั้งสองฝ่ายเคยหารือร่วมกันที่จะเพิ่มความร่วมมือทางยุทธศาสตร์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริงมากขึ้น เพื่อความร่วมมือด้านความมั่นคงที่ลึกซึ้ง ร่วมกันปกป้องสันติภาพและเสถียรภาพ รวมถึงรับมือกับประเด็นความท้าทายใหม่ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

2. แอฟริกา

ความคืบหน้าเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างจีนและแอฟริกา โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิงของจีนได้แสดงปาฐกถาในงานประชุมผู้นำจีน-แอฟริกา (China-Africa Leader's Dialogue) ที่จัดขึ้นที่กรุงโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อ 24 ส.ค.66 ว่าจีนยินดีที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรของแอฟริกาเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจผ่าน 9 โครงการภายใต้ความร่วมมือจีน-แอฟริกา The Forum on China - Africa Cooperation โดยมีแผนจัดสรรทรัพยากรความช่วยเหลือ การลงทุน และการเงินเพิ่มเติมให้กับโครงการด้านอุตสาหกรรมและสนับสนุนการเกษตรในแอฟริกา เพื่อให้แอฟริกามีศักยภาพด้านความมั่นคงทางอาหารและการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือเพื่อรับมือวิกฤตการณ์ทางอาหาร

ซึ่งจีนจะเป็นเจ้าภาพการประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกา ด้านการเกษตร ครั้งที่ 2 ที่เมืองไหหนาน ในเดือน พ.ย.66 ประธานาธิบดีจีน ให้คำมั่นว่าจีนกับแอฟริกาจะทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจที่

มั่นคงในแนวทางที่เหมาะสมกับประชาชนแอฟริกาที่สุดเพื่อพัฒนาไปสู่ความทันสมัย นอกจากนี้ประกาศว่าจะผลักดันให้สหภาพแอฟริกัน (African Union) เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม G20 ในการประชุมสุดยอดผู้นำ G20 ที่จะมีขึ้นในเดือน ก.ย.66 อีกด้วย (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

3. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.1 ไทย กองทัพอากาศไทยและจีนมีกำหนดซ้อมรบร่วมทางอากาศประจำปี รหัส ‘Falcon Strike-2023’ ขึ้นใน ก.ค.66 ที่ฐานทัพอากาศ จ.อุดรธานี เพื่อการแลกเปลี่ยนในเชิงปฏิบัติ เพิ่มความร่วมมือระหว่างกองทัพอากาศ และการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมระหว่างทั้งสองฝ่าย โดยจีนจะส่งเครื่องบินรบเครื่องบินทิ้งระเบิด และเครื่องบินเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศ (AEW) เข้าร่วมในการฝึกซ้อม ทั้งนี้ จีนยืนยันว่าไม่มีเจตนาสร้างอิทธิพลทางทหารเหนือประเทศใด ๆ ความร่วมมือทางทหารของจีนกับประเทศอื่น ๆ ไม่ได้มีขึ้นเพื่อมุ่งเป้าไปยังประเทศที่สาม แต่ต้องการเพิ่มความร่วมมือทางทหารของจีนกับประเทศนั้น ๆ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

3.2 เมียนมา สภาการทหารและสมาคมสหกรณ์เมียนมากำลังประสบปัญหาในการชำระคืนเงินกู้ในสกุลเงินดอลลาร์แก่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Export-Import Bank of China) เนื่องจากกระทรวงสหกรณ์ของเมียนมาภายใต้รัฐบาล นายกรัฐมนตรีเต็งเส่ง ในขณะนั้น (ห้วง 2556-2558) ได้กู้ยืมเงินจำนวน 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีอัตราดอกเบี้ยสูงร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งเดิมอัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์อยู่ที่ประมาณ 1,000 จ๊าดต่อดอลลาร์สหรัฐ แต่ปัจจุบันเมื่อถึงกำหนดชำระคืนอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นเป็น 3,400 จ๊าดต่อดอลลาร์สหรัฐ จึงเป็นเรื่องยากที่เมียนมาจะสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ทัน (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

แต่อย่างไรก็ตามจีนลงทุนมากที่สุดในภาคการผลิตไฟฟ้าของเมียนมา โดย Dr. Kan Zaw รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการลงทุนและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศของเมียนมา ได้รับเชิญเมื่อ 20 ส.ค.66 ในการประชุมระบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (2023 GMS Economic Corridor Administrators’ Forum) ที่นครคุนหมิง

มณฑลยูนนาน จีน เมื่อ 18 ส.ค.66 ว่าจีนลงทุนมากที่สุดในภาคการผลิตไฟฟ้าของเมียนมา ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานสำหรับเมียนมา รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ปัจจุบันจีนลงทุนในเมียนมา 597 โครงการ มูลค่าการลงทุนสะสม 21,863 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 23.5 ของจำนวนเงินลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด นอกจากนี้ เมียนมายังต้องการการลงทุนในภาคเกษตรกรรม ยานยนต์ไฟฟ้า ชีวการแพทย์ อุปกรณ์ทำความเย็นสำหรับการขนส่งสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

3.3 อินโดนีเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมของอินโดนีเซีย ระบุว่าอินโดนีเซียพิจารณาเลื่อนเปิดให้บริการรถไฟความเร็วสูงซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจีนออกไป เนื่องจากความกังวลด้านความปลอดภัยโดยเลื่อนกำหนดเปิดให้ทดลองใช้งานแบบไม่คิดค่าบริการเป็น 1 ก.ย.66 และเปิดใช้งานเต็มรูปแบบใน 1 ต.ค.66 รถไฟความเร็วสูงเส้นทางกรุงจาการ์ตา - เมืองบันดุง มีระยะทางรวม 142 กม. เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำคัญในภายใต้ยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) มูลค่า 7,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตามการก่อสร้างที่ล่าช้าจากกำหนดการเดิมมากกว่า 3 ปีต้องเสียงบประมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 1,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

จะเห็นได้ว่าจีนได้มีบทบาทที่สำคัญในการขยายความร่วมมือไปในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งตะวันออกกลาง แอฟริกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือเพื่อส่งเสริมความร่วมมือผ่านข้อริเริ่มต่าง ๆ ทั้งข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง และข้อริเริ่มความร่วมมือระดับโลก ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะทำให้บทบาทของจีนในเวทีโลกแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ที่มา: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (2566). รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.nia.go.th/news/category/1/>

ที่มา: Ovigwe Eguegu and Hannah Ryder. (2023). The Latest China-Africa Leaders Dialogue: What Has Changed?. <https://thediplomat.com/2023/09/the-latest-china-africa-leaders-dialogue-what-has-changed/>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ ภกศ.ศศย.สพท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2. รัสเซีย-ยูเครน / ยูโรป

2.1 รัสเซีย - ยูเครน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ
น.ส.ปณิสรา เทียนอ่อน

สถานการณ์ภายในประเทศรัสเซีย โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนมีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

เมื่อ 6 มิ.ย.66 เกิดเหตุการณ์การโจมตีเขื่อน Kakhovka ในภูมิภาค Kherson และมีความพยายามโจมตีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ Zaporizhzhia (ภัยพิบัติด้านนิวเคลียร์) ซึ่งห่างจากเขื่อนดังกล่าวประมาณ 130 กม. โดยการกระทำดังกล่าวรัสเซียถือว่าเป็นวิธีการก่อการร้ายอย่างเปิดเผยที่รัฐบาลยูเครนได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากชาติตะวันตกเพื่อให้เกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ ขัดขวางการรุกของกองทัพรัสเซียในภูมิภาคในการสนับสนุนการรุกในพื้นที่อื่น รวมถึงเพื่อแก้แค้นชาวโครเมียที่อยู่ฝ่ายรัสเซียไม่มีน้ำใจ

ประธานาธิบดี Alexander Lukashenko ของเบลารุส แถลงว่าจะเตรียมรับมืออาวุธนิวเคลียร์ที่ได้รับจากรัสเซียระหว่าง 7-8 ก.ค.66 โดยเป็นขีปนาวุธและระเบิดที่มีพิสัยสั้นและในจำนวนนี้มีอำนาจสูงกว่าปรมาณูที่สหรัฐฯ ใช้ที่เมืองฮิโรชิมาและเมืองนางาซากิของญี่ปุ่นเมื่อปี 2488 ถึง 3 เท่า รวมถึงการถ่ายโอนระบบขีปนาวุธทางยุทธวิธีอิสกันเดอร์ (Iskander Tactical Missile Systems) พร้อมทั้ง เบลารุสยัง

อนุญาตให้รัสเซียประจำการอาวุธนิวเคลียร์ทางยุทธวิธีและขีปนาวุธข้ามทวีป (ICBM) ในประเทศ โดยก่อนหน้านี้ เมื่อ 13 มิ.ย.66 ประธานาธิบดีเบลารุสประกาศว่าพร้อมที่ใช้อาวุธนิวเคลียร์เพื่อตอบโต้ประเทศที่มีท่าทีแข็งกร้าว

เมื่อ 23 มิ.ย. 66 นาย Yevgeny Prigozhin หัวหน้ากลุ่ม Wagner ให้เหตุผลของการบุกโจมตีสหรัฐเซีย เนื่องมาจากไม่พอใจ พล.อ.เซอร์เกย์ ชอยกู รมว.กท.รัสเซีย และ พล.อ.วาเลรี เกราชิมอฟ รอง ผบ.การปฏิบัติการพิเศษทางทหารของรัสเซียในยูเครน คือ ไม่จัดหาอาวุธและกระสุนให้กองทัพรัสเซียอย่างเพียงพอ ทำให้ต้องเสียดินแดนที่เคยยึดคืนและสูญเสียกำลังพลจำนวนมาก พร้อมกับนำกลุ่ม WG เดินทางไปยังเมือง Rostov-on-Don ทางตอนใต้ของรัสเซีย ห่างจากกรุงมอสโกประมาณ 1,100 กม. และเรียกร้องให้ผู้สนับสนุนลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาลรัสเซีย ทั้งนี้ภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้คลี่คลายลง จากการที่ประธานาธิบดีเบลารุสเสนอเข้ามาเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ย โดยผลสรุปคือ ให้ผู้นำ Wagner และกองกำลังยุติการก่อการร้ายและถอยกลับไปยังประเทศเบลารุส อย่างไรก็ตามเมื่อ 23 ส.ค.66 ถือว่าเป็นการปิดฉากของ Prigozhin หัวหน้ากลุ่ม Wagner ได้เสียชีวิตด้วยเครื่องบินตกบริเวณหมู่บ้าน Kuzhenkino ในภูมิภาค Tver ทางตอนเหนือของมอสโก

รัสเซียผ่านร่างกฎหมายเกณฑ์ทหารเพิ่มจากอายุ 27 ปี เป็น 30 ปี เพื่อเสริมกำลังกองทัพ โดยวันที่ 26 ก.ค. 66 สภาดูมาของรัสเซียลงมติผ่านร่างกฎหมายเมื่อ 25 ก.ค.66 กำหนดอายุผู้เข้ารับเกณฑ์ทหารใหม่ เพื่อเพิ่มจำนวนทหารเกณฑ์ ซึ่งมีระยะเวลาการเกณฑ์ทหาร 1 ปี ใน

ช่วงสถานการณ์การทำสงครามกับยูเครน อย่างไรก็ตามร่างกฎหมายดังกล่าวต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสูงและลงนามโดยประธานาธิบดีปูติน ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ใน 1 ม.ค.67

สำหรับสถานการณ์การโจมตีที่สำคัญ ได้แก่ เมื่อ 17 ก.ค.66 รัสเซียประกาศระงับการเข้าร่วมข้อตกลงการส่งออกธัญพืชในทะเลดำ (Black sea grain initiative) ภายหลังการระเบิดทำลาย Kerch Bridge ที่เชื่อมต่อดินแดนไครเมียกับรัสเซีย ซึ่งรัสเซียเชื่อว่าถูกโดรนทางทะเล (Sea Drone) ของยูเครนโจมตี และสงสัยว่าเรือทุกลำที่เดินทางไปทางไปยังท่าเรือทะเลดำของยูเครนอาจบรรทุกสินค้าทางทหารของยูเครนด้วยเช่นกัน นอกจากนี้เมื่อ 22 ก.ค.66 ยังมีอากาศยานไร้คนขับของยูเครนโจมตีพื้นที่ตอนกลางของไครเมีย ส่งผลให้คลังกระสุนของรัสเซียระเบิด 1 แห่งและทางการไครเมียต้องอพยพพลเรือนในรัศมี 5 กม. และเมื่อ 5 ส.ค.66 เกิดเรือบรรทุกน้ำมันของรัสเซียถูกโจมตีด้วยโดรนทะเลของยูเครนบริเวณใกล้ไครเมีย ทั้งนี้ ทางยูเครนเคยระบุว่า ท่าเรือ 6 แห่งบริเวณทะเลดำของรัสเซียเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยสงคราม

นอกจากนี้ เกิดเหตุโดรนของยูเครนเข้าโจมตีสถานที่ต่าง ๆ ในมอสโกจำนวนหลายครั้ง เช่น การโจมตีครั้งแรกเมื่อ 30 ก.ค.66 เกิดเหตุโดรนจำนวน 3 ลำ โจมตีอาคารในกรุงมอสโก แต่กองทัพรัสเซียสามารถสกัดกั้นได้ แต่เศษซากของโดรนตกสู่อาคารชื่อ “OkO 2” ซึ่งเป็นอาคารสูงอันดับที่ 2 ของรัสเซียและเป็นศูนย์กลางธุรกิจในเมือง และเมื่อ 1 ส.ค.66 พบโดรนโจมตีย่านกรุงมอสโก ซิตี ซึ่งเป็นย่านธุรกิจและการเงินของกรุงมอสโก โดย กท.รัสเซียแถลงว่า ยูเครนยังคงมีความพยายามโจมตีสถานที่ต่าง ๆ ในมอสโก ซึ่งกองกำลังทางอากาศของรัสเซียสามารถยิงโดรนตก 2 ลำ ในพื้นที่มอสโกย่าน Odintsovo และ Naro-Fominsk และลำที่สามถูกสกัดจากการใช้ radio-electronic warfare โจมตีจนตกลงมาอย่างหนึ่งในกลุ่มอาคารสูงระฟ้า IQ-Quarter ย่านมอสโก ซิตี ซึ่งเป็นที่ตั้งของ สทน.กระทรวงพัฒนาดิจิทัลและการโทรคมนาคม กระทรวงเศรษฐกิจ กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และธนาคารเพื่อการเกษตรรัสเซีย อย่างไรก็ตามเมื่อ 12 ส.ค.66 กองกำลังรัสเซียทำลายอากาศยานไร้คนขับของยูเครนจำนวน 20 ลำ ที่ถูกปล่อยเหนือคาบสมุทรไครเมีย ซึ่งถูกทำลายโดยระบบ

ป้องกันภัยทางอากาศ 14 ลำ และถูกสกัดกั้นด้วยการส่งสัญญาณรบกวนทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Warfare) 6 ลำ นอกจากนี้ เมื่อ 11 ส.ค.66 รัสเซียสั่งระงับทุกเที่ยวบินใน 2 สนามบินชั่วคราว บริเวณน่านฟ้าเหนือสนามบินวูโควในกรุงมอสโกและสนามบินคาลูกาในแคว้นคาลูกาเป็นการชั่วคราว โดยระงับเที่ยวบินทั้งขาเข้าและขาออกทั้งหมด เนื่องจากพบโดรนต้องสงสัยบินเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว

● บทสรุป

ภายใต้ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนไม่มีท่าทีว่าจะสิ้นสุดแต่กลับทวีความรุนแรงมากขึ้นและยาวนานขึ้นเห็นได้จากสถานการณ์ที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการโจมตีเขื่อน Kakhovka และความพยายามโจมตีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ก่อให้เกิดภัยพิบัติในวงกว้าง จำเป็นต้องอพยพคนในพื้นที่และสร้างความเสียหายของระบบชลประทานกว่า 31 แห่ง (แหล่งผลิตธัญพืช ระบบประมงสัตว์น้ำจืด/เค็ม) รวมถึงสร้างความเสี่ยงต่อความให้ความช่วยเหลือจากการที่ทุ่นระเบิดในพื้นที่การสู้รบเปลี่ยนแปลงได้ สำหรับสถานการณ์ในบริเวณทะเลดำนั้น จากการที่รัสเซียระงับข้อตกลงไม่ต่อสัญญานั้น ส่วนหนึ่งเพราะรัสเซียเชื่อว่า การโจมตีในทะเลดำและท่าเรือต่าง ๆ ของรัสเซียเกิดจากยูเครนใช้พื้นที่ในการซ่อมแซมกำลังและเก็บยุทธโธปกรณ์ในการต่อต้านรัสเซียมากกว่าการส่งออกธัญพืชต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่ยูเครนเคยกล่าวถึงท่าเรือ 6 แห่งของรัสเซียในทะเลดำว่าอาจเป็นพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดสงครามและการโจมตีได้ตลอดเวลา จะเห็นได้ว่าระยะหลัง ยูเครนเริ่มการโจมตีในพื้นที่รัสเซียมากขึ้น โดยเฉพาะเมืองสำคัญอย่างกรุงมอสโก และโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน ประกอบกับการที่ชาติตะวันตกยังคงให้การสนับสนุนอาวุธยุทธโธปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับยูเครน ยิ่งเป็นการสร้างความขัดแย้งให้มีความรุนแรงและยาวนานมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน แม้ว่ารัสเซียจะสูญเสียกองกำลัง Wagner ที่เคยร่วมกันสู้รบในสมรภูมิต่าง ๆ แต่รัฐบาลได้เร่งสนับสนุนให้เกณฑ์ทหารเพิ่มเติมในต้นปี 67 ประกอบกับการที่รัสเซียใช้วิธีการเอาคืนยูเครน โดยการเพิ่มการโจมตีโครงสร้างพื้นฐานทางทหารของยูเครน เพื่อเป็นการตอบโต้กรณีที่กองทัพยูเครนใช้โดรนโจมตีในพื้นที่กรุงมอสโกและคาบสมุทรไครเมีย นอกจากนี้ รัสเซียยังคงมีพันธมิตรคนสำคัญอย่างเบลารุสให้การสนับสนุนแกร์เซีย รวมถึงการที่รัสเซียเข้าไปประจำการอาวุธนิวเคลียร์สมรรถนะสูงครั้งแรกนอกประเทศนับตั้งแต่สหภาพโซเวียตล่มสลาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญภายใต้ความขัดแย้งดังกล่าว

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ
น.ส.สิริภัทร เทียมพัฒน์

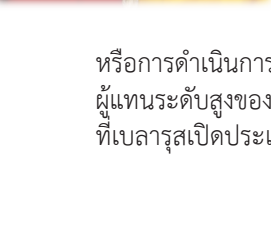
สถานการณ์ในยูเครน มีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

ยูเครนเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) จัดการประชุมวิสามัญเพื่อตอบโต้ต่อกรณีที่ประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ของรัสเซีย ประกาศว่า จะติดตั้งฐานอาวุธนิวเคลียร์เชิงยุทธวิธีในเบลารุส ซึ่งนับเป็นการยั่วยุและบ่อนทำลายสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์โครงสร้างของการปลดอาวุธ นิวเคลียร์ และระบบความมั่นคงระหว่างประเทศ อีกทั้งกต.ยูเครน ยังได้เรียกร้องให้เบลารุสยับยั้ง การกระทำดังกล่าวของรัสเซีย เนื่องจากเป็นเครื่องมือดำเนินการอาชญากรรม อย่างไรก็ตาม การประชุมของ UNSC อาจไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรัสเซียเป็นสมาชิกถาวรของ UNSC ซึ่งสามารถใช้สิทธิวีโตคัดค้านมติหรือการดำเนินการใด ๆ ในที่ประชุมเสนอได้ ขณะที่ นายโจเซฟ โบเรล ผู้แทนระดับสูงของสหภาพยุโรป (EU) ด้านการต่างประเทศ กล่าวว่า การที่เบลารุสเปิดประเทศให้รัสเซียติดตั้งอาวุธปรมาณู จะเป็นการเพิ่มความ

ตึงเครียดของดำเนินการอย่างไร้ความรับผิดชอบ และภัยคุกคามต่อความมั่นคงของยุโรป และอาจนำไปสู่การคว่ำบาตรเพิ่มขึ้น

ประธานาธิบดีโวโลดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน หวือกับนายราฟาเอล กรอสซี ผอ.สำนักงานพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency-IAEA) เมื่อวันที่ 28 มี.ค.66 ว่า ที่โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ชาปอริชเซีย ของยูเครน การที่กองทัพรัสเซียบุกยึดโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ชาปอริชเซีย เมื่อ มี.ค.65 และการสูบน้ำร้อนพื้นที่โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ทำให้ระบบหล่อความเย็น อาจทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ชาปอริชเซีย มีความเสี่ยงสูงที่จะระเบิด อาจสร้างภัยพิบัตินิวเคลียร์ต่อทั่วโลก

ยูเครนตั้งเป้าหมายจะเริ่มกระบวนการเจรจาเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) ภายในปี 2566 เมื่อ 31 มี.ค.66 มีการรายงานว่า รมว.กต.ยูเครน เปิดเผยว่ารัฐบาลยูเครนตั้งเป้าจะเริ่มกระบวนการเจรจาเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) ภายในปี 2566 และคาดว่ากระบวนการเจรจาดังกล่าวอาจใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี ทั้งนี้ เมื่อ มี.ย.65 คณะกรรมการยุโรปรับรองการสมัครเข้าเป็นสมาชิก EU ของยูเครนโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาสมาชิกภาพ ขณะที่ ประธานาธิบดีโวโลดีมีร์ เซเลน

สกี ของยูเครน ระบุว่า เป้าหมายของยูเครนคือการเข้าร่วมกับประเทศในยุโรปด้วยสถานะที่เท่าเทียมกัน

รมช.กต.ยูเครน เยือนอินเดียเพื่อกระชับความสัมพันธ์และหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ในยูเครน เมื่อวันที่ 9 เม.ย.66 ว่า รมช.กต.ยูเครน เยือนอินเดียอย่างเป็นทางการ ระหว่าง 9-12 เม.ย.66 เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างกัน เกี่ยวกับการกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคี สถานการณ์ในยูเครน และประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน พร้อมกับส่งคำเชิญให้ นรม.นเรนทรา โมดี ของอินเดีย เยือนยูเครนในโอกาสต่อไป การเยือนครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องจาก นรม.อินเดีย กล่าวกับประธานาธิบดีโวโลดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน ทางโทรศัพท์เมื่อ ต.ค.65 ว่า อินเดียพร้อมจะร่วมมือในทุกกระบวนการที่นำไปสู่สันติภาพ

การหารือเรื่องการขยายข้อตกลงให้ยูเครนขนส่งธัญพืชผ่านทะเลดำ เนื่องจากก่อนหน้านี้มีการส่งสัญญาณจากรัสเซียว่าจะไม่ขยายเวลาข้อตกลงที่จะหมดอายุในวันที่ 18 พ.ค.66 นี้ มีการรายงานว่าวันที่ 5 พ.ค.66 เจ้าหน้าที่จากรัสเซีย ยูเครน ตุรกี และ สหประชาชาติ (EU) จะพบหารือกันที่อิสตันบูล ของตุรกี หลังจากการหารือของคณะผู้แทนแล้ว เพื่อหารือเรื่องการขยายข้อตกลงดังกล่าว และย้อนไปเมื่อเดือน ก.ค.ปีที่แล้วรัสเซีย และ ยูเครนได้บรรลุข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับการค้าประกันความปลอดภัยในการส่งออกธัญพืชเพื่อหลีกเลี่ยงวิกฤตอาหารโลก ซึ่ง (UN) ยูเอ็น และ ตุรกี เป็นคนกลาง ข้อตกลงดังกล่าวมีการบอกเวลาการบังคับใช้และมีการขยายระยะเวลาเป็นช่วง ๆ ล่าสุด จะครบกำหนดในวันที่ 18 พ.ค. 66 ทั้งนี้ รัสเซียและยูเครนเป็นผู้ส่งออกอาหารรายใหญ่ของโลก รัสเซียเป็นผู้ส่งออกปุ๋ยชั้นนำของโลก รวมทั้งสินค้าการเกษตรของยูเครนและรัสเซียส่วนใหญ่ต้องส่งออกผ่านท่าเรือต่าง ๆ ในทะเลดำ ซึ่งสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครนเกิดขึ้น ท่าเรือต่าง ๆ ในทะเลดำที่ติดกับยูเครนได้ถูกรัสเซียปิดล้อม

การหารือขยายระยะเวลาข้อตกลงเรื่องธัญพืช เกิดความตึงเครียดขึ้นอีกครั้ง หลังจาก ทำเนียบประธานาธิบดีรัสเซีย ออกแถลงการณ์ว่า หน่วยปฏิบัติการพิเศษของรัสเซียได้ยิงโดรนปริศนา 2 ลำ ที่มีเป้าหมายบินเข้ามาในกรุงมอสโก เมื่อวันที่ 2 พ.ค.66 พร้อมกับกล่าวหาว่ายูเครนกำลังพยายามลอบสังหารประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ซึ่งในเวลาดังกล่าว ประธานาธิบดีปูตินไม่ได้อยู่ในนั้น ล่าสุด รัฐบาลรัสเซียกล่าวว่า สหรัฐฯ บงการ ให้ยูเครน ส่งโดรนโจมตีทำเนียบเครมลิน ด้านรัฐบาลสหรัฐฯ ออกมาปฏิเสธทันที จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ทหารในกรุงเคียฟ ของยูเครน รายงานเมื่อวันที่ 4 พ.ค.66 ว่า กองกำลังป้องกันภัยทางอากาศเคียฟ ยิงเครื่องบินไร้คนขับ ไม่มีรายงานความเสียหาย ขณะที่มียาขีปนาวุธระเบิดและไฟไหม้ย่านที่พักอาศัยอาคารสูง 4 ชั้นในเขตโซโลเมียนกา

ประธานาธิบดีโวโลดีมีร์ เซเลนสกี ของยูเครน ได้เดินทางเยือนประเทศต่าง ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านยุทธโศปกรณ์และขอให้เพิ่มมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจกับรัสเซียเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 14 พ.ค.66 เดินทางไปประเทศเยอรมนี เพื่อหารือและขอความช่วยเหลือ

ด้านการป้องกันทางอากาศและอาวุธยุทธโศปกรณ์ วันที่ 15 พ.ค. 66 เดินทางไปเยือนยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และ อิตาลี เพื่อขอรับการสนับสนุนอาวุธยุทธโศปกรณ์ และ วันที่ 19 พ.ค. 66 เพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดสันนิบาตอาหรับ ถือเป็นการเยือนตะวันออกกลางและเอเชียเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่ถูกรัสเซียรุกรานในปี 65

ประธานาธิบดีโวโลดีมีร์ เซเลนสกี ของ

ยูเครน ได้เดินทางเพื่อร่วมประชุมกับชาติสมาชิกกลุ่ม G7 ที่อิโรซิม่า ประเทศญี่ปุ่น วันที่ 21 พ.ค. 66 เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตร หลังจากทีเพ่งเสริมเส้นทางการเดินทางเยือนชาติอาระเบีย ทั้งนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ จะสนับสนุนความพยายามของชาติพันธมิตรที่จะร่วมกันฝึกอบรมให้ทหารของยูเครนสามารถขับเครื่องบินรบ F-16 รวมถึงจะอนุญาตให้ชาติอื่น ๆ สามารถจัดหาเครื่องบินรบดังกล่าวให้กับยูเครนได้ พร้อมทั้งประกาศมาตรการการคว่ำบาตรรัสเซียรอบใหม่

ยูเครนผลักดันกฎหมายคว่ำบาตรอิหร่าน 50 ปี ตอบโต้ที่สนับสนุนอาวุธแก่รัสเซีย อ้างถ้อยแถลงของหัวหน้าคณะทำงานว่า ยูเครนสนับสนุนร่างกฎหมายคว่ำบาตรอิหร่านเป็นเวลา 50 ปี และจะเสนอให้รัฐสภายูเครนพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวต่อไป โดยร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างยูเครนกับอิหร่าน ทั้งด้านการค้า การอำนวยความสะดวกทางการเงิน การขนส่งสินค้าและบินผ่าน่านฟ้า เพื่อตอบโต้อิหร่านที่สนับสนุนอาวุธแก่รัสเซีย เฉพาะอย่างยิ่งอากาศยานไร้คนขับ

บทสรุป จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในยูเครน ห้วง มี.ค. - พ.ค. 66 พบว่า สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ยังคงยืดเยื้อ ทวีความรุนแรงและไม่มีท่าทีที่จะสิ้นสุดลง ทั้งนี้ ยูเครนเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) จัดการประชุมวิสามัญเพื่อตอบโต้ต่อกรณี ที่ ปธน.ปูติน ของรัสเซีย ประกาศว่าจะติดตั้งฐานอาวุธนิวเคลียร์เชิงยุทธวิธีในเบลารุส เป็นการยั่วยุและบ่อนทำลายสันธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์โครงสร้างของการปลดอาวุธนิวเคลียร์

นอกจากนี้ ยูเครนยังตั้งเป้าหมายที่จะเริ่มกระบวนการเจรจาเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (EU) ภายในปี 2566 เพราะเป้าหมายของยูเครนคือการเข้าร่วมกับประเทศในยุโรปด้วยสถานะที่เท่าเทียมกัน พร้อมทั้งผู้นำของยูเครนยังได้เดินทางไปพบปะกับผู้นำหลาย ๆ ประเทศ ได้แก่ อังกฤษ อิตาลี เยอรมนี อินเดีย เพื่อกระชับความสัมพันธ์และหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ในยูเครน ในขณะเดียวกัน ได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำ G7 ที่อิโรซิม่า ประเทศญี่ปุ่น เพื่อขอความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐฯ และชาติพันธมิตร ทั้งนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ จะสนับสนุนความพยายามของชาติพันธมิตรที่จะร่วมกันฝึกอบรมให้ทหารของยูเครนสามารถขับเครื่องบินรบ F-16 รวมถึงจะอนุญาตให้ชาติอื่น ๆ สามารถจัดหาเครื่องบินรบดังกล่าวให้กับยูเครนและชาติพันธมิตรยังได้ประกาศมาตรการการคว่ำบาตรรัสเซียรอบใหม่อีกด้วย

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศศย.สพท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

2.2 ยุโรป

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.สิริภัทร เทียมพัฒน์

สถานการณ์ภายในทวีปยุโรป มีประเด็นที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้
กระทรวงกลาโหมเดนมาร์ก มีแผนการเพิ่มเป้าหมายการใช้จ่ายอีกสามเท่า เป็น 143,000 ล้านโครนเดนมาร์ก (ราว 715,598.92 ล้านบาท) ภายในกรอบระยะเวลา 10 ปี โดยจะมุ่งเน้นไปที่การลงทุนด้านยุทโธปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานทางทหารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร ปัจจุบัน สัดส่วนการใช้จ่ายงบประมาณกลาโหมของเดนมาร์ก อยู่ที่ประมาณ 1.38% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และรัฐบาลโคเปนเฮเกนต้องการเพิ่มสัดส่วนให้ถึง 2% ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) ภายในปี 2573

เยอรมนีเป็นเจ้าภาพจัดการ ช้อมรบทางอากาศ รหัส Air Defender 23 ระหว่าง 12-23 มิ.ย.66 ร่วมกับอีก 25 ประเทศสมาชิก NATO โดยมีญี่ปุ่นและสวีเดนเข้าร่วม นับเป็นการซ้อมรบทางอากาศครั้งใหญ่ที่สุดนับแต่ก่อตั้ง NATO เพื่อซ้อมประสานการปฏิบัติ การส่งกำลัง

บำรุง และการรับมือการโจมตีทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับ หรือโดรน และขีปนาวุธร่อน (cruise missiles) เฉพาะอย่างยิ่งการโจมตีต่อเป้าหมายพื้นที่เขตเมือง สนามบินและท่าเรือ โดยมีทหารเข้าร่วม 10,000 นาย เครื่องบิน 250 ลำ รวมทั้งเครื่องบินลำเลียงของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศของญี่ปุ่นที่เข้าร่วมเป็นครั้งแรกในการซ้อมรบของ NATO

นอกจากนี้ เว็บไซต์กองทัพอากาศเยอรมนี แถลงกำหนดการซ้อมดังกล่าวจะมีการประจำเครื่องบินอย่างน้อย 6 สนามบิน ได้แก่ Wunstorf Schleswig/Hohn Geilenkirchen Spangdahlem Lechfeld และ Neuburg

นรม.สเปน เดินทางเยือนกรุงเคียฟ ประเทศยูเครน โดยรถไฟจากโปแลนด์ และเข้าพบนายโวโลดีมีร์ เซเลนสกี ประธานาธิบดียูเครน ภายหลังรับตำแหน่ง ประธานสภาแห่งสหภาพยุโรป (European Union-EU) เป็นวันแรก และประกาศมอบเงินช่วยเหลือชุดใหม่แก่ยูเครนจำนวน 55 ล้านยูโร (ประมาณ 2,117 ล้านบาท) เพื่อแสดงให้เห็นว่าสเปนในฐานะประธานสภา EU ให้ความสำคัญกับประเด็นสงครามในยูเครน รวมถึงการติดตามความคืบหน้าของการปฏิบัติตามเงื่อนไข เพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิก EU ของยูเครน ทั้งนี้ สเปนจะดำรงตำแหน่งประธานสภา EU ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค.-31 ธ.ค.66 เป็นเวลา 6 เดือน

สหราชอาณาจักรลงนามเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของข้อตกลงความครอบคลุมและความก้าวหน้าเพื่อหุ้นส่วนทางการค้าภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (CPTPP) อย่างเป็นทางการ ในระหว่างการประชุมระดับรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจและการค้าของประเทศสมาชิก (CPTPP) เมื่อ 16 ก.ค.66 ที่นิวซีแลนด์ ทำให้สหราชอาณาจักรเป็นสมาชิกลำดับที่ 12 ของ CPTPP ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2561 และเดิมมีสมาชิก 11 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไน ชิลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู สิงคโปร์ เวียดนาม และแคนาดาโดยสหราชอาณาจักรสมัครเข้าร่วมเป็นภาคีข้อตกลง (CPTPP) ตั้งแต่วันที่ 2564 ภายหลังจากออกจากสหภาพยุโรป (EU) เพื่อหวังกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม เทคโนโลยี และการบริการ รวมถึงจัดอุปสรรคด้านภาษีนำเข้า-ส่งออก

อ้างประกาศจากรัฐบาลสเปนจะส่งมอบรถถังรุ่น Leopard 2A4 จำนวน 4 คัน ให้ยูเครนเช่นเดียวกับการจัดส่งรถหุ้มเกราะลำเลียงพล

จำนวน 10 คัน รถบรรทุกเล็ก รถพยาบาล รวมถึงอุปกรณ์ทางการแพทย์ และโรงพยาบาลสนามเพื่อช่วยเหลือยูเครน นอกจากนี้ จะมีการส่งอาวุธเบาและกระสุนปืนตลอดฤดูร้อนนี้ (มิ.ย.-ส.ค.66) พร้อมยังระบุว่า สเปนดำเนินการตามสัญญาที่ให้กับยูเครนคืบหน้าร้อยละ 90 ในการจัดฝึกอบรมให้ทหารยูเครนแล้วกว่า 2,000 นาย อนึ่ง เมื่อห้วง เม.ย.66 สเปนส่งรถถังรุ่น Leopard 2A4 ให้กองทัพยูเครนแล้ว 6 คัน

โปแลนด์จะเสริมกำลังทหารอีก 1,000 นายที่ชายแดนตะวันออกติดกับเบลารุส เนื่องจากกังวลว่าเบลารุสอาจผลักดันผู้อพยพให้ข้ามแดนมาโปแลนด์เช่นเดียวกับที่เคยทำเมื่อปี 2564 ซึ่งก่อให้เกิดวิกฤติการณ์ผู้อพยพในโปแลนด์เพราะมีผู้อพยพหลายหมื่นคนหลั่งไหลเข้าโปแลนด์ นอกจากนี้ สถานการณ์ระหว่างโปแลนด์และเบลารุสยังคงตึงเครียดจากการที่กลุ่มทหารรับจ้างวากเนอร์ของรัสเซียมีความเคลื่อนไหวในเบลารุส ใกล้พรมแดนโปแลนด์ ซึ่ง นรม.Mateusz Morawiecki ของโปแลนด์ระบุว่าความเคลื่อนไหวดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อบั่นทอนเสถียรภาพของแนวป้องกันด้านตะวันออกของ NATO

ประเทศสมาชิก EU ร่วมสนับสนุน รถถัง Leopard 1 จำนวนมากกว่า 50 คัน เพื่อสมทบ กกล.ทหารยูเครน โดยรัฐบาลเยอรมนีและเบลเยียม อนุมัติสัญญาให้บริษัท OIP Land Systems ทำการขาย รถถัง Leopard 1 มือ 2 จำนวนมากกว่า 50 คัน ให้แก่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป เพื่อสนับสนุนให้ กกล.ทหารยูเครน ภายในปี 2566

นาย James Cleverly รมว.กต.สหราชอาณาจักร เดินทางเยือนจีนอย่างเป็นทางการ เป้าหมายเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างจีนกับสหราชอาณาจักรที่นับว่าตกต่ำที่สุดในรอบหลายทศวรรษ โดยทั้งสองฝ่ายจะหารือถึงข้อห่วงกังวลในภูมิภาคและโลก โดยโฆษก กต.จีนย้ำว่า จีนและสหราชอาณาจักรจะทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและผลักดันการพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งสองประเทศ ทั้งนี้ นาย Cleverly จะเป็น รมว.กต.ของสหราชอาณาจักรคนแรกที่เดินทางเยือนจีนในรอบ 5 ปี ภายหลังความสัมพันธ์ตกต่ำลงจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 การปราบปรามกลุ่มผู้ประท้วงในฮ่องกงและการปฏิบัติต่อชาวอุยกูร์ รวมถึงประเด็นที่สหราชอาณาจักรมักใช้แนวทางที่ค่อนข้างแข็งกร้าวต่อจีน ตามที่ นรม.สหราชอาณาจักร ระบุ เมื่อ พ.ค.66 ว่า จีนถือเป็นความท้าทายใหญ่หลวงที่สุดต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองทั่วโลกในยุคสมัยของเรา

บทสรุป

พบว่า สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียยูเครน ยังคงความตึงเครียด ส่งผลให้หลายประเทศในยุโรปยกระดับการป้องกันประเทศและสะสมอาวุธเพิ่มขึ้น และยังคงให้การสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์แก่ยูเครนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ยังมีเหตุการณ์ที่สำคัญคือ เยอรมนีเป็นเจ้าภาพจัดการ ช้อมรบทางอากาศ รหัส Air Defender 23 ร่วมกับอีก 25 ประเทศสมาชิก NATO โดยมีญี่ปุ่นและสวีเดนเข้าร่วม และสหราชอาณาจักรลงนามเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของข้อตกลงความครอบคลุมและความก้าวหน้าเพื่อหุ้นส่วนทางการค้าภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (CPTPP) อย่างเป็นทางการ เพื่อหวังกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม เทคโนโลยี และการบริการ รวมถึงจัดอุปสรรคด้านภาษีนำเข้าและส่งออก ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกในยุโรปยังมีความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและผลักดันการพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศคย.สพท.
 โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

3. ตะวันออกกลาง – แอฟริกา - เอเชียใต้

3.1 ตะวันออกกลาง

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.ปณณภา โชติชินเชาว์

สถานการณ์ตะวันออกกลาง มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

อิหร่านเผยโฉม “ฟัตตาห์” ขีปนาวุธเร็วเหนือเสียง สามารถป้องกันและทำลาย “ไอรอนโดม” ได้ ทางกรอิหร่านเผยโฉมขีปนาวุธทั้งตัวความเร็วเหนือเสียงที่ผลิตขึ้นในอิหร่านครั้งแรก โดยขีปนาวุธดังกล่าวถูกตั้งชื่อว่า ‘ฟัตตาห์’ (Fattah) ตามภาษาเปอร์เซีย ซึ่งมีความหมายความว่า ‘ผู้ปกครอง’ ผู้บัญชาการกองทัพอากาศอิหร่านเผยว่า ขีปนาวุธทั้งตัวความเร็วเหนือเสียง ฟัตตาห์ มีพิสัยบินไกลได้ถึง 1,400 กิโลเมตร และมีความเร็วสูงสุดอยู่ที่ระดับ 14 มัค หรือ 15,000 กิโลเมตรต่อชั่วโมง รวมไปถึงสามารถทะลวงผ่านระบบป้องกันภัยทางอากาศของข้าศึกได้ สื่ออิหร่านระบุว่า ขีปนาวุธความเร็วเหนือเสียงฟัตตาห์นั้นสามารถผ่านระบบป้องกันขีปนาวุธทางอากาศรุ่นใหม่ล่าสุดของสหรัฐฯ และ “ไอรอน โดม” ระบบป้องกันขีปนาวุธของอิสราเอล ทั้งนี้ ขีปนาวุธความเร็วเหนือเสียงสามารถบินได้เร็วกว่าความเร็วเสียงถึง 5 เท่า รวมไปถึงสามารถหลีกเลี่ยงในทิศทางที่ซับซ้อนได้ จึงทำให้ข้าศึกประสบกับความยากลำบากในการสกัดกั้นขีปนาวุธประเภทนี้ และสื่ออิหร่านระบุอีกว่า ในกรณีที่ขีปนาวุธ “ฟัตตาห์” สามารถถึงเป้าหมายไปที่ระบบป้องกันขีปนาวุธทางอากาศล้ำสมัยของข้าศึกได้อีกด้วย นับเป็นก้าวกระโดดของขีปนาวุธความเร็วเหนือเสียง

ชาวอิรักไม่พอใจ สวีเดนอนุญาตเตรียมเผากรอบ 2 ผู้ชุมนุมบุกสถานทูตสวีเดนในอิรักและจุดไฟเผา 20 กรกฎาคม 66 ผู้ประท้วงหลายร้อยคนบุกสถานทูตสวีเดนในใจกลางกรุงแบกแดด ปีนกำแพงและจุดไฟเผาเพื่อประท้วงสวีเดน ที่อนุญาตให้กลุ่มขวาจัดชุมนุมทั้งที่รู้ว่ามิเจตนาจะเผาสำเนาอัลกุรอานรอบ 2 สำนักข่าวของกระทรวงการต่างประเทศสวีเดนกล่าวว่า เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตในกรุงแบกแดดทุกคนปลอดภัย โดยขอประณามการโจมตีดังกล่าว โดยระบุว่ารัฐบาลอิรักต้องปกป้องภารกิจทางการทูต ผู้ชุมนุมเรียกร้องให้มีการเดินขบวน เพื่อประท้วงต่อต้านการเผาคัมภีร์อัลกุรอานในสวีเดนเป็นครั้งที่ 2 โดยเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 66 Sloane Momica ผู้ลี้ภัยชาวอิรักในสวีเดน ได้เผาคัมภีร์จากสำเนาของคัมภีร์อัลกุรอานหน้ามัสยิดที่ใหญ่ที่สุดในกรุงสตอกโฮล์มในวันอีดิลอัฎฮา ซึ่งเป็นวันเฉลิมฉลองของมุสลิมทั่วโลก รัฐบาลของประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามหลายแห่ง รวมถึงอิรัก ตุรกี สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ จอร์แดน และโมร็อกโก ออกมาประท้วงเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว และอิรักกำลังหาทางนำชายคนดังกล่าวกลับมาดำเนินคดี

ชาติอาหรับ ออกประณามสวีเดน อนุญาตห้ามอัลกุรอาน ประเทศกาตาร์ได้เรียกเอกอัครราชทูตสวีเดนเพื่อส่งจดหมายประท้วงเรื่องความไม่เหมาะสมที่กระทำต่อคัมภีร์อัลกุรอานในกรุงสตอกโฮล์ม กระทรวงต่างประเทศของประเทศอาหรับ ระบุในแถลงการณ์ กระทรวงต่างประเทศกาตาร์กล่าวว่า จะเรียกร้องให้ทางการสวีเดนใช้ “มาตรการที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อหยุดการกระทำที่น่าอับอายเหล่านี้” **ประเทศซาอุดีอาระเบีย** ยังได้เรียกอุปทูตสวีเดนประจำกรุงริยาด และส่งบันทึกประท้วงเรื่องความไม่เหมาะสมของคัมภีร์อัลกุรอาน กระทรวงต่างประเทศซาอุดีอาระเบียระบุในถ้อยแถลง ริยาดประณาม “การกระทำซ้ำซากและไร้ความรับผิดชอบของทางการสวีเดน” ที่มีกอนุญาตให้กลุ่มหัวรุนแรงเผาและทำลายสำเนาอัลกุรอานอันศักดิ์สิทธิ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ มีผู้ประท้วงชาวอิรักจุดไฟเผาสถานทูตสวีเดน ด้านกรุงแบกแดดมีคำสั่งให้ขับเอกอัครราชทูตสวีเดนออกจากอิรัก และถอนตัวอุปทูตอิรักออกจากสวีเดน หลังจากกลุ่มหัวรุนแรงทำลายเหยียบย่ำคัมภีร์อัลกุรอานในกรุงสตอกโฮล์ม **ประเทศตุรกี** “เราขอประณามอย่างรุนแรงที่สุดต่อการโจมตีอันน่ารังเกียจ

ที่มุ่งเป้าไปที่หนังสือศักดิ์สิทธิ์ของเรา คัมภีร์อัลกุรอาน ที่หน้าสถานทูตอิรักในกรุงสตอกโฮล์มวันนี้” ถ้อยแถลงของกระทรวงต่างประเทศ **ประเทศอิหร่าน** ได้เรียกเอกอัครราชทูตสวีเดนประจำกรุงเตหะรานเพื่อ “ประท้วงอย่างรุนแรงต่อการดูหมิ่นคัมภีร์อัลกุรอาน” สื่อของรัฐรายงาน อิรักยัง “แจ้งรัฐบาลสวีเดน ว่าเหตุการณ์ใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการเผาพระอัลกุรอานบนแผ่นดินสวีเดนจะทำให้จำเป็นต้องตัดความสัมพันธ์ทางการทูต” และประเทศเลบานอน โดย ฮัสซัน นัสลุลลอฮ์ ผู้นำกลุ่มเฮzbollah เรียกร้องให้ชาติอาหรับและกลุ่มอิสลามปฏิบัติตามแนวทางของอิรัก และขับไล่เอกอัครราชทูตสวีเดนออกจากประเทศของตน และถอนทูตของตนออกจากสวีเดนจากเหตุเผาคัมภีร์อัลกุรอานในกรุงสตอกโฮล์ม

ซาอุดีอาระเบียกำลังพิจารณาข้อเสนอสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของจีน จากบริษัท China National Nuclear Corporation (CNNC) รัฐวิสาหกิจของจีน เกี่ยวกับการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในจังหวัดทางภาคตะวันออกของซาอุดีอาระเบีย ใกล้ชายแดนกาตาร์และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) แต่ยังไม่มีการยืนยันจากทางการซาอุดีอาระเบียและจีน ทั้งนี้ นสพ. Wall Street Journal ระบุว่า ข้อเสนอสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จากจีนอาจผลักดันให้สหรัฐฯ ผ่อนปรนเงื่อนไขในการสนับสนุนโครงการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์สำหรับพลเรือนของซาอุดีอาระเบียที่ก่อนหน้านี้ สหรัฐฯ ยืนยันจะจำกัดการแพร่ขยายของเทคโนโลยีเสริมสมรรถนะยูเรเนียมและแปรรูปเชื้อเพลิง ซึ่งต่างจากจีนที่อาจไม่กำหนดเงื่อนไขดังกล่าว

การประชุม BRICS ไฟเขียว รับอีก 6 ประเทศเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ตั้งแต่ปี 67 กลุ่มประเทศ BRICS ซึ่งประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ เห็นชอบร่วมกันที่การประชุมสุดยอดประจำปีว่า พวกเขาจะรับประเทศ อาร์เจนตินา เอธิโอเปีย อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย อียิปต์ และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เป็นสมาชิกเต็มตัวตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2567 เป็นต้นไป เรื่องดังกล่าวได้รับการเปิดเผยโดยนายไซริล รามาโฟซา ประธานาธิบดีแอฟริกาใต้ ที่การประชุมสุดยอดในนครโจฮันเนสเบิร์ก

บทสรุป

จากสถานการณ์ในรอบที่ผ่านมาพบว่าพื้นที่ตะวันออกกลางกำลังจะกลายเป็นพื้นที่สมรภูมิแห่งการแข่งขันทั้งระหว่างประเทศภายในภูมิภาค และการแข่งขันของสองมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ และจีนในภูมิภาคนี้ เริ่มจากสถานการณ์ความรุนแรงภายในภูมิภาค จากการเผาคัมภีร์กุรอานหน้ามัสยิดใหญ่ที่สุดในกรุงสตอกโฮล์ม ในวันอีดิลอัฎฮา ซึ่งเป็นวันเฉลิมฉลองของมุสลิมทั่วโลก ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อศาสนาอิสลาม ซึ่งทำให้เกิดความวุ่นวายและการออกมาประณามการกระทำที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจถูกจับมาเป็นประเด็นความรุนแรงทางศาสนาได้ในอนาคต สำหรับประเด็นของการเข้ามามีอิทธิพลของมหาอำนาจในภูมิภาค โดยเริ่มจากอิหร่านที่ยังคงพยายามเดินหน้าสร้างขีปนาวุธอย่างต่อเนื่องและอาจทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ภายใต้เหตุผลของการป้องกันประเทศท่ามกลางการก่อกวนและคัดค้านจากประเทศทางตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐฯ ด้วยเหตุของความกังวลนี้อาจจะทำให้เป็นช่องทางในการกลับเข้ามามีบทบาทอีกครั้งของสหรัฐฯ ในประเด็นดังกล่าว และส่วนมหาอำนาจอีกตัวอย่างประเทศจีนก็ได้ขยายอิทธิพลเข้ามาในลักษณะของความร่วมมือ อาทิ ความร่วมมือผ่านระบบโครงสร้างพื้นฐาน หรือการเป็นสมาชิกความร่วมมือระดับนานาชาติ ซึ่งประเทศซาอุดีอาระเบียและอิหร่าน ภายหลังจากการฟื้นความสัมพันธ์โดยมีตัวกลางในการเจรจาอย่างจีนก็ได้มีบทบาทในหลายเวทีเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นที่น่าจับตามองอย่างยิ่งว่าบทบาทของมหาอำนาจโลกจะเข้ามาเปลี่ยนแปลงและสร้างอิทธิพลภายในภูมิภาคตะวันออกกลางอย่างไร

ที่มา :

<https://www.thairath.co.th/news/foreign/2699790>
<https://thestandard.co/quran-burning-plan-sweden-protest-trigger-iraq/>
<https://www.nia.go.th/news/page/4969/>
<https://www.thairath.co.th/news/foreign/2719950>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย. ศศย. สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

3.2 แอฟริกา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ต.หญิง จิตราภรณ์ จิตธร ร.น.

ภูมิภาคแอฟริกา มีสถานการณ์ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

สหภาพแอฟริกาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกถาวรของ G20 เมื่อ 13 กันยายน 2566 ที่ประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศ G20 ประกาศรับสหภาพแอฟริกา (African Union-AU) ซึ่งมีสมาชิก 55 ประเทศ เข้าเป็นสมาชิกถาวร

ถาวรระหว่างการประชุมที่อินเดีย นายกรัฐมนตรีอินเดีย โมดี อินเดีย กล่าวถึงการรับชาติสมาชิกใหม่จากกลุ่มประเทศแอฟริกาว่า เป็นการเปิดการประชุม G20 ตามที่มีการคาดการณ์ก่อนหน้านี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาประวัติศาสตร์ท่ามกลางการยืนหยัดจากชาติที่เข้าร่วมประชุม โดยนายอะซาลี

ฮัสซามานี ประธานาธิบดีคโมโมโรส ได้เดินเข้าไปสวมกอดนายโมดี ภายหลังการประกาศในที่ประชุมด้วย การเข้าร่วมเป็นสมาชิกถาวร เป็นวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งของอินเดียในฐานะประธานกลุ่ม G20 ที่จะทำให้อินเดียเป็นกระบอกเสียงของกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ อันได้แก่ ประเทศในภูมิภาคลาตินอเมริกา เอเชีย แอฟริกา และโอเชียเนีย การเข้าเป็นสมาชิกถาวรของสหภาพแอฟริกาจะทำให้สถานะของกลุ่มเทียบเท่ากับสหภาพยุโรป นักวิเคราะห์มองว่าการเข้าเป็นสมาชิกถาวรใน G20 ของสหภาพแอฟริกา จะเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับเสียงจากกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ ซึ่งอินเดียพยายามมีบทบาทนำในเรื่องนี้ นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้ชาติในแอฟริกาได้มีเวทีที่สามารถเน้นย้ำถึงปัญหาที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องเผชิญ และมีเสียงที่มีน้ำหนักขึ้นในการตัดสินใจประเด็นต่าง ๆ ที่ทำโดยประเทศที่ร่ำรวยกว่า..

ไนเจอร์: การก่อรัฐประหารและควบคุมตัวประธานาธิบดี

Niger เป็นประเทศ land lock ใจกลางทวีปแอฟริกา ตามแนวเขต Sahel มีทรัพยากรที่สำคัญ คือ ยูเรเนียม ถ่านหิน แร่เหล็ก ดีบุก ฟอสเฟต ทอง โมลิบดีนัม ยิปซัม เหล็ก อลูมิเนียม แร่เหล็ก Sahel เป็นเขตที่กลุ่มติดอาวุธ IS เข้ามาปฏิบัติการมากขึ้น และประเทศส่วนใหญ่ในเขตนี้เป็นอาณานิคมฝรั่งเศสมาก่อน สหรัฐฯ และฝรั่งเศสจึงเข้ามามีบทบาทตั้งกลุ่ม Five-Nation Anti Insurgency Force: G5 ควบคุมโดย AFRICOM

ผลการปฏิบัติ: กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจแอฟริกาตะวันตก (ECOWAS) เรียกร้องให้การฟื้นฟูอำนาจตามรัฐธรรมนูญ คืนอำนาจแก่รัฐบาลประชาธิปไตยของไนเจอร์ จากสถานการณ์ดังกล่าว ประธานาธิบดีของประเทศชาติ จึงอาสาเป็นคนกลางในการเจรจากับผู้นำทหารของไนเจอร์ ขณะเดียวกันผู้นำประเทศ Burkina Faso, Guinea และ Mali ซึ่งมาจากการปฏิวัติก็ให้การสนับสนุน Niger และประกาศว่า “หากใครแทรกแซง Niger จะถือว่า ประกาศสงครามกับ Burkina Faso และ Mali ด้วย” ล่าสุด คณะรัฐประหารไนเจอร์ประกาศปิดน่านฟ้า สกัดความเสี่ยงที่จะถูกกลุ่ม ECOWAS ใช้กำลังเข้ามาแทรกแซง และมีข้อมูลว่า ECOWAS ได้ส่งทหารเข้ามาประจำการแล้วใน 2 ชาติใกล้เคียงไนเจอร์ สิ่งที่น่าจับตา: ทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาค Sahel ซึ่ง Niger มียูเรเนียมจำนวนมาก การย้ายข้างของรัฐบาล Niger มาเป็นฝ่ายฝ่ายรัสเซียและจีน เช่นเดียวกับประชาชนที่ให้การสนับสนุนผู้นำทหารคนใหม่ที่มาจากการปฏิวัติ และกลุ่ม WAGNER แอฟริกาจึงกำลังจะเป็นอีก สมรภูมิที่จะมีการแข่งขันที่เข้มข้นของมหาอำนาจ

การปฏิวัติในประเทศ Gabon สาเหตุการปฏิวัติมาจากการเมืองภายในมากกว่าความต้องการปลดปล่อยตัวเองจากฝรั่งเศสเหมือน Niger อีกทั้งประชาชนเบื่อหน่ายการปกครองของตระกูล Bongo ที่คนส่วนใหญ่ยากจนเหมือนเดิม และเป็นการตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชนซึ่งการปฏิวัติครั้งนี้ สำหรับท่าทีขององค์กรและนานาชาติ: African Union ประณามและกำหนดมาตรการตอบโต้ เกิดความหวาดระแวงของการปฏิวัติเพิ่มสูงมากขึ้นในภูมิภาค โดยเฉพาะ EU, ฝรั่งเศส เกิดความไม่แน่นอนต่อผลประโยชน์ของตนในแอฟริกา ขณะที่รัสเซีย ยังไม่ออกมา

แสดงท่าทีใดๆ เหมือนการปฏิวัติในประเทศอื่น ๆ ก่อนหน้านี้

BRICS Summit ครั้งที่ 15 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22-24 สิงหาคม 2023 ที่ผ่านมานี้ เมื่อโจอันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาได้ จัดขึ้นภายใต้ธีม “BRICS และแอฟริกา หุ่นส่วนความร่วมมือเพื่อการเติบโตร่วมกัน การพัฒนาที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลาย” ประเด็น Highlight ของการประชุม ที่ถูกจับตามองมากที่สุด เนื่องจากส่งผลให้ BRICS มีบทบาทและมีอำนาจต่อรองในเวทีเศรษฐกิจโลกในอนาคตเพิ่มขึ้นแล้ว ยังอาจพลิกกลับด้านให้อำนาจทางเศรษฐกิจเปลี่ยนมือจากซีกโลกเหนือมาเป็นซีกโลกใต้ คือ

(1) **การรับสมาชิกใหม่** ได้แก่ ซาอุดี อีหร่าน อียิปต์ เอธิโอเปีย อาร์เจนตินา และสหรัฐอเมริกาบราซิล ซึ่งทั้ง 6 ประเทศเป็นประเทศใหญ่ และสามารถเป็นตัวแทนด้านเศรษฐกิจของภูมิภาคตนเอง จะส่งผลให้มูลค่าทางเศรษฐกิจของ BRICS มีสัดส่วนสูงขึ้นในเวทีเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ ซาอุดี อีหร่าน และอียิปต์ ซึ่งเป็นผู้ผลิตน้ำมัน 3 รายใหญ่ที่สุดของโลก จะช่วยส่งเสริมให้ BRICS มีอำนาจต่อรองในด้านพลังงานสูงขึ้น หากประกอบความสัมพันธ์กับ 3 ประเทศนี้ไว้ได้ BRICS จะสร้างความกังวลใจให้กับสหรัฐฯ และยุโรปในด้านพลังงานและเศรษฐกิจอย่างมาก และ

(2) **สกุลเงินที่จะใช้ในการแลกเปลี่ยนของสมาชิกในกลุ่ม BRICS** ซึ่งสกุลเงิน BRICS ต้องใช้เวลาในการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและสถาบันที่จะเข้ามาดูแล จึงทำให้ US Dollar ยังเป็นสกุลเงินที่มีสัดส่วนการใช้ในโลกสูงที่สุดถึง 84% และปัจจุบัน ประเทศเกิดใหม่ให้ความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ NDB หรือ BRICS Bank ที่มีบทบาทใกล้เคียงกับ World Bank และ IMF

มหกรรมเศรษฐกิจและการค้าจีน-แอฟริกา ครั้งที่ 3

มหกรรมเศรษฐกิจและการค้าจีน-แอฟริกา ครั้งที่ 3 ณ เมืองฉางชา ประเทศจีน เมื่อช่วงปลายเดือนมิถุนายน ที่ผ่านมานี้ มีเจ้าหน้าที่จากองค์กรระหว่างประเทศ เอกอัครราชทูตประจำประเทศจีน ผู้แทนหอการค้า และพันธมิตรทางธุรกิจมากกว่า 200 คน จาก 23 ประเทศในทวีปแอฟริกา เข้าเยี่ยมชมเมืองอุตสาหกรรมอัจฉริยะ (Smart Industrial City) และนิคมอุตสาหกรรมหลู (Lugu Industrial Park) ของซุมโลออน ซึ่งจัดขึ้นในหัวข้อ “การพัฒนาความร่วมมือเพื่ออนาคตร่วมกัน” (Common Development for a Shared Future) เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีขั้นสูงพร้อมการใช้งานที่หลากหลายครอบคลุมในตลาดแอฟริกา

ผลิตภัณฑ์ของซุมโลออนเป็นที่รู้จักในตลาดแอฟริกา และกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในด้านเครื่องจักรกลการเกษตรและเครื่องจักรก่อสร้างที่มีระบบควบคุมการทำงานอัจฉริยะ และลดการสูญเสียผลผลิตระหว่างการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ขณะที่ทางการก่อสร้างจักรกลของซุมโลออนมีระบบควบคุมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะใหม่ที่สามารถปรับให้เข้ากับสภาพการทำงานด้วยการคลิกเพียงครั้งเดียว ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการใช้พลังงานต่ำและประสิทธิภาพสูง จักรกลเหล่านี้จะนำโอกาสสู่การพัฒนาของทวีปแอฟริกา

สรุป แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทย จะยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทหารและการค้าที่มีนัยสำคัญกับภูมิภาคแอฟริกา แต่การที่แอฟริกาเป็นสมาชิกของ BRICS และการได้รับความสนใจจากจีนและรัสเซีย ส่งผลให้มหาอำนาจซีกตะวันตกต้องพยายามรักษาสถานะอำนาจในแอฟริกาไว้ เนื่องจากแอฟริกาเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีมูลค่าและสำคัญอย่างมาก การสูญเสียแอฟริกาให้กับซีกโลกตะวันออกจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในทุกมิติของสหรัฐฯ และยุโรปอย่างรุนแรง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องรักษาท่าทีในการทำข้อตกลงต่าง ๆ ที่อ่อนไหวและอาจกระทบต่อความสัมพันธ์ทางการทหารและการค้ากับฝั่งตะวันตก ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าเพิ่มเติมในอนาคต และความเป็นเอกภาพของอาเซียนด้วย

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศยช.สปท.

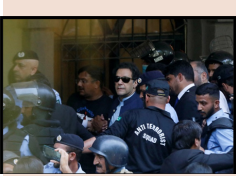
โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

3.3 เอเชียใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ
และ น.ส.ปณณภา โชติชินชาว

สถานการณ์เอเชียใต้ มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

อินเดียมีแผนจะส่งออกไฟฟ้าให้กับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดียกำลังพิจารณาเรื่องการส่งออกพลังงานไฟฟ้าให้กับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านทางเมียนมาและไทย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการทูตระหว่างภูมิภาคผ่านการค้าพลังงาน เนื่องจากอินเดียมีศักยภาพการผลิตพลังงานไฟฟ้าหมุนเวียนที่สูงขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลอินเดียต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อต่อต้านอิทธิพลจากจีนที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาค หากสามารถเชื่อมต่อโครงข่ายไฟฟ้าของอินเดียกับเมียนมาได้จะช่วยให้เมียนมามีพลังงานไฟฟ้าที่เสถียรมากขึ้นและอาจส่งต่อไปถึงไทย อย่างไรก็ตาม

แม้ว่าจะมีรัฐบาล หลายประเทศรวมถึงชาติสมาชิกอาเซียนสนใจในโครงการเชื่อมโยงระบบโครงข่ายไฟฟ้าข้ามพรมแดน แต่เนื่องจากการสร้างเคเบิลใต้ทะเลและบนบกมีต้นทุนสูง รวมถึงความขัดแย้งทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ ทำให้โครงการดังกล่าวเป็นไปได้ยากยิ่ง อย่างไรก็ตาม อินเดียได้ส่งออกพลังงานบางส่วนไปยังประเทศในภูมิภาค

อาทิ บังกลาเทศ เนปาล ภูฏาน และเมียนมา นอกจากนี้ยังมีแผนจะส่งออกพลังงานไปยังประเทศในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

อินเดียห้ามผู้ผลิตโดรนทางทหารใช้ชิ้นส่วนจากจีน จนท.ด้านกลาโหมและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอินเดียกล่าวว่า รัฐบาลอินเดียสั่งห้ามผู้ผลิตโดรนทางทหารของอินเดียใช้ชิ้นส่วนจากจีน เนื่องจากเกรงว่าขีดความสามารถในการรวบรวมข่าวกรองจากโดรนดังกล่าวอาจถูกแทรกแซงจากการใช้ชิ้นส่วนอุปกรณ์การสื่อสาร กล้อง เครื่องส่งวิทยุและซอฟต์แวร์จากจีนได้ โดยอินเดียได้เริ่มทยอยจำกัดการใช้ชิ้นส่วนจากจีนในโดรนตั้งแต่ปี 2563 ด้วยการกำหนดข้อจำกัดกระบวนการจัดซื้อโดรนให้ผู้เข้าร่วมประมูลห้ามใช้ชิ้นส่วนหรือชิ้นส่วนย่อยจากประเทศที่มีพรมแดนติดกับอินเดียด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง อย่างไรก็ตาม การห้ามใช้ชิ้นส่วนจากจีนทำให้ต้นทุนการผลิตโดรนของอินเดียเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพราะหาได้ยากขึ้น ส่งผลให้ผู้ผลิตอาจพยายามหลีกเลี่ยงข้อจำกัดด้วยการยังคงนำเข้าชิ้นส่วนจากจีนแต่สาธิตว่าเป็นชิ้นส่วนจากประเทศอื่น

อินเดียประสบความสำเร็จในการนำยานอวกาศลงจอดบนดวงจันทร์ โดย ยานอวกาศ Chandrayaan-3 (จันทรายาน-3) ของอินเดีย ประสบความสำเร็จในการลงจอดบริเวณใกล้กับขั้วด้านใต้ของดวงจันทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่เคยมียานอวกาศลงจอดและนักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าอาจมีน้ำแข็งอยู่ทำให้อินเดียกลายเป็นประเทศอันดับ 4 ที่สามารถนำยานอวกาศลงจอดบนดวงจันทร์ได้ นอกเหนือจากสหรัฐฯ สหภาพโซเวียต และจีน โดย นรม.นเรนทรา โมดิ ของอินเดีย ซึ่งอยู่ระหว่างเข้าร่วมการประชุมสุดยอด BRICS ที่แอฟริกาใต้ แถลงว่า ความสำเร็จครั้งนี้เป็นของมนุษยชาติทั้งหมด และจะส่งผลดีต่อภารกิจไปเยือนดวงจันทร์ของประเทศอื่น ๆ ในอนาคต ทั้งนี้ เมื่อ 19 ส.ค.66 ยานอวกาศ Luna 25 ของรัสเซีย ซึ่งมีเป้าหมายที่จะลงจอดบริเวณขั้วด้านใต้ของดวงจันทร์เช่นเดียวกับอินเดียประสบความสำเร็จ เนื่องจากเครื่องยนต์ขัดข้อง

อินเดียประสบความสำเร็จในการส่งยานอวกาศสำรวจดวงอาทิตย์ เมื่อ 2 ก.ย.66 ว่า ในวันเดียวกัน อินเดียส่งยานสำรวจ Aditya-L1 ขึ้นสู่วงโคจรโลกได้สำเร็จ โดยใช้จรวด PSLV-C57ยิงจากศูนย์อวกาศ Satish Dhawan บริเวณชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของอินเดีย ยานสำรวจจะใช้ระยะเวลา 125 วันเพื่อมุ่งหน้าไปยังตำแหน่งที่เรียกว่า จุด Lagrange Point 1 (L1) บริเวณที่มีแรงโน้มถ่วงคงที่และมีระยะห่างจากโลกประมาณ 1.5 ล้านกิโลเมตร ซึ่งเป็นจุดเหมาะสมสำหรับการดำเนินการกิจสำรวจกิจกรรมต่าง ๆ ของดวงอาทิตย์ทั้งนี้ ยานสำรวจ Aditya-L1 เป็นยานสำรวจดวงอาทิตย์

ลำแรกของอินเดีย ใช้งบประมาณ 4 พันล้านรูปีอินเดีย (ประมาณ 48.35 ดอลลาร์สหรัฐ)

อินเดียและจีนเห็นพ้องจะพยายามลดความตึงเครียดกรณีพิพาทบริเวณชายแดน นช. Asahi Shimbun รายงานเมื่อ 25 ส.ค.66 อ้างข้อมูลจาก รวม.กต.อินเดียว่าในการพบปะกันนอกรอบระหว่างนายเนเรนทรา โมดิ นรม.อินเดียและนายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดีจีน ในการประชุมสุดยอดผู้นำ BRICS ครั้งที่ 15 ที่กรุงโยฮันเนสเบิร์ก เมื่อ 24 ส.ค.66 นายเนเรนทราแสดงความกังวลต่อกรณีพิพาทบริเวณชายแดนจีน-อินเดีย ซึ่งยังไม่ได้รับการแก้ไขจนนำไปสู่การเผชิญหน้ากันเป็นระยะเวลากว่า 3 ปี ส่งผลให้มีทหารอินเดียและจีนเสียชีวิต ขณะที่นายสี เห็นด้วยและเน้นย้ำว่าการปรับปรุงความสัมพันธ์จีน-อินเดียจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย และเอื้อต่อสันติภาพ เสถียรภาพ และการพัฒนาในภูมิภาค

อดีต นรม.อิมราน ข่าน ของปากีสถานถูกควบคุมตัวหลังศาลตัดสินจำคุก 3 ปีในคดีทุจริต ศาลชั้นต้นของปากีสถานได้มีคำพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของอดีต นรม.อิมราน ข่าน (ดำรงตำแหน่งระหว่างปี 2561-2565) โดยตัดสินจำคุก 3 ปี ปรับ 100,000 รูปีปากีสถาน (ประมาณ 12,000 บาท) และตัดสิทธิทางการเมือง 5 ปี หลังจากศาลมีคำพิพากษา จนท.ตำรวจได้ควบคุมตัวอดีต นรม.อิมราน ที่บ้านพักในเมืองละฮอร์ ก่อนส่งตัวไปที่เรือนจำกลาง Adiala เมืองราวัลปินดี ทางใต้ของกรุงอิสลามาบัด ขณะที่แกนนำพรรค Pakistan Tehreek-e-Insaf (PTI) ซึ่งเป็นพรรคของอดีต นรม.อิมราน กล่าวหาว่าคำตัดสินของศาลเกิดจากแรงจูงใจทางการเมืองและถูกแทรกแซงจากรัฐบาล รวมทั้งประกาศจะอุทธรณ์คำตัดสินดังกล่าว ด้านโฆษก สนง.ตำรวจปากีสถาน ประกาศแจ้งเตือนด้านความปลอดภัยระดับสูงในกรุงอิสลามาบัด และเมืองราวัลปินดี พร้อมสั่งการ จนท.ตำรวจในพื้นที่ให้เฝ้าระวังสถานการณ์ และระงับเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงที่อาจเกิดขึ้น

บทสรุป

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นประเทมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียใต้ อย่างอินเดียกำลังมีบทบาทเด่นและสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบทบาทในความพยายามต่อต้านการขยายอิทธิพลจากจีนที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคเอเชียใต้ อาทิ (1) การพิจารณาประเด็นการส่งออกพลังงานไฟฟ้ากับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งอินเดียมีศักยภาพเพียงพอต่อการผลิตและส่งออกนี้ และ (2) การสั่งห้ามผู้ผลิตโดรนทางทหารใช้ชิ้นส่วนจากจีน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการลดโอกาสการถูกแทรกแซงจากจีนผ่านชิ้นส่วนต่าง ๆ จึงทำให้อินเดียต้องแบกรับต้นทุนการผลิตที่ต้องสูงมากขึ้น นอกจากนี้อินเดียยังได้แสดงบทบาทให้นานาประเทศได้รับรู้ผ่านความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศนำยานลงจอดบนดวงจันทร์และสำรวจดวงอาทิตย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสามารถและศักยภาพของอินเดีย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจับตามองถึงความเป็นประเทศที่จะขยับขึ้นมาเป็นมหาอำนาจโลกได้ในอนาคต นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างจีน-อินเดียอาจมีแนวโน้มและทิศทางที่ดีขึ้น ภายหลังจากการประชุม BRICS จีน-อินเดียมียุทธศาสตร์บ่งบอกถึงความพยายามที่จะปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อลดความรุนแรงและการสูญเสียทหารบริเวณชายแดน

นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์ที่สำคัญภายในประเทศปากีสถาน โดยเฉพาะสถานการณ์ทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องน่าจับตามองเนื่องจากผู้นำทางการเมืองซึ่งมีอิทธิพลและประชาชนให้ความเคารพและนับถือ ถูกจับกุมและเข้าจำคุกเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งอาจทำให้เกิดการรวมกลุ่มต่อต้านรัฐบาลชุดใหม่ หรือหากครบกำหนดพ้นโทษทิศทางการเมืองของปากีสถานอาจมีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง

ที่มา :

<https://www.bangkokbiznews.com/world/1078591>
<https://www.nia.go.th/news/page/4687/>
<https://www.thaipbs.or.th/news/content/330948>
<https://www.thairath.co.th/news/foreign/2721062>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศย.สภท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

สถานการณ์ภูมิภาค

1. เอเชียตะวันออก

1.1 เกาหลีเหนือ - เกาหลีใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และน.ส.ปณิสรา เทียนอ่อน

สถานการณ์ภายในประเทศเกาหลีเหนือ-เกาหลีใต้ มีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

➢ นายคิม จ็อง-อึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือ ส่งสาส์นถึงประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ของรัสเซีย เนื่องในวันชาติรัสเซีย (12 มิ.ย.66) โดยระบุถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และเกาหลีเหนือพร้อมจะพัฒนาความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่ใกล้ชิดต่อไป นอกจากนี้ เกาหลีเหนือยืนยันหัดสนับสนุนและแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัสเซียในการต่อสู้กับปฏิปักษ์ที่ต้องการแทรกแซงอำนาจอธิปไตย รวมถึงสนับสนุนรัสเซียในความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย - ยูเครน

➢ การประชุมใหญ่ครั้งที่ 8 ของคณะกรรมการกลางพรรคแรงงานเกาหลีเหนือ (Worker Party Central Committee) ระหว่าง 16-18 มิ.ย.66 มีประเด็นหารือถึงเรื่องความล้มเหลวในการส่งดาวเทียมลาดตระเวนทางทหาร Malligyong-1 ที่เกิดขึ้นเมื่อ 31 พ.ค.66 พร้อมทั้งเร่งแก้ไขปัญหาเพื่อส่งดาวเทียมใหม่อีกครั้ง และการทบทวนนโยบายทางเศรษฐกิจปี 2566 นโยบายต่างประเทศ รวมถึงการทบทวนและวางแผนทางตัดสินใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ

➢ 16 มิ.ย.66 เรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ติดตั้งขีปนาวุธนำวิถี USS Michigan SSGN ของสหรัฐฯ เทียบท่าที่ฐานทัพเรือในนครปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ ถือว่าเป็นการเยือนเกาหลีใต้ครั้งแรกในรอบ 6 ปี หลังจากสหรัฐฯ ให้คำมั่นว่าจะปรับปรุงการประจำการยุทธโประณ์ทางยุทธศาสตร์ในคาบสมุทรเกาหลีผ่านปฏิญญาวอชิงตัน จากการประชุมสุดยอดระหว่างผู้นำสหรัฐฯ และเกาหลีใต้ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เมื่อ เม.ย.66

➢ 20 มิ.ย.66 นายฮัน ด็อก-ซู นรม.เกาหลีใต้เรียกร้องให้กระทรวงกลาโหมและเสนาธิการทหารร่วมของเกาหลีใต้ (Joint Chiefs of Staff: JCS) ดำเนินการทบทวิธีทางเพื่อให้การจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการอากาศยานไร้คนขับหรือโดรน (Drone Operations Command) เป็นไปด้วยความราบรื่นและสมบูรณ์แบบมากที่สุด เพื่อเป็นการตอบโต้การยั่วยุจากเกาหลีเหนือ โดยเฉพาะหลังจากเกาหลีเหนือส่งโดรนรुकล้ำน่านฟ้าเกาหลีใต้เมื่อ ธ.ค.65

➢ 16 ก.ค.66 สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ได้ฝึกซ้อมป้องกันขีปนาวุธทางทะเลบริเวณน่านน้ำสากลระหว่างเกาหลีใต้และญี่ปุ่น เพื่อตอบโต้กรณีเกาหลีเหนือยิงทดสอบขีปนาวุธข้ามทวีป (ICBM) รุ่น Hwasong-18 ไปตกในทะเลตะวันออก (ทะเลญี่ปุ่น) เมื่อ 12 ก.ค.66 โดยการฝึกซ้อมไตรภาคีครั้งนี้ เน้นฝึกการตรวจจับและติดตามเป้าหมายขีปนาวุธที่จำลองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และร่วมกันแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ

➢ เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ ประชุมหารือคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านนิวเคลียร์ (Nuclear Consultative Group: NCG) ร่วมกันเป็นครั้งแรกที่กรุงโซล เมื่อ 18 ก.ค.66 ภายใต้ปฏิญญาวอชิงตัน ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมด้านความมั่นคงที่ผู้นำเกาหลีใต้กับสหรัฐฯ ลงนามเมื่อ เม.ย.66 ทั้งนี้

ข้อตกลงดังกล่าวให้ความสำคัญกับการขยายการป้องปรามภัยคุกคาม (Extended Deterrence) ของสหรัฐฯ มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับมือกับภัยคุกคามนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือผ่านความร่วมมือด้านต่าง ๆ ระหว่างกัน

➢ 19 ก.ค.66 รายงานว่าบริษัท Hanwha Aerospace ของเกาหลีใต้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาขีปนาวุธความเร็วสูงรุ่นใหม่ Hyunmoo-V โดยขีปนาวุธดังกล่าวมีน้ำหนัก 8-9 ตัน ระยะยิงสูงสุด 3,000 กิโลเมตร และมีความเร็วถึง 10 มัค ซึ่งสามารถสร้างแรงระเบิดรุนแรงใกล้เคียงกับแผ่นดินไหวขนาดเล็ก สามารถทำลายอาคารและสิ่งปลูกสร้างใต้ดินที่อยู่ลึกลงไปมากกว่า 100 เมตรจากชั้นผิวดิน โดยรัฐบาลเกาหลีใต้ มีแผนจะประจำการขีปนาวุธดังกล่าว จำนวน 200 ลูก และมีแผนจะติดตั้งในเรือ Joint Strike Ship ซึ่งเป็นเรือรบสมรรถนะสูงรุ่นใหม่ของเกาหลีใต้

➢ 4 ส.ค.66 นาย Yoon Hee-keun ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เกาหลีใต้ แถลงว่าเมื่อ 4 ส.ค.66 ว่า ตำรวจเกาหลีใต้จะเพิ่มการลาดตระเวนและปฏิบัติการตรวจค้นและควบคุมตัวบุคคลที่น่าสงสัยในสถานที่สาธารณะ หลังจากเกิดเหตุไล่แทงประชาชนบริเวณสถานีรถไฟใต้ดิน Seongnam ใกล้กับกรุงโซล เมื่อ 3 ส.ค.66 และเหตุแทงครูโรงเรียนมัธยมที่เมืองแทจ็อน เมื่อ 4 ส.ค.66 ด้านกระทรวงยุติธรรมเกาหลีใต้เปิดเผยว่ามีแผนจะพิจารณาบททวนกำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่รอลงอาญาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเหตุอุกฉกรรจ์ดังกล่าว

➢ 4 ส.ค.66 กระทรวงมหาดไทยเกาหลีใต้แถลงการณ์ว่า เกาหลีใต้จะจัดซ้อมการป้องกันภัยพลเรือนทั่วประเทศเป็นครั้งแรกในรอบ 6 ปี ในวันที่ 23 ส.ค.66 ตั้งแต่เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป (ตามเวลาท้องถิ่น) โดยกำหนดให้ประชาชนทั่วประเทศ (ประมาณ 51 ล้านคน) ฝึกซ้อมการอพยพไปยังที่พักพิงหรือพื้นที่ปลอดภัยใต้ดินการจัดซ้อมป้องกันภัยดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อทดสอบและเสริมสร้างขีดความสามารถของรัฐบาลเกาหลีใต้ในการรับมือภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือ

บทสรุป

จะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา สถานการณ์ภายในบริเวณคาบสมุทรเกาหลี โดยเฉพาะเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้เกิดความหวาดระแวงระหว่างกันมากขึ้น ทั้งการพัฒนาขีปนาวุธ อาวุธนิวเคลียร์ที่มีความทันสมัยของทั้ง 2 ประเทศ และการยิงขีปนาวุธของเกาหลีเหนือตกยังทะเลตะวันออก ยิ่งเป็นลดถอนความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ รวมถึงความพยายามในการรวมชาติเกาหลียังไกลออกจากความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการที่เกาหลีใต้ ญี่ปุ่นและสหรัฐฯ เริ่มมีความสัมพันธ์และความร่วมมือทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีในมิติต่าง ๆ มากขึ้นนั้น โดยเฉพาะความร่วมมือต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันและป้องปรามพลังอำนาจของเกาหลีเหนือ เช่น การยกระดับความเป็นพันธมิตรของเกาหลีใต้และสหรัฐฯ “Nuclear based Alliance”, การที่เรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ USS Michigan SSGN ของสหรัฐฯ ที่นครปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ และการฝึกซ้อมทางทะเลระหว่างเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ เป็นต้น โดยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ในทัศนะของเกาหลีเหนือถือว่าเป็นภัยคุกคามและสร้างความตึงเครียดทางทหารภายในภูมิภาค ยิ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกาหลีเหนือมีความจำเป็นต้องเพิ่มการผลิตอาวุธนิวเคลียร์และเพิ่มขีดความสามารถทางทหารเพื่อการป้องกันตนเองต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงในคาบสมุทรเกาหลีที่มีความซับซ้อนและรุนแรง เพราะตราบไคที่สหรัฐฯ ยังดำเนินนโยบายคุกคามเกาหลีเหนือจนเสี่ยงให้เกิดการเผชิญหน้าทางอาวุธนิวเคลียร์ในคาบสมุทรเกาหลีและภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เกาหลีเหนือก็จำเป็นต้องเร่งพัฒนาเพื่อป้องกันตนเองและกระชับความสัมพันธ์กับพันธมิตรของตน เช่น รัสเซีย เป็นต้น

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศคย.สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

1.2 ได้หวัน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์
และ ร.ท.หญิง นิตยา งานไว

สถานการณ์ในช่องแคบไต้หวัน มีความเคลื่อนไหวจากผู้เล่นสำคัญทั้งไต้หวัน จีน และสหรัฐฯ ดังนี้

1. ความเคลื่อนไหวของไต้หวัน

ไต้หวันได้ซ้อมรบแบบจำลองสถานการณ์ เมื่อวันที่ 11 มิ.ย.66 โดยกองทัพไต้หวันและฝ่ายความมั่นคงจากหน่วยงานอีกหลายแห่งที่ประกอบด้วย กองทัพ ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ยามฝั่งของไต้หวัน ได้จัดการฝึกซ้อมรบร่วมกันภายใต้สถานการณ์จำลองสถานการณ์เกี่ยวกับ “การถูกจับเป็นตัวประกัน” โดยประธานาธิบดีไช่ อิง-เหวิน ผู้นำไต้หวัน ลงพื้นที่ร่วมชมการฝึกซ้อมด้วย ที่เมืองเกาสง ทางตอนใต้ของเกาะไต้หวัน ท่ามกลางบรรยากาศตึงเครียดกับจีน (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

ต่อมา ไต้หวันได้เปิดระบบขีปนาวุธภาคพื้นดินหลังตรวจพบเครื่องบินจีนรุกล้ำเขตแดน โดยกระทรวงกลาโหมของไต้หวัน รายงานเมื่อ 24 มิ.ย.66 ว่าไต้หวันเปิดระบบขีปนาวุธภาคพื้นดินเพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์ และส่งเครื่องบินขับไล่และเรือรบออกลาดตระเวนบริเวณโดยรอบเกาะไต้หวัน หลังตรวจพบเครื่องบินขับไล่ J-10 และ J-16 ของจีนจำนวน 19 ลำ ในจำนวนนี้ 8 ลำบินข้ามเส้นมัธยฐานของช่องแคบไต้หวัน ซึ่งเป็นเสมือนเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างจีนกับไต้หวัน และบินเข้าใกล้เขตต่อเนื่องทางทะเล (Contiguous Zone) ซึ่งห่างจากชายฝั่งไต้หวันเพียง 44 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังตรวจพบเรือรบของจีน 5 ลำ ปฏิบัติการในลักษณะการลาดตระเวนร่วมเพื่อเตรียมพร้อมรบ ด้านกระทรวงกลาโหมของจีนยังไม่แสดงความเห็นถึงประเด็นดังกล่าว มีเพียงการเผยแพร่ภาพเครื่องบินรบขณะขึ้นบินเพื่อปฏิบัติการฝึกซ้อมบินระยะไกลตามยุทธวิธี ซึ่งรวมถึงการเติมน้ำมันขณะบินกลางอากาศ แต่ไม่ระบุรายละเอียดเพิ่มเติม (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

หลังจากนั้นในเดือน ส.ค.66 นายไล่ ชิงเต๋อ รองประธานาธิบดีไต้หวันได้เดินทางไปยังนครนิวยอร์ก สหรัฐฯ เพื่อเดินทางต่อไปยังปารากวัย เมื่อ 12 ส.ค.66 และมีกำหนดเดินทางกลับมายัง นครซานฟรานซิสโก ระหว่างการเดินทางกลับไต้หวันในวันที่ 18 ส.ค.66 โดยนายไล่ ชิงเต๋อ ระบุว่า การเดินทางเยือนปารากวัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน และสร้างความตระหนักรู้ต่อประชาคมโลกว่า ไต้หวันเป็นประเทศที่ยึดมั่นในประชาธิปไตย เสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน ตลอดจนพร้อมดำเนินการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย การกระทำดังกล่าวส่งผลให้จีนไม่พอใจการเดินทางและได้ประณามการเดินทางในครั้งนี้ด้วย ขณะที่ไต้หวันและสหรัฐฯ มองว่า ไม่มีเหตุผลที่จีนต้องแสดงท่าทีเชิงก้าวร้าว เพราะเป็นวิธีการเดินทางโดยปกติ ซึ่งไต้หวันและสหรัฐฯ คาดว่าจีนอาจใช้การเดินทางครั้งนี้เป็นข้ออ้างในการเพิ่มการดำเนินกิจกรรมทางทหารเพื่อกดดันไต้หวันมากขึ้น (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

ท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและความท้าทายบริเวณช่องแคบไต้หวัน ส่งผลให้ไต้หวันได้เพิ่มงบประมาณด้านกลาโหมอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานประธานาธิบดีไต้หวันได้รายงานเมื่อวันที่ 21 ส.ค.66 ว่า ปีงบประมาณ 2567 ไต้หวันจะเพิ่มงบประมาณด้านกลาโหมอีกร้อยละ 3.5 ถือเป็นเพิ่มงบประมาณด้านกลาโหมต่อเนื่องเป็นปีที่ 7 ติดต่อกัน ทำให้งบประมาณ ด้านการทหารปี 2567 มีสัดส่วนร้อยละ 2.5 ของ GDP สอดคล้องกับประธานาธิบดีไช่ อิงเหวินที่ระบุว่า ไต้หวันต้องเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมแสดงความมุ่งมั่นในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ รวมถึงแสวงหาการสนับสนุนจากนานาชาติมากขึ้น (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

2. ความเคลื่อนไหวของจีน

ในห้วง 3 เดือนที่ผ่านมาจีนได้มีความเคลื่อนไหวในช่องแคบไต้หวันอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ 21 มิ.ย.66 กลุ่มเรือบรรทุกเครื่องบิน

ของจีนที่นำโดย เรือ Shandong แล่นผ่านช่องแคบไต้หวัน ท่ามกลางความตึงเครียดทางทหารที่เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มเรือแล่นผ่านไปทางใต้ของช่องแคบไต้หวัน และมุ่งไปทางตะวันตก ซึ่งทางไต้หวันได้ส่งกองกำลังจำนวนหนึ่งเพื่อติดตามเฝ้าดูความเคลื่อนไหวของจีน โดยเรือ Shandong เป็นเรือที่ใช้ในการซ้อมรบของจีนใกล้กับไต้หวันเมื่อ เม.ย.66 และเคยแล่นผ่านช่องแคบไต้หวันเมื่อ มี.ค.65 ก่อนที่ผู้นำสหรัฐฯ และจีนจะเจรจากัน (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

ต่อมาในช่วงวันที่ 21-22 ก.ค.66 จีนได้ส่งเครื่องบินและเรือรบเข้าใกล้ไต้หวันเพื่อป้องปรามการฝึกทางทหารประจำปีของไต้หวัน ประกอบด้วย เครื่องบินรบ 37 เครื่อง พร้อมด้วยเรือ 7 ลำ ข้ามช่องแคบไต้หวัน ในจำนวนนี้มีเครื่องบินรบ 22 เครื่อง อาทิ เครื่องบินขับไล่รุ่น J-10 และ J-16 และเครื่องบินทิ้งระเบิดรุ่น H-6 รุกล้ำเขตแสดงตนเพื่อป้องกันภัยทางอากาศของไต้หวัน (Air Defense Identification Zone: ADIZ) เพื่อแสดงแสนยานุภาพข่มขู่ไต้หวัน ในห้วงที่ได้ไต้หวันเตรียมจัดการฝึกทางทหารประจำปี รหัส Han Kuang และ Wan An ระหว่าง 24-29 ก.ค.66 ซึ่งประกอบด้วยการฝึกเตรียมความพร้อมหากเผชิญการรุกรานจากจีน การรับมือกับภัยพิบัติ และการอพยพ พลเรือนกรณีเกิดการโจมตีทางอากาศ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

ในช่วงเดือน ส.ค.66 จีนได้จัดซ้อมรบรอบหมู่เกาะไต้หวันเพื่อแสดงความไม่พอใจที่นายไล่ ชิงเต๋อ รองประธานาธิบดีไต้หวัน ได้เดินทางไปต่อเครื่องบินที่สหรัฐฯ ก่อนเดินทางเยือนปารากวัย โดยโฆษกกองบัญชาการตะวันออกของกองทัพจีนได้แถลงว่ากองทัพภาคตะวันออกของจีนเริ่มซ้อมปฏิบัติการทางทหารทั้งทางอากาศและทะเลรอบหมู่เกาะไต้หวัน ฝึกการควบคุมพื้นที่ทางทะเลและอากาศ เพื่อทดสอบสมรรถนะในเงื่อนไขจำลองสถานการณ์จริง พร้อมระบุว่า การซ้อมครั้งนี้มีเป้าหมายที่จะเตือนประเทศที่มีส่วนสมรู้ร่วมคิดให้เกิดการแบ่งแยกไต้หวันออกจากจีน (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

3. ความเคลื่อนไหวของสหรัฐฯ

สหรัฐฯ ได้สนับสนุนความช่วยเหลือทางทหารมูลค่า 345 ล้านดอลลาร์สหรัฐแก่ไต้หวัน โดยทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้ออกแถลงการณ์เมื่อ 28 ก.ค.66 (ตามเวลาท้องถิ่น) ว่าจะสนับสนุนความช่วยเหลือทางทหารให้แก่ไต้หวัน ซึ่งครอบคลุมระบบอาวุธเพื่อป้องกันประเทศ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการฝึกทางทหารรวมมูลค่า 345 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันตนเองของไต้หวัน และส่งเสริมการป้องกันและป้องปรามการรุกรานจากจีน โดยยุทธโศภรณ์ที่เตรียมสนับสนุนให้ไต้หวันมาจากคลังอาวุธของสหรัฐฯ ซึ่งได้รับการอนุมัติจากรัฐสภาสหรัฐฯ ผ่านการใช้อำนาจพิเศษของประธานาธิบดีเมื่อปี 2565 จะเอื้อให้ไต้หวันได้รับยุทธโศภรณ์เร็วขึ้นโดยไม่ต้องรอการผลิอาวุธใหม่จากการจัดซื้อ ความช่วยเหลือดังกล่าวเป็นการสนับสนุนเพิ่มเติมจากการส่งออกเครื่องบินรบ F-16 และระบบยุทธโศภรณ์สำคัญรวมมูลค่ากว่า 19,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐที่สหรัฐฯ อนุมัติขายให้ไต้หวันตั้งแต่ปี 2563 (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566)

จะเห็นได้ว่าความเคลื่อนไหวในบริเวณช่องแคบไต้หวันนั้น ยังคงมีแนวโน้มความตึงเครียด เนื่องจากผู้เล่นที่สำคัญทั้งไต้หวัน จีน และสหรัฐฯ โดยเฉพาะเคลื่อนไหวทางการทหารที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะทำให้สถานการณ์ในช่องแคบไต้หวันตึงเครียดมากขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน

ที่มา:

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (2566). รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.nia.go.th/news/category/1/>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศสย.สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rdscc2559@gmail.com

ที่มา: สำนักข่าวไทย. (2566).

ไต้หวันเสนอเพิ่มงบประมาณกลาโหมอีกร้อยละ 12.9. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://tna.mcot.net/world-1004696>

2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.1 กัมพูชา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.อ.หญิง ศิวลิย์ สิริโรจนศิริรักษ์

สถานการณ์ของประเทศกัมพูชา หัวเดือน กรกฎาคม - กันยายน 2566 มีประเด็นความเคลื่อนไหวในมิติการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

เมื่อ 23 กรกฎาคม 2566 กัมพูชาได้จัดการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 7 อย่างเป็นทางการ โดยมีพรรคการเมืองลงสมัครรับเลือกตั้ง 18 พรรค มีหน่วยเลือกตั้งทั้งสิ้น 23,789 แห่ง ในราชอาณาจักรกัมพูชา และ 25 จังหวัดทั่วประเทศ มีผู้มีสิทธิลงคะแนนทั้งสิ้น 9,710,645 คน มีผู้ลงทะเบียนสังเกตการณ์ทั้งถิ่น 89,562 คน และมีผู้สังเกตการณ์ระหว่างประเทศ 586 คน

ผลการเลือกตั้งดังกล่าว พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลได้รับชัยชนะแบบถล่มทลาย ได้คะแนน 6,398,311 เสียง จากทั้งหมด 7,774,276 เสียง ได้ที่นั่งในสภาแห่งชาติ 120 จาก 125 ที่นั่ง และที่เหลือ 5 ที่นั่ง เป็นของพรรคพุนซินเปก นำโดยเจ้านโรดม จักราวุธ ซึ่งได้คะแนน 716,490 เสียง สำหรับ ส.ส. ที่ได้รับเลือกตั้งและมีอายุมากที่สุด คือ นายเฮง สัมริน (อายุ 89 ปี/ปี 2566) ประธานกิตติมศักดิ์ของพรรค CPP และ ส.ส. อายุน้อยที่สุด คือ นาย

Nhoeun Raden (อายุ 37 ปี/ปี 2566) จากพรรคพุนซินเปก โดยการเลือกตั้งครั้งนี้ มีผู้มาใช้สิทธิจำนวน 8.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 84 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ขณะที่ นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ระบุว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้อยู่ในระดับสูงที่สุดมากเป็นอันดับสองในรอบ 30 ปี

ต่อมาเมื่อ 26 กรกฎาคม 2566 นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งหลังดำรงตำแหน่งนานเกือบ 4 ทศวรรษ (ผู้จัดการออนไลน์: 2566) โดยแถลงผ่านสถานีโทรทัศน์แห่งชาติ จะไม่ดำรงตำแหน่งผู้นำรัฐบาลชุดใหม่ โดย นายกรัฐมนตรีฮุน เซน จะยังเป็นประธานพรรคประชาชนกัมพูชา ฝ่ายรัฐบาล และจะดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรี ก่อนเป็นประธานวุฒิสภา ภายหลังจัดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2567 เพื่อสนับสนุนรัฐบาลในการรักษาสันติภาพ ความมั่นคง และการพัฒนาประเทศ แต่จะไม่ก้าวำงายงานของรัฐบาล

โดย นาย (พล.อ.) ฮุน มาเนต บุตรชายคนโต (อายุ 45 ปี) ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยแรก จะเป็นผู้บัญชาการจตุรัสรัฐบาล และเป็นนายกรัฐมนตรีกัมพูชาคนใหม่ ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนนายกรัฐมนตรีกัมพูชา ครั้งแรกในรอบ 4 ทศวรรษ (ตั้งแต่ปี 2528)

ทั้งนี้ ผู้นำจีนได้มีท่าทีแสดงความยินดีที่พรรครัฐบาลกัมพูชาชนะการเลือกตั้งทั่วไป โดยประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ของจีน และนายหลี่ เคียง นายกัฐมนตรีจีน ได้ส่งสาส์นแสดงความยินดีที่พรรค CPP ชนะการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 7 และชื่นชมการพัฒนาอย่างรอบด้านในกัมพูชา โดยจีนพร้อมจะสนับสนุนการพัฒนาประเทศตามแนวทางของกัมพูชา ทั้งยังจะกระชับความร่วมมือทวิภาคี ส่งเสริมความร่วมมือระดับเพชร (Diamond Cooperation) และความริเริ่มต่าง ๆ อาทิ เส้นทางสายอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี (Industrial and Technological Corridor) และเส้นทางสายปลาและข้าว (Fish and Rice Corridor) เพื่ออนาคตร่วมกันและประโยชน์ต่อประชาชนทั้งสองประเทศ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ: 2566)

2.2 อินโดนีเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ น.ส.ภัสกร ภาควิชาพัฒนศึกษา

สถานการณ์ของประเทศอินโดนีเซีย มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านการทหาร สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

มิติด้านสังคม

พร้อมกันนี้ อดีตนายกรัฐมนตรีฮุน เซน ยังยืนยัน ไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีต่อจีน เมื่อ 27 กรกฎาคม 2566 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระราชชนก กัมพูชา (CPP) ส่งสาส์นขอบคุณตอบกลับสาส์นของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ของจีน/ประธานพรรคคอมมิวนิสต์จีน (CPC) ที่แสดงความยินดีกับผลการเลือกตั้งทั่วไปที่พรรค CPP ได้รับชัยชนะเมื่อ 26 กรกฎาคม 2566 มีเนื้อหาถึงความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือที่ใกล้ชิดของสองประเทศที่จะยังคงดำเนินต่อไป โดยนโยบายของกัมพูชาที่มีต่อจีนจะตั้งบนพื้นฐานของมิตรภาพ และความไว้วางใจ ซึ่งรัฐบาลกัมพูชาชุดใหม่จะไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีต่อจีน พร้อมแสดงความยินดีกับจีนที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ภายใต้การบริหารของพรรค CPC ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการรักษาบทบาทสำคัญของจีนในเวทีระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

นอกจากนี้ ผู้นำเวียดนาม นายเหวียน ฟู้ จ่อง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามประกาศพร้อมสนับสนุนรัฐบาลกัมพูชาชุดใหม่ ที่นำโดย นายฮุน มาเนต ผ่านระบบทางไกล โดยผู้นำเวียดนามแสดงความยินดีกับพรรค CPP ที่ชนะการเลือกตั้ง พร้อมยืนยันจะสนับสนุนรัฐบาลกัมพูชาชุดใหม่ที่จะนำโดย นายฮุน มาเนต เพื่อรักษาความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีระหว่างกัน ทั้งนี้ ผู้นำทั้งสองฝ่ายยังได้กระชับความร่วมมือเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งสองประเทศ โดยจะกระชับความร่วมมือทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี พร้อมส่งเสริมความร่วมมืออย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นในกรอบอนุภูมิภาค โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมพัฒนากัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม และความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อสันติภาพ เสถียรภาพและความรุ่งเรือง

บทสรุป

สถานการณ์ด้านการเมืองและความมั่นคงของกัมพูชาในห้วงที่ผ่านมา นานาประเทศต่างให้ความสนใจกับสถานการณ์การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 7 ของกัมพูชา โดย นายฮุน มาเนต ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยแรกจะเป็นทายาททางการเมืองคนต่อไป โดยทิศทางทางการเมืองกัมพูชาภายใต้การนำของ นายฮุน มาเนต ในด้านนโยบายการต่างประเทศนั้น สะท้อนผ่านความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือที่ใกล้ชิดของกัมพูชาและจีนที่จะยังคงดำเนินต่อไป โดยจะตั้งบนพื้นฐานของมิตรภาพและความไว้วางใจ และรัฐบาลกัมพูชาชุดใหม่จะไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีต่อจีน เพื่อให้การเป็นนายกรัฐมนตรีของ ฮุน มาเนต ได้รับการยอมรับและแรงสนับสนุนจากประชาชนชาวกัมพูชา ซึ่งจะเป็แรงขับเคลื่อนสำคัญให้รัฐบาลชุดใหม่ยังคงมุ่งเข้าหาจีนเป็นอันดับแรก ดังนั้นท่ามกลางการแข่งขันของมหาอำนาจในภูมิภาค ประเทศไทยควรยืนยันความพร้อม และสนับสนุนการดำเนินการของรัฐบาลชุดใหม่ของกัมพูชาในการสร้างอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และมีความก้าวหน้าทางสังคมร่วมกันภายใต้การรักษาไว้ซึ่งความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ตลอดจนไทยควรใช้โอกาสจากความสัมพันธ์ที่ดีระดับผู้นำในการกระชับความร่วมมือทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี พร้อมทั้งขยายความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการชายแดน และประชาชนตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ ภกศ.ศย.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

สนับสนุนโลกวิทยาศาสตร์ เนื่องจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีศักยภาพด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวิจัยในสาขาความหลากหลายทางชีวภาพ นิเวศวิทยา และอวกาศ ที่มา: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

รัฐบาลอินโดนีเซียเตรียมจะออกมาตรการจูงใจชุดใหม่เพื่อดึงดูดการลงทุนจากผู้ผลิตรถยนต์ไฟฟ้า (EV) ในขั้นนี้ นายบันดัยตัน ยังไม่ได้ให้รายละเอียดของมาตรการจูงใจชุดใหม่ ระบุแต่เพียงว่าได้นำมาตรการดังกล่าวไปเทียบเคียงกับข้อเสนอของคู่แข่งระดับภูมิภาค เช่น ไทยและเวียดนาม และกำลังรอการอนุมัติจากประธานาธิบดีโจโก วิโดโด นอกจากนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียมีแผนจะเจรจากับบริษัทผู้ผลิต EV ชั้นนำ ได้แก่ บริษัท BYD ที่เมืองเฉิงตูของจีน ใน 27 ก.ค.66 และบริษัท Tesla ที่แคลิฟอร์เนีย สหรัฐฯ ใน 3 ส.ค.66 ทั้งนี้ อินโดนีเซียมีความพยายามจะดึงดูดผู้ผลิต EV ให้มาลงทุนในประเทศ ด้วยแรงจูงใจด้านปริมาณสำรองนิกเกิลที่อุดมสมบูรณ์และมากที่สุดในโลก ซึ่งสามารถแปรรูปเป็นแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้าได้

มิติด้านเศรษฐกิจ

นายซูลิกลี ฮาซัน รัฐมนตรีการค้าอินโดนีเซีย ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจการนำเข้าข้าวจากอินเดียจำนวน 1 ล้านตัน เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงทางอาหารของอินโดนีเซียในการรับมือกับผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญที่อาจทำให้เกิดภัยแล้งในอินโดนีเซียจนทำให้ผลผลิตข้าวลดลง ทั้งนี้ การนำเข้าข้าวจากอินเดียครั้งนี้อยู่นอกเหนือจากข้อตกลงของสำนักงานอาหารแห่งชาติอินโดนีเซีย (Bapanas) และหน่วยงานที่ดูแลเรื่องอาหารของรัฐ หรือ Perum Bulog ที่จะนำเข้าข้าวจำนวน 2 ล้านตันภายใน ธ.ค.66 เพื่อเพิ่มปริมาณสำรองข้าว และรักษาเสถียรภาพของราคาข้าว อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญเรียกร้องให้รัฐบาลชะลอการนำเข้าข้าว และรอผลผลิตที่ชัดเจนในช่วง ส.ค.66 เพื่อป้องกันราคาข้าวในประเทศตกต่ำ

มิติด้านสิ่งแวดล้อม

บริษัท IQAir ของสวิตเซอร์แลนด์จัดให้กรุงจาการ์ตาของอินโดนีเซียเป็นเมืองที่มีมลภาวะทางอากาศเป็นพิษมากเป็นอันดับ 1 ของโลกอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ พ.ค.66 ทั้งนี้ ศาลมีคำสั่งให้ประธานาธิบดีอินโดนีเซียต้องแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศแห่งชาติเพื่อปกป้องสุขภาพของประชาชน รวมทั้ง กำหนดให้ รว.สาธารณสุขกับผู้บริหารสูงสุดกำหนดวิธีเพื่อควบคุมมลพิษทางอากาศ ที่ผ่านมาประชาชนในจาการ์ตาต่างตำหนิวิจารณ์การจราจร คิวจากโรงงานอุตสาหกรรมและโรงไฟฟ้าถ่านหินต่าง ๆ ว่าเป็นสาเหตุของมลพิษทางอากาศ ขณะที่ ประธานาธิบดีโจโก วิโดโดผู้นำอินโดนีเซียกล่าวว่า วิธีที่ดีที่สุดในการรับมือปัญหานี้ คือ การย้ายเมืองหลวงไปที่อื่นโดยขณะนี้รัฐบาล

อินโดฯ ได้เริ่มก่อสร้างอาคารที่ทำการรัฐบาลบางส่วนที่เมืองนูซันตารา บนเกาะบอร์เนียว ซึ่งได้รับการเสนอให้เป็นเมืองหลวงแห่งใหม่แล้ว

มิติด้านการทหาร

กองทัพเรือจีนส่งเรือพิฆาต Zhanjiang และเรือฟริเกต Xuchang ร่วมซ้อมปฏิบัติการทางทะเล Komodo-2023 ที่อินโดนีเซียระหว่าง 5-8 มิ.ย.66 ซึ่งมุ่งภารกิจการค้นหาและกู้ภัย การสกัดกั้นทางทะเลการควบคุมความเสียหายและการถ่ายภาพทางอากาศ และการให้ความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภัยพิบัติ และมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างมิตรภาพในกลุ่มประเทศที่เข้าร่วมฝึก 32 ประเทศซึ่งรวมถึงสหรัฐฯ รัสเซีย อินเดีย และปากีสถาน

โฆษกกองทัพแห่งชาติอินโดนีเซีย (Indonesian Defense Forces-TNI) ในการประชุมเตรียมการซ้อมทางทหารร่วมของผู้แทนทางทหารอาเซียน เมื่อ 19 มิ.ย.66 ที่กรุงจาการ์ตา อินโดนีเซีย ว่า อินโดนีเซียในฐานะประธานอาเซียน ได้เสนอเปลี่ยนพื้นที่ฝึกร่วมทางทหารของอาเซียน ASEAN Solidity Exercise-ENatuna รหัส Asec01N จากทะเลนาทูนาเหนือเป็นทะเลนาทูนาใต้บริเวณรอบเกาะบัตัมของอินโดนีเซีย ระหว่าง 18-25 ก.ย.66 ทั้งนี้ กัมพูชาและเมียนมาไม่ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมเตรียมการซ้อมทางทหารร่วมดังกล่าว

ก.อินโดนีเซียได้ลงนามข้อตกลงจัดซื้อ S-70M Black Hawk จำนวน 24 ลำ จากบริษัท Lockheed Martin ของสหรัฐฯ โดย ฮ. รุ่นนี้ปกติจะใช้ในการฝึกกำลังพล ก่อนหน้านั้น ก.อินโดนีเซียได้ลงนามข้อตกลงสั่งซื้อ บ.ขับไล่ F-15EX จำนวน 24 ลำ จากบริษัท Boeing ของสหรัฐฯ ทั้งนี้ นายปราโบโว ซูเบียนโต รว.ก.อินโดนีเซีย ระบุว่า การจัดซื้อครั้งนี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทัพอินโดนีเซีย

บทสรุป

สถานการณ์ของประเทศอินโดนีเซียในห้วงที่ผ่านมา พบว่า ความเคลื่อนไหวที่อินโดนีเซียให้ความสำคัญกับอาเซียนในความพร้อมร่วมมือกับเพื่อรักษาไว้ซึ่งสันติภาพระชับความสัมพันธ์ความร่วมมือและรักษาเสถียรภาพระหว่างกัน ทั้งยังให้ความสำคัญในการปรับสมดุลห่วงโซ่อุปทานด้านเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรภายในประเทศ ควบคู่ไปกับการควบคุมมลพิษทางอากาศในประเทศให้ดีขึ้น และให้ความสำคัญในประเด็นมิติทางการทหารที่มีการส่งเสริมความร่วมมือในการฝึกซ้อม และสนับสนุนจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือที่สามารถสนับสนุนการสร้างภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ชิดความสามารถของการขนส่งกำลังพลและการส่งกำลังบำรุงอย่างรวดเร็ว และให้ความสำคัญในการฝึกซ้อมลาดตระเวนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคร่วมกัน

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภค.ศคย.สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2.3 เมียนมา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ นาย สิทธิชัย สุขะตะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมา มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➤ สถานการณ์ทางการเมือง

รัฐบาลทหารเมียนมาได้ทำการย้าย อองซาน ซูจี อดีตที่ปรึกษาแห่งรัฐเมียนมาออกจากคุกไปยังบ้านพักของทางการแล้วในวันที่ 27 ก.ค.66 หลังจากถูกขังเดี่ยวอยู่ในเรือนจำมาตั้งแต่ มิ.ย.65 แหล่งข่าวเปิดเผยว่าก่อนหน้านี้ถึงการย้ายตัวนางซูจีไปยังบ้านพัก โดยระบุว่า เป็นการผ่อนผันให้ผู้ถูกคุมขังเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาหลังจากกองทัพเมียนมาทำการยึดอำนาจรัฐบาลพลเรือน เมื่อ ก.พ.65 นางซูจีวัย 78 ปี ถูกตั้งข้อหาหลายข้อหา และเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีแบบปิดซึ่งไม่มีการเปิดเผย

รายละเอียดของคดีให้สาธารณชนรับทราบ ก่อนที่จะถูกตัดสินโทษจำคุก รวมทั้งสิ้น 33 ปี นอกจากจะถูกจำคุกแล้ว รัฐบาลทหารเมียนมายังปฏิเสธการเข้าเยี่ยมนางซูจี ยกเว้นกรณีนายดอน ปรมัตถ์วินัย รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยที่ได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยมเมื่อ 9 ก.ค.66 ที่ผ่านมา ซึ่งนายดอนยืนยันว่า นางซูจียังมีสุขภาพแข็งแรงดี อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีแถลงการณ์เรื่องนี้อย่างเป็นทางการออกมาจากทางรัฐบาลทหารเมียนมา และวันที่ 31 ก.ค.66 ที่ประชุมสภากลาโหมและความมั่นคงแห่งชาติเมียนมา ที่อยู่ภายใต้รัฐบาลทหาร ออกประกาศระบุว่า “สถานการณ์ฉุกเฉินในประเทศจะขยายออกไปอีก 6 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ส.ค.66” (ไทยโพสต์: 2566) ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2551 ที่ร่างขึ้นโดยกองทัพเมียนมาซึ่งรัฐบาลทหารระบุว่ายังคงมีผล

บังคับใช้ กำหนดให้ทางการต้องจัดการเลือกตั้งใหม่ภายใน 6 เดือนหลังจากยกเลิกภาวะฉุกเฉิน ดังนั้น การขยายเวลาออกไปอีก 6 เดือน ทำให้การเลือกตั้งใหม่ภายในเดือนสิงหาคมปีนี้เป็นไปตามที่รัฐบาลทหารเคยสัญญาว่าจะจัดให้มีการเลือกตั้งออกไปเช่นกัน

➤ สถานการณ์ความไม่สงบ

เมื่อวันที่ 4 ก.ย. 66 กล่าวว่า เกิดเหตุระเบิดในเมืองเมียวดี ซึ่งเป็นศูนย์กลางชายแดนเมียนมา เป็นเมืองบริเวณชายแดนติดกับประเทศไทยมีการปะทะกันเป็นระยะ ๆ ระหว่างกองทัพและกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหาร มีระเบิด 2 ลูกถูกทิ้งจากกลางอากาศและตกลงไปในบริเวณสำนักงานตำรวจเขตและสำนักงานบริหารทั่วไป ตามมาด้วยการทิ้งระเบิดเพิ่มอีก 2 ลูก ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 5 รายและบาดเจ็บ 11 คน โดยผู้เสียชีวิตแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ทหาร 1 นาย ตำรวจ 2 นาย และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร 2 คน ส่วนผู้บาดเจ็บเป็นตำรวจอีก 11 นาย โดย 5 นายมีอาการสาหัส (ไทยโพสต์: 2566) โดยรัฐบาลทหารเมียนมาแถลงในภายหลังว่า “สมาชิกความมั่นคงและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลบางส่วนได้รับบาดเจ็บจากการโจมตี” แต่ไม่ได้แจ้งตัวเลขผู้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ พร้อมกล่าวโทษว่าเหตุดังกล่าวเป็นฝีมือของกองกำลังพิทักษ์ประชาชนที่ต่อต้านรัฐประหาร และกองทัพปลดปล่อยแห่งชาติกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นกลุ่มกบฏชาติพันธุ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อต่อสู้กับกองทัพคาตว่ากองกำลังที่ต่อสู้เพื่อล้มล้างการรัฐประหาร ได้ใช้โดรนเชิงพาณิชย์ในการสอดแนม และใช้เป็นอุปกรณ์ที่ระเบิดในครั้งนี้

➤ สถานการณ์การดำเนินการของอาเซียน

ประธานาธิบดีอินโดนีเซียได้ขึ้นกล่าวสุนทรพจน์ปิดงานประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 43 ในช่วงหนึ่งของสุนทรพจน์ประธานาธิบดีอินโดนีเซียได้ระบุว่า แม้การประชุมในวันนี้จะเสร็จสิ้นลง แต่ภารกิจของอาเซียนยังไม่เสร็จและไม่สามารถถูกล่วงได้ภายใต้การนำของประธานการประชุมสมัยเดียว โดยบรรดาผู้นำและผู้แทนของชาติสมาชิกอาเซียนทั้ง 10

ชาติได้เข้าร่วมการประชุม East Asia Summit ร่วมกับผู้แทนจากสหรัฐฯ จีน รัสเซีย อินเดีย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์ ซึ่งประธานาธิบดีของบังกลาเทศได้เรียกร้องต่อที่ประชุมให้ประชาคมโลกช่วยกันหาวิธีแก้ไขวิกฤตความขัดแย้งในเมียนมาอย่างยั่งยืน (PPTV: 2566) เนื่องจากขณะนี้ บังกลาเทศเองก็เริ่มเข้าสู่ขีดจำกัดที่อาจไม่สามารถรับผู้ลี้ภัยจากเมียนมาเพิ่มเติมได้แล้ว นายอันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ ก็ได้กล่าวถึงประเด็นวิกฤตในเมียนมาเช่นเดียวกัน เลขาธิการยูเอ็นระบุว่า รู้สึกเป็นห่วงสถานการณ์ทางการเมือง มนุษยธรรม และสิทธิมนุษยชนในเมียนมา รวมถึงรัฐยะไข่ และสถานการณ์ของผู้ลี้ภัยจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในสภาพล้นหลาม แต่ขณะเดียวกัน เลขาธิการยูเอ็นระบุว่ารู้สึกยินดีที่อาเซียนยังคงยึดหลักฉันทามติ 5 ประการเป็นแนวทางในการยุติความขัดแย้งในเมียนมา

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

นับตั้งแต่เกิดรัฐประหาร กองกำลังพิทักษ์ประชาชนและกองทัพปลดปล่อยแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้ปะทะกับฝ่ายรัฐบาลและกองทัพเป็นระยะ ๆ ในเมืองเมียวดีและบริเวณโดยรอบในรัฐกะเหรี่ยง ส่งผลให้ผู้คนหลายหมื่นคนต้องหลบหนีความรุนแรงเข้าสู่เขตแดนประเทศไทย ทำให้รัฐบาลของไทยต้องเตรียมมาตรการรับมือหากมีการหลบหนีเข้าเมืองจากผู้อพยพจากภัยสงครามอย่างผิดกฎหมาย

อีกทั้งสถานการณ์ทางการเมืองในเมียนมายังไม่สงบ ถึงแม้ว่าจะมีการย้ายตัวนาง ซูจี ไปยังบ้านพัก แต่อย่างไรก็ตามนางองซาน ซูจี ก็ยังคงต้องอยู่อีกหลายคดี รัฐบาลทหารเมียนมาอาจต้องการที่จะผ่อนคลายนโยบายกีดกันจากนานาประเทศ ประเทศไทยในฐานะประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับเมียนมาจึงควรดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างระมัดระวัง

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กกศ. ศศย. สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2.4 เวียดนาม

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ นาย สิทธิชัย สุขะตะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➤ สถานการณ์โรคระบาด

ฝั่ม มิญ จิ๊ญ นายกรัฐมนตรีเวียดนาม เปิดเผยว่า สถานการณ์โควิด-19 ในเวียดนามอยู่ในเกณฑ์กำหนด ที่สามารถปรับลดระดับสถานะลงมาอยู่ในสถานะเดียวกับโรคหวัดในเวียดนามได้ และสถานการณ์ยังคงอยู่ในความควบคุม โดยผู้ติดเชื้อโควิด-19 รายใหม่ในเวียดนาม ส่วนใหญ่มีอาการเล็กน้อย หรือไม่มีอาการ และระบบสาธารณสุขยังไม่อยู่ในภาวะตึงเครียด

➤ สถานการณ์เศรษฐกิจ

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 43 ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย นายฝั่ม มิญ จิ๊ญ นายกรัฐมนตรีของเวียดนาม นายซอนโซ สี่พันดอน นายกรัฐมนตรีของลาว และพล.อ.ฮุน มาเนต นายกรัฐมนตรีของกัมพูชา ที่ได้พบปะหารือกันและเห็นพ้องกันว่า การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกันนั้นมีความจำเป็น ทั้งยังตกลงที่จะทำงานร่วมกันเพื่อใช้ประโยชน์จากศักยภาพทางวัฒนธรรมและอาหาร และส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกันด้วย ในส่วนของเวียดนามนั้นระบุว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แคมเปญ “1 การเดินทาง 3 จุดหมายปลายทาง” (มติชนออนไลน์: 2566) ได้มีการดำเนินการร่วมกันโดยหลายท้องถิ่นในเวียดนามมาก่อนแล้วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เช่น ตั้งแต่ปี 2017 นครโฮจิมินห์ ได้ร่วมมือกับจังหวัดลือจ๋องอัน จังหวัดเตียนซาง และจังหวัดด่งท้าป ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ได้จัดทำแพ็คเกจท่องเที่ยวพื้นที่ดังกล่าวร่วมกัน หรือในปี 2022 จังหวัดบิญดิญ จังหวัดฟู้เอียน และจังหวัดคัญฮัว ทางตอนกลางของเวียดนาม ที่มีชายหาดสวยงาม ก็ได้ร่วมมือกับเดนมาร์กในลักษณะเดียวกันมาใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ

นอกจากประเด็นเรื่องการท่องเที่ยวแล้วเวียดนามยังมุ่งพัฒนา ด้านสาธารณสุข โดยกระทรวงสาธารณสุขของเวียดนามกำลังจัดทำโครงการพัฒนาการดูแลสุขภาพด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อรักษาผู้ป่วยท้องถิ่น ขณะเดียวกัน ก็ดึงดูดชาวต่างชาติและชาวเวียดนามในต่างประเทศให้เดินทางมาเวียดนามเพื่อรับการตรวจสุขภาพและรักษา โดยหนึ่งในข้อดีของการดูแลสุขภาพของเวียดนามคือต้นทุนที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ซึ่งการบริการทางการแพทย์ เช่น การผ่าตัดด้วยกล้องเอ็นโดสโคป การรักษาโรคหัวใจและหลอดเลือด การครอบฟันเคลือบฟอร์เซเลน และฟันปลอมที่ดำเนินการในเวียดนาม มีต้นทุนลดลงครึ่งหนึ่ง หรือ 1 ใน 3 เมื่อเทียบกับการบริการในประเทศอื่น ๆ

➤ สถานการณ์ความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ

จีนส่งเจ้าหน้าที่อาวุโสเยือนเวียดนามเพื่อเพิ่มความไว้วางใจทางการเมืองระหว่างสองประเทศ ก่อนการเยือนของประธานาธิบดีโจ ไบเดน ของสหรัฐฯ ที่มีกำหนดเยือนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างวอชิงตันและฮานอย หลิว เจียนเซา หัวหน้าแผนกระหว่างประเทศของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้พบหารือกับเหงียน ฝู จ่อง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ที่ปกครองเวียดนาม (ผู้จัดการออนไลน์: 2566) และได้หารือกับหัวหน้าฝ่ายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ของเวียดนาม และได้พบกับองค์กรคลังสมองและสื่อในเวียดนามด้วย ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันว่า จะเสริมสร้างความไว้วางใจทางการเมืองระหว่างกัน และเพิ่มความร่วมมือในการเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ

ด้านผู้นำสหรัฐฯ ก็มีกำหนดเยือนเวียดนาม และคาดว่าจะส่งผลให้เกิดการยกระดับความสัมพันธ์ทวิภาคี เพื่อดึงเวียดนามออกจากวงโคจรของประเทศเพื่อนบ้านยักษ์ใหญ่ของเอเชีย ไบเดนกล่าวว่าการเยือนเวียดนามมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับความสัมพันธ์และทำให้สหรัฐฯ เป็น

หุ้นส่วนสำคัญ โดยเขาจะพบหารือกับเหวียน ฝู จ่อง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

สำหรับการเดินทางภายในชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกันนั้นก็มีความสะดวก เนื่องจากไม่ต้องขอวีซ่าสำหรับพลเมืองของชาติสมาชิกอาเซียน ขณะที่ เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ต่างมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก ทั้งยังมีเจดีย์พุทธโบราณและมรดกจากยุคอาณานิคม ด้านสายการบิน เวียดนามแอร์ไลน์ ก็ได้เริ่มให้บริการเส้นทางบิน ฮานอย-หลวงพระบาง-จังหวัดเสียมเรียบ สัปดาห์ละ 3 เที่ยวบิน ซึ่งความร่วมมือกันทางด้านการท่องเที่ยวของทั้งสามประเทศนั้น จะ

ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในภูมิภาคได้มากยิ่งขึ้น และสำหรับความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจของเวียดนามนั้น จีนและเวียดนามมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมายาวนาน ถึงแม้ว่าจะมีความขัดแย้งเกี่ยวกับการอ้างสิทธิดินแดนทางทะเลในทะเลจีนใต้บ้าง ขณะที่สหรัฐฯ ที่เป็นตลาดส่งออกรายใหญ่ที่สุดของเวียดนามอยู่แล้ว และเป็นประเทศที่เวียดนามให้ความสนใจเนื่องจากการเข้าถึงเงินทุนและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน จึงควรแสวงหาประโยชน์ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน จากความร่วมมือระหว่างเวียดนามและประเทศมหาอำนาจ

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศ.ศย.สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2.5 สิงคโปร์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ น.ส.นภัส กรรณวัฒน์จินดา

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์ มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทหาร

มิติด้านสังคม

กระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์ประกาศแจ้งเตือนเมื่อ 25 มิ.ย.66 ขอให้ชาวสิงคโปร์หลีกเลี่ยงการเดินทางไปรัสเซียหากไม่มีความจำเป็น เนื่องจากสถานการณ์ความไม่มั่นคงทางภาคใต้ของรัสเซียอาจขยายตัวไปภูมิภาคอื่น ขณะที่ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครนยังดำเนินอยู่ กระทรวงการต่างประเทศยังให้ชาวสิงคโปร์หลีกเลี่ยงการเดินทางไปยูเครนด้วย นอกจากนี้ ยังเตือนให้ชาวสิงคโปร์ในรัสเซียหลีกเลี่ยงการเดินทางข้ามรัฐคงความระมัดระวังและติดตามข่าวสารท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด ตลอดจนลงทะเบียนเพื่อรับการแจ้งเตือนจากกระทรวงการต่างประเทศในทันที

มิติด้านการเมือง

กรมการเลือกตั้งสิงคโปร์ (Elections Department) กำหนดวันเลือกตั้งประธานาธิบดี 1 ก.ย.66 เบื้องต้นมีผู้ประกาศยืนใบสมัครแล้วจำนวน 4 คน ได้แก่ นาย Tharman Shanmugaratnam รัฐมนตรีอาวุโสและรัฐมนตรีประสานงานด้านนโยบายสังคม นาย George Goh นักธุรกิจ นาย Ng Kok Song อดีต ผอ.ฝ่ายการลงทุน กองทุนความมั่งคั่งของรัฐบาลสิงคโปร์ (GIC) และนาย Tan Kin Lian อดีตผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี อย่างไรก็ตาม ผู้ที่จะได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดีจะต้องผ่านการพิจารณาคุณสมบัติอย่างละเอียดจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประธานาธิบดี (Presidential Elections Committee-PEC) ของสิงคโปร์ และจะประกาศชื่อผู้สมัครอย่างเป็นทางการใน 22 ส.ค.66

กรมการเลือกตั้งสิงคโปร์ประกาศยืนยันผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสิงคโปร์ ซึ่งกำหนดวันรับสมัครวันนี้เป็นวันสุดท้าย รวมจำนวน 3 คน คือ 1) นาย Tharman Shanmugaratnam รัฐมนตรีอาวุโสและรัฐมนตรีประสานงานด้านนโยบายสังคม วัย 66 ปี 2) นาย Ng Kok Song อดีต ผอ.ฝ่ายการลงทุน กองทุนความมั่งคั่งของรัฐบาลสิงคโปร์ (GIC) วัย 75 ปี และ 3) นาย Tan Kin Lian ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของสหกรณ์ประกันรายได้ วัย 75 ปี ส่วนนาย George Goh ผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดีอีกคน ไม่ได้รับการรับรองสิทธิ เนื่องจากประสบการณ์และความสามารถไม่เป็นไปตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ

มิติด้านเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวสิงคโปร์เปิดเผยว่า จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เยือนสิงคโปร์ยังเติบโตต่อเนื่อง แม้จะไม่เท่ากับสถิติสูงสุดในช่วงก่อนสถานการณ์ COVID-19 เมื่อ ม.ค.63 ที่มีจำนวน 1.7 ล้านคน โดยจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มจาก 1.02 ล้านคน เมื่อ มี.ค.66 เป็น 1.13 ล้านคน

เมื่อ เม.ย.66 ทำสถิติเกินเดือนละ 1 ล้านคนติดต่อกันเป็นเดือนที่สอง นักท่องเที่ยว 5 อันดับแรก ได้แก่ อินโดนีเซีย 220,067 คน มาเลเซีย 98,190 คน อินเดีย 97,029 คน ออสเตรเลีย 92,937 คน และจีน 90,725 คน ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติสะสมระหว่าง ม.ค.-เม.ย.66 มีจำนวน 4.04 ล้านคน ขณะที่การท่องเที่ยวสิงคโปร์ตั้งเป้าหมายจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ตลอดปี 2566 จำนวน 12-14 ล้านคน ที่มา: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

บริษัท MyHSR Corporation (MyHSR Corp) รัฐวิสาหกิจภายใต้กระทรวงการคลังมาเลเซีย เตรียมออกหนังสือขอข้อมูลเพิ่มเติมแก่ภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่สนใจจะยื่นข้อเสนอดำเนินโครงการรถไฟความเร็วสูง กัวลาลัมเปอร์-สิงคโปร์ (KL-SG HSR) ภายใน ก.ค.66 เพื่อประเมินความพร้อมและศักยภาพของภาคเอกชน ในการรองรับการพัฒนาโครงการรถไฟความเร็วสูง KL-SG เป็นเส้นทางแรกของมาเลเซีย ซึ่งจะสอดคล้องกับเป้าหมายการยกระดับการคมนาคมระหว่างเมือง ตลอดจนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ผ่านโครงการรถไฟความเร็วสูงที่เชื่อมต่อกับเมืองรอง (Second-tier) และเมืองรองระดับ 3 (Third-tier)

นายราฟิซี รัมลิ รัฐมนตรีเศรษฐกิจมาเลเซียว่า กระทรวงฯ อยู่ระหว่างพิจารณาเสนอแนวคิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจรัฐยะโฮร์-สิงคโปร์ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจในรัฐยะโฮร์ (ติดกับสิงคโปร์) ก่อนนำเข้าหารือในที่ประชุมคณะกรรมการร่วมระดับรัฐมนตรีโครงการอิสกันดาร์มาเลเซีย (Joint Ministerial Committee for Iskandar Malaysia-JM-CIM) ก่อนหน้านั้น รัฐบาลท้องถิ่นรัฐยะโฮร์ รัฐบาลสหพันธ์ รวมถึงรัฐบาลของสิงคโปร์ หยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นหารือระหว่างการประชุมทั้งสามฝ่าย แต่จนถึงขณะนี้ยังไม่มีการทำเป็นข้อเสนออย่างเป็นทางการ มาเลเซียจึงเห็นว่า ปัจจุบันเป็นเวลาที่เหมาะสมในการหารือ และพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นจากสิงคโปร์

มิติด้านการทหาร

กองทัพสิงคโปร์และกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (People's Liberation Army-PLA) จะกลับมาฝึกซ้อมทวิภาคีระหว่าง 1-10 ก.ย.66 ซึ่งเป็นการฝึกระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศครั้งแรก นับตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 เมื่อปี 2562 โดยจะมุ่งเน้นการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในเมือง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในสถานการณ์กู้ภัย และการฝึกยุทธวิธี เช่น การโรยตัว การต่อสู้ด้วยมือเปล่า การยิงด้วยอาวุธปืนขนาดเล็ก การฝึกดังกล่าว เป็นความพยายามของกองทัพสิงคโปร์ในการเพิ่มความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ รวมถึงยืนยันถึงความสัมพันธ์ทวิภาคีด้านกลาโหมระหว่างสิงคโปร์กับจีน ที่มา: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

บทสรุป

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์ในห้วงที่ผ่านมา พบว่า สิงคโปร์ยังคงให้ความสำคัญ ในเรื่องของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในประเด็นทางการเมืองที่ให้สิทธิเสรีภาพและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญสิงคโปร์ ซึ่งกำหนดให้ประธานาธิบดีต้องมาจากกา

เลือกตั้ง เพื่อให้แสดงว่าประชาชน คือ ผู้มอบอำนาจสิทธิขาดเหล่านี้แก่ประธานาธิบดี ในมิติเศรษฐกิจยังคงให้ความสำคัญกับการเดินทางพัฒนาความสัมพันธ์อย่างค่อยเป็นค่อยไปกับมิตรประเทศในมิติทางเศรษฐกิจ ทั้งภายในและนอกภูมิภาค ทั้งสนับสนุนการท่องเที่ยวและเสริมภาพลักษณ์ให้กับสิงคโปร์ ในด้านการเมืองที่มีความเข้มข้นหลังมีการเลือกตั้ง ปธน. คนใหม่เมื่อวันที่ 1

กันยายน 2566 ที่ผ่านมา ซึ่งมีความน่าสนใจถึงการติดตามสถานการณ์หลังจากนี้ ถึงการดำเนินแนวทางทางการเมืองจะมีความน่าสนใจอย่างไร และติดตามถึงความเคลื่อนไหวในมิติทางการทหาร ซึ่งสิงคโปร์มีความพยายามในการที่จะพัฒนากองทัพสิงคโปร์ให้สามารถเพิ่มความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ รวมถึงยืนยันถึงความสัมพันธ์ทวิภาคีด้านกลาโหมได้

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศคย.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2.6 ฟิลิปปินส์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.อ.หญิง ศิวลิย์ สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์ของประเทศฟิลิปปินส์ มีประเด็นความเคลื่อนไหวในมิติด้านการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

สถานการณ์การเมืองและความมั่นคงภายในประเทศ

มาเลเซียและฟิลิปปินส์เรียกร้องให้อาเซียนเพิ่มบทบาทในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเมียนมา โดยนายอันวาร์ อิบราฮิม นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย กล่าวระหว่างให้การต้อนรับ นายเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส จูเนียร์ ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ เมื่อ 26 กรกฎาคม 2566 ว่า (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ : 2566) ทั้งสองประเทศเห็นตรงกันในการส่งเสริมบทบาทของอาเซียนเพื่อยุติความรุนแรงของสถานการณ์ในเมียนมา ซึ่งดำเนินมาอย่างต่อเนื่องหลังจากกองทัพเมียนมาทำรัฐประหารเมื่อ กุมภาพันธ์ 2564 นอกจากนี้ นายอันวาร์เห็นว่าประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับเมียนมา ควรปรับแนวทางการประสานงานกับเมียนมาในลักษณะไม่เป็นทางการและยืดหยุ่น แต่จะต้องไม่สร้างปัญหาและเพิ่มภาระจากประเด็นด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดูแลชนกลุ่มน้อยและโรฮิงจา ด้านนายมาจอส ระบุว่า การเจรจาแบบทวิภาคีและเผชิญหน้ากับปัญหาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ต่อมาเมื่อ 6 กันยายน 2566 หลังจาก **อาเซียนมีมติไม่ให้เมียนมาเป็นประธานอาเซียนตามวาระในปี 2569** (วีโอเอไทย: 2566) โดยผลการหารือระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 43 ที่กรุงจาการ์ตา อินโดนีเซีย ผู้นำชาติสมาชิกอาเซียนมีมติเอกฉันท์ ยังไม่ให้เมียนมาขึ้นดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนตามวาระในปี 2569 เนื่องจากกระแสการต่อต้านจากประชาชนภายในเมียนมา และความกังวลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปที่อาจย่ำแย่ลง เพราะกลุ่มประเทศดังกล่าวไม่ยอมรับรัฐบาลทหารเมียนมา

ทั้งนี้ **ฟิลิปปินส์พร้อมรับตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2569 แทนเมียนมา** (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น: 2566) ประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส จูเนียร์ ของฟิลิปปินส์ แถลงในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 43 ณ อินโดนีเซียว่า ฟิลิปปินส์พร้อมที่จะดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2569 แทนเมียนมา ซึ่งจะเป็นการทำหน้าที่ประธานอาเซียนเร็วขึ้น 1 ปี จากเดิมคือปี 2570 โดยฟิลิปปินส์เชื่อมั่นว่า การสนับสนุนของประเทศสมาชิกอาเซียนและการทำงานร่วมกับพันธมิตร จะสามารถเสริมสร้างความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน รวมทั้งจะช่วยส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคง เสถียรภาพ และความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค

สถานการณ์การเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศ
ประชาชนฟิลิปปินส์และเกาหลีใต้ประท้วงให้ญี่ปุ่นยุติการปล่อยน้ำปนเปื้อนกัมมันตภาพรังสีสู่มหาสมุทร
เมื่อ 28 สิงหาคม 2566 ชาวประมง เยวชน และกลุ่มสิ่งแวดล้อมของฟิลิปปินส์ประท้วงหน้า สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น ณ กรุงมะนิลา ต่อต้านการปล่อยน้ำปนเปื้อนกัมมันตภาพรังสีจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิมะของญี่ปุ่นสู่มหาสมุทรแปซิฟิก เนื่องจากห่วงกังวลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมเรียกร้องให้นานาประเทศร่วมกันกดดันให้ญี่ปุ่นเปลี่ยนวิธีการกำจัดน้ำปนเปื้อนดังกล่าว (ผู้จัดการออนไลน์: 2566)

ฟิลิปปินส์ประกาศไม่ยอมรับแผนที่ใหม่ของจีนซึ่งอ้างสิทธิในดินแดนที่พิพาทระหว่างฟิลิปปินส์กับจีน หลังจากที่เกิดการทวงทรัพยากรธรรมชาติของจีนมีการเผยแพร่ “แผนที่ประเทศจีนมาตรฐานฉบับปี 2566” (โพสต์ทูเดย์: 2566) เมื่อ 28 สิงหาคม 2566 ที่ระบุอาณาบริเวณดินแดนของจีนทั้งทางบกและทางทะเลซึ่งทับซ้อนกับดินแดนของหลายประเทศ เช่น รัสเซีย อินเดีย เวียดนาม มาเลเซียและฟิลิปปินส์ โดยในแผนที่ดังกล่าวมีการระบุเส้นประ (10-dash line) ที่อ้างสิทธิเหนือ่านน้ำบริเวณทะเลจีนใต้ใกล้ชายฝั่งของฟิลิปปินส์นั้น กระทรวงการต่างประเทศของฟิลิปปินส์ได้ออกมาประกาศเมื่อ 31 สิงหาคม 2566 ไม่ยอมรับแผนที่ดังกล่าว โดยฟิลิปปินส์นับเป็นอีกประเทศที่ประกาศไม่ยอมรับแผนที่ดังกล่าว ต่อจากอินเดียและมาเลเซียที่ประกาศในลักษณะคล้ายกันเมื่อ 29 และ 30 สิงหาคม 2566 ตามลำดับ

ฟิลิปปินส์และออสเตรเลียยกระดับความสัมพันธ์ทวิภาคีเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ โดยนายแอนโทนี อัลบานีส นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย และประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส จูเนียร์ ของฟิลิปปินส์ ร่วมลงนามข้อตกลงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ระหว่างการเยือนฟิลิปปินส์ครั้งแรกในรอบ 20 ปี ของผู้นำออสเตรเลีย นอกจากนี้ ผู้นำทั้งสองฝ่ายยังตกลงจะจัดการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประจำปีท่ามกลางความท้าทายด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น รวมถึงประเด็นทะเลจีนใต้ โดยก่อนหน้านี้ เมื่อสิงหาคม 2566 ฟิลิปปินส์และออสเตรเลียจัดการฝึกร่วมทางทหารใกล้ทะเลจีนใต้ และอยู่ระหว่างหารือเกี่ยวกับการลาดตระเวนร่วมของกองทัพเรือ

บทสรุป

จากสถานการณ์ด้านการเมืองและความมั่นคงของฟิลิปปินส์ในช่วงที่ผ่านมา ฟิลิปปินส์ต้องการจะทำงานร่วมกับอาเซียนในการเพิ่มบทบาทในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเมียนมาผ่านการเจรจาแบบทวิภาคีและการเผชิญหน้ากับปัญหา ซึ่งมองว่าเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด พร้อมทั้งยืนยันและแสดงความพร้อมรับตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2569 แทนเมียนมา ซึ่งจะเป็นการทำหน้าที่ประธานอาเซียนเร็วขึ้น 1 ปี ภายใต้การเสริมสร้างความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน รวมทั้งจะช่วยส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคง เสถียรภาพ และความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค สำหรับการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศนั้น ฟิลิปปินส์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติด้วยการปกป้องผลประโยชน์ด้านความมั่นคงผ่านการกระชับความเป็นพันธมิตรกับประเทศที่เป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ ท่ามกลางภัยคุกคามทางทะเลจากจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ทะเลจีนใต้ และประกาศไม่ยอมรับแผนที่ใหม่ของจีนซึ่งอ้างสิทธิในดินแดนที่พิพาทระหว่างฟิลิปปินส์กับจีน ซึ่งจะนำมาสู่การฝึกซ้อมทางทหาร และการลาดตระเวนร่วมของกองทัพเรือร่วมกับประเทศอื่น ๆ เพื่อปฏิเสธการอ้างสิทธิแต่เพียงฝ่ายเดียวของจีนในทะเลจีนใต้ต่อไป

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กภศ.ศคย.สปท.
โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

1. การอบรมโครงการการพัฒนาผู้นำทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Senior Security Studies Program : SSSP 2023)

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดอบรมโครงการการพัฒนาผู้นำทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Senior Security Studies Program: SSSP 2023) ระหว่างวันที่ 10-14 ก.ค.66 ณ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์กองทัพไทย เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จ.ชลบุรี

พิธีเปิดการอบรมฯ โดยมี พล.ท. นที วงศ์อิศเรศ รอง ผบ.สพท. เป็นประธาน ในการนี้ พล.ต.ทักษิณ สิริสิงห์ ผอ.ศสย.สพท. และ Capt. Richard F. Sears Deputy Director of DKI APCSS เจ้าภาพร่วมในการจัดหลักสูตร Senior Security Studies Program (SSSP) ประจำปี 2566 กล่าวต้อนรับคณะอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายไทย คณะอาจารย์จากสถาบัน DKI APCSS คณะวิทยากร และผู้เข้าอบรมหลักสูตร SSSP 2023 ทั้ง 30 คน ซึ่งการอบรมฯ ในปีนี้ อยู่ภายใต้หัวข้อ “New Security Resilience” ซึ่งหมายถึง การสร้างความยืดหยุ่นในการปรับตัวและการตอบสนอง ต่อภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “Comprehensive Security” โดย พล.อ.เจตวิธ คุราประยูร ที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการด้านการทหารและความมั่นคงแห่งรัฐ เรื่อง “New Security Challenges in Indo-Pacific” โดย Maj. Pablo Valerin Director of Joint Training and Education, JUSMAGTHAI และ **กิจกรรม Team Building** ณ บริเวณชายหาดบางแสน จ.ชลบุรี

พิธีปิดการอบรมฯ ประกอบด้วย (1) การแสดงผลการ Workshop ของผู้เข้าร่วมการอบรมฯ (Group Presentation) โดยมี พล.ท.นที วงศ์อิศเรศ รอง ผบ.สพท. คณะอาจารย์ไทย และจากสถาบัน APCSS รวมทั้งผู้แทนจากหน่วยงานความมั่นคงเข้าร่วมรับฟัง และ (2) พิธีมอบเกียรติบัตรและพิธีปิดการอบรมฯ โดยมี พล.ท.นที วงศ์อิศเรศ รอง ผบ.สพท. เป็นประธาน

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

2. การเก็บข้อมูลประกอบเอกสารศึกษาทางวิชาการ (Working Paper) “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย”

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดย พล.ต. ทักษิณ สิริสิงห์ ผอ.ศสย.สปท. หัวหน้าคณะนักวิจัย กศย.ศสย.สปท. เข้าพบและสัมภาษณ์เชิงลึกประเด็นยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย ระหว่างวันที่ 17 - 19 ก.ค.66 ดังนี้

วันที่ 17 ก.ค.66 นายชินทร์ ทองสุข รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา กรุณาให้เกียรติต้อนรับและเป็นประธานในการให้ข้อมูล พร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) กอ.รมน.จังหวัดนครราชสีมา
- 2) หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา
- 3) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา
- 4) การรถไฟแห่งประเทศไทย และให้ข้อมูล ณ ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา จ.นครราชสีมา

วันที่ 18 ก.ค.66 เข้าพบและสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็น “ความเปลี่ยนแปลงใน สปป.ลาว จากโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-สปป.ลาว-จีน” โดยมี พ.อ. นิธิโรจน์ วรชาติธนสาร ผชท.ทบ.ไทย/เวียงจันทน์ รรท.ผชท.ทหารไทย/เวียงจันทน์ พร้อมด้วยคุณธัญญพิมพ์ วรชาติธนสาร ภริยา กรุณาให้เกียรติต้อนรับและให้ข้อมูล ณ สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบก ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียงจันทน์ จากนั้น เยี่ยมชมและสักการะพระธาตุหลวง เวียงจันทน์ แหล่งการค้า ชุมชนชาวจีนในเวียงจันทน์ ประตูดง (ประตูชัย) และสถานีรถไฟท่านาแล้ง เวียงจันทน์ และแวะชมสถานีรถไฟลาว-จีน (Vientiane Railway Station)

เมื่อวันพุธที่ 19 ก.ค.66 เข้าพบและสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็น “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดหนองคาย โดยมี นายราชันย์ ชื่นหัว ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย กรุณาให้เกียรติต้อนรับและให้ข้อมูล จากนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) กอ.รมน.จังหวัดหนองคาย
- 2) หอการค้าจังหวัดหนองคาย
- 3) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคาย
- 4) นายสถานีรถไฟหนองคาย
- 5) สำนักงานศุลกากรหนองคาย
- 6) ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดหนองคาย และ
- 7) แรงงานจังหวัดหนองคาย ร่วมให้ข้อมูล ณ ศาลากลางจังหวัดหนองคาย ต่อมาในเวลา 1400 เยี่ยมชมสักการะสิ่งศักดิ์และเยี่ยมชมแหล่งการค้าประจำจังหวัด

3. การประชุม NADI Workshop Malaysia

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายหน่วยงานด้านความมั่นคงแห่งอาเซียน (Track II Network of ASEAN Defence and Security Institutions (NADI) Workshop) เรื่อง “ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอาเซียน: ศักยภาพและหนทางข้างหน้า (ASEAN Defence Industry Collaboration : Potential and Way Forward)” จัดโดย สถาบัน Malaysian Institute of Defence and Security (MiDAS) กระทรวงกลาโหม มาเลเซีย ระหว่างวันที่ 8-11 ส.ค.66 ณ โรงแรม Holiday Inn เมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย

โดย น.อ.ไชยา ออกแดง รอง ผอ.ศสย.สปท. และคณะฯ เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายหน่วยงานด้านความมั่นคงแห่งอาเซียน ฯ และได้นำเสนอภายใต้หัวข้อ “ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของอาเซียน: ศักยภาพและหนทางข้างหน้า”

โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับสถาบันเครือข่ายทางวิชาการด้านความมั่นคงของประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่อให้ NADI สามารถให้การสนับสนุนด้านวิชาการต่อที่ประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers’ Meeting: ADMM) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกองภูมิภาคศึกษา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้เข้าร่วมประชุมร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคง และคลังสมองจากชาติสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ทั้งหมด 13 สถาบัน

4. การประชุมสัมมนาทางวิชาการนานาชาติ 2023 (International Seminar 2023)

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมทางวิชาการนานาชาติ (International Seminar 2023) ในหัวข้อ “เสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาค: จากจุดกำเนิดสู่ก้าวต่อไปของอาเซียน (Regional Security and Stability: ASEAN Next Step)” เมื่อ 23 ส.ค.66 ณ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พล.อ.อ. ชลบุรี

โดย พล.อ.วิชัย ชูเชิด ผบ.สพท. เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมสัมมนา โดยช่วงที่ 1 พล.อ. บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ สมาชิกวุฒิสภา และอดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุด กองบัญชาการกองทัพอากาศ กล่าวปาฐกถาพิเศษและการบรรยายพิเศษ (Keynote Speech) ในหัวข้อ “Regional Sustainable Peace in the Era of Uncertainty” และช่วงที่ 2 การถกเถียง (Panel Discussion) ในหัวข้อ “อนาคตความท้าทายของภูมิภาค และข้อเสนอแนะในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาค” โดย คุณกวี จงกิจถาวร คอลัมนิสต์ประจำหนังสือพิมพ์ Bangkok Post และนักวิจัยอาวุโส สถาบันการศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหัวข้อ “Developments of ASEAN in dealing with Challenges from Past to Present” ศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ประเสริฐสุข อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในหัวข้อ “Global/ Regional Security Environment and its Implication on Future of ASEAN Security” และ H.E. Mr. Rachmat Budiman เอกอัครราชทูตอินโดนีเซียประจำประเทศไทย/ผู้แทนถาวรของอินโดนีเซียประจำคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิกในหัวข้อ “The Roles of ASEAN amid Major Powers Strategic Competition”

โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดแนวทางการลดผลกระทบต่ออาเซียนและภูมิภาค และเป็นกลไกในการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างชาติสมาชิกอาเซียนและชาติมหาอำนาจภายใต้สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนเพื่อแบ่งปันมุมมอง ระดมความรู้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียนและประเทศคู่เจรจา

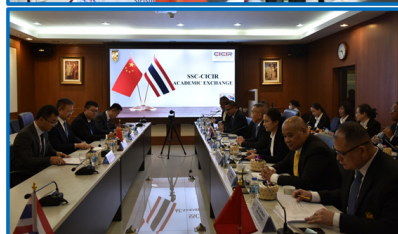

5. การประชุมแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่าง ศสย.สพท. กับสถาบัน CICIR สปป.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดย พล.ต.ทักษิณ สิริสิงห์ ผอ.ศสย.สพท. เป็นประธานในการประชุมแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่าง ศสย.สพท. กับสถาบัน CICIR สปป. เมื่อวันที่ 18 ก.ย.66 ณ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เวลา 0900-1200 การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ในประเด็นดังนี้ (1) Global Security Initiative: Rising to Challenges Through Solidarity and Mutual Support (2) ASEAN Approaches to the Myanmar Crisis (3) Connectivity Cooperation between China and Mainland Southeast Asian countries และ (4) Implementation Priorities and Development Trends of the ASEAN Outlook on the Indo-Pacific (AOIP) และในเวลา 1330-1530 คณะ ศสย. ได้นำคณะจาก CICIR เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ (International Studies Centre: ISC)

การประชุมมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดี รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นทางยุทธศาสตร์ระหว่าง ศสย.สพท. และสถาบัน CICIR สปป. โดยข้อมูลทางวิชาการที่ได้ยังสามารถนำมาขยายผลประกอบการศึกษาวิจัยต่อไป

วิสัยทัศน์ ศศย. (Vision)

“เป็นหน่วยงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการศึกษาวิจัย
และให้ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
และการป้องกันประเทศ (Think Tank) ให้เป็นที่ยอมรับของกองทัพ
หน่วยงานด้านความมั่นคง และประชาชน ภายใน ปี พ.ศ.2570”

